

ડાંગ જિલ્લાના આદિવાસીઓ માટે ઈ. સ. ૨૦૦૧ સુધીનું
ભાવિલક્ષી આયોજન.

સમાજ-માનવશાસ્ત્ર વિષયમાં અનુપારંગત (એમ. ફીલ)ની
પદવી માટેની પરીક્ષાના ભાગરૂપે તૈયાર કરેલો શોધ નિબંધ

૧૯૮૨-૮૩

નિબંધ-કર્તા :-

અરૂણ ભા. પટેલ

માર્ગ-દર્શક :-

ડા. ડાકોરભાઈ ભા. નાયક

નિયામક :-

આદિવાસી સંશોધન અને તાલીમ કેન્દ્ર
અને પ્રાધ્યાપક તથા અધ્યક્ષ
સમાજ-માનવશાસ્ત્ર વિભાગ
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ અમદાવાદ-૧૪.

સમાજ-માનવશાસ્ત્ર વિભાગ

મહાદેવ દેસાઈ સમાજ-સેવા મહાવિદ્યાલય
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૪.

॥ न नु भ म सि ३१ ॥
 *****

प्रकरण	विषय	पृ. सं.
अ	प्रस्तावना	१-१३
१	विकेदार को तस्ती	१
२	विशेष	१०
३	केती को वन	३८
४	पीवारा पाड़ी की संवत्	७०
५	मारोज	८४
६	गाहिवारी वसव १८	६७
७	रस्ता को वाहनव्यवहार	१०४
८	धर्म को नारा (३) व जीवव १८	११३

सर्व सं.

કોલેજીયલ પાઠ્ય

ક્રમ	ક્રમ	વિષય નામ	પાનાં
૧	૧.૧	વિશ્વકોશ સર્વોચ્ચ સ્તરીય સંસ્કૃતિ ૧૯૦૧ - ૧૯૬૧	૧૦
૨	૨.૧	પ્રાથમિક શિક્ષણની અને ૧૯૪૮ થી ૧૯૮૧ સુધીની વિકાસની	૧૬
	૨.૨	કાચ વિશ્વકોશ વિષય	૨૨
	૨.૩	કચ ૨૦૦૧ સુધીનું વિશ્વકોશ માહિતી બંધી વડાનું વર્ષ	૩૧
૩	૩.૧	જમીનની ઉપવર્ગ (૧૯૭૬-૭૭)	૩૬
	૩.૨	જમીનની વિકાસની બંધી જમીનની વિકાસનું કાચ	૪૧
	૩.૩	વિશ્વકોશ વિષયની સુધિયા	૪૩
	૩.૪	કાચ કોલેજ સુધીનું સર્વોચ્ચ	૪૫
	૩.૫	કોલેજની સર્વોચ્ચ : વડાનું વર્ષ બંધી માહિતી બંધી વિષય	૫૧
	૩.૬	ઉપવર્ગ વિષયની સર્વોચ્ચ, વડાનું વર્ષ માહિતી બંધી સર્વોચ્ચ	૫૩
	૩.૭	૨૦૦૧ સુધીનું સર્વોચ્ચ માહિતી બંધી વડાનું વર્ષ (સર્વોચ્ચ સર્વોચ્ચ)	૬૦

प्रकरण   **क्रम**   **विषय**   **पृष्ठ सं.**

४	४.१	बीचाना पाछीनी वनवनी (१८८१)	७१
	४.२	टे-७२ जहाई बीचानु पाछी पुष्ट पाठवामट वनवनी (१८८१)	७२
	४.३	जहाई जहाई पाछी पुष्ट पाठवामट वानवनी	७३
	४.४	कामवामट पाछी वनवनी वनी वर	७४
	४.५	कामवामट वनवनी वनी वनवनी	७७
	४.६	वेठेवनी वनवनी वनी बीचाना पाछीनी वनवनी वनी वनवनी	७८
	४.७	२००१ वुधीनु बीचाना पाछीनु वानवनी वनी वनवनी (कामवामट वानवनी)	८३
५	५.१	मारोवनी वुधिवानी - १८८१	८८
	५.२	वेठे वानवनी मारोवनी टे-५ पाठे वनवनी वर	८४
	५.३	टी वनी-वनी वेठे वानवनी वनवनी वर	८५
	५.४	कामनु २००१ वुधीनु मारोवनी पाठेनु वानवनी वनी वनवनी वर	८९
६	६.१	मारोवनी वनवनी २००१ वुधीनु वानवनी वनी वनवनी वर	९०
७	७.१	२००१ वनी वनवनी वनवनी वनी वनवनी वनी वनवनी (१८८१)	९१
	७.२	पुनः २००१ पाठे वनवनी वनी वनवनी वानवनी वनवनी	९८

କ୍ର.ସଂ	ଶ୍ଳୋ	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା ନଂ.
୦	୦.୩	ରକ୍ତାକ୍ଷୀ ଗୋଷ୍ଠିପୂର୍ଣ୍ଣ ଗାଥା ଗଣିତ ଗାଥା ଗଣିତ ଗୋଷ୍ଠି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	୧୧୦
	୦.୪	ଓଷଧି ରକ୍ତାକ୍ଷୀକୁ ୧୦୦୧ ଗୁଣିତ ଗାଥାଗଣିତ ଗଣିତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	୧୧୧
୧	୧.୧	ଓଷଧି ଗାୟତ୍ରୀଗାଥା ଗାଥା ୧.୧.୧୦୦୧ ଗୁଣିତ ଗାୟତ୍ରୀ ଗାଥା ଗଣିତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	୧୧୪

પ્ર ૨ ની વ ની

પ્રાસ્તાવિકા :

મનુષ્યપરમત કક્ષાએ કોઈપણ વિષય માટે નિવલ્ય રજૂ કરવાનો હોય છે. સમાજની મદદ પણ વિષયો યોગ્ય છે કે નેપાથી પણ વિશે મળ્યાસ થયા છે. જ્યારે પણ વિશે લેખિત માહિતી ઉપલબ્ધ નથી. માતા વિષયોના વિચાર કરી શકે તે હું "માહિત્વાસી" માં મેં મહત્વના પાસા વિશે લખવા પ્રેરણા છું. માપણા રેલમદ તેમજ મુજરાતમાં માહિત્વાસીની સખ્યા ઘટી ગઈ છે. કે કોઈને કોઈ કારણોસર પિનમાહિત્વાસી સમાજથી પાછા દલાવીશ કરે શોધિત છે. પિનમાહિત્વાસી સમાજની કક્ષાએ પણ મવિકસિત છે. પરમરથી માહિત્વાસીનાં જીવન માટે સમ્પૂર્ણ સર્વ માહિત્વાસી થવા સરકાર નહારા સામાજિક સેવકો નહારા તેમજ સહાયકો નહારા પ્રવલ્નો થતા રહ્યા છે. ઉપરોક્ત મળ્યાસીમાં મુજરાતના માહિત્વાસી વિશે પણ મળ્યાસી થયા છે. તેમાં મુઠા મુઠા વિસ્તારના માહિત્વાસી માટે સવલથીયે યોજનાઓ પણ થઈ છે. તેની સરખામણીમાં ૨૦ વર્ષ પછીની યોજના હજુ સુધી થઈ નથી. માતા સમયે મને મા મળ્યાસ કરી સમાજને કોઈ ઉપયોગી થવાની મભિલાષા જાતી. માતા મારા વિચારોમાં હું હતો. ત્યાં મારા માહરણીય માર્ગદર્શક ડો. ઠા. ભા. નાથકે મા મળ્યાસ તરફ માર્ગની સંધી. માથી વન્નેના વિચારના કો સ્વાધે હું મા મળ્યાસ કરવા તેવાર થવો છું.

હાલ બારતમા અને ગુજરાતમા વસ્તી માં સતત વધારો થઈ રહ્યો છે. સાથે-સાથે માહિલાઓની વસ્તીમાં પણ વધારો થઈ રહ્યો છે. મારા મન્યાસમાં મેં કેટલાંક નમૂના તરીકે હાલ જિલ્લા પંચાયતો છે. તેનું ૨૦ વર્ષ સુધીનું માધ્યમન શિક્ષણ નહીં હોય છે. સામાન્ય માણસ પોતાની માહિતી માવડનું માધ્યમન કરે છે. અને સ્વાસ્થ્ય માહિતી જઈ કરે છે. તેથી શાંતે અને તે કામ કરવું હોય તો પહેલાં માધ્યમન શિક્ષણ મેં મુખ્ય જરૂરી છે. મામ હવે જિલ્લાની વસ્તી કેટલી છે ? અને ૨૦ વર્ષ પછી કેટલી હશે ? તેના માટે સિલેક્ટની કેટલી સુવિધા જોઈશે ? વસ્તીની સાથેસાથે પાવાના પાણીની અને પરની વ્યવસ્થા, રક્તનાં પણ વિચારવાનું છે. તેમની માવડને વધારવાની છે, તેમાં ખોટો પ્રશ્ન તેમની પેલીની છે, તો તેના ઉપાસો અને સિચાઈ મેં પેલીનું મુખ્ય સાધન છે તો સિચાઈ માટે પણ માધ્યમન શિક્ષણ મેં મુખ્ય વાત છે. મારોગ્યમાં જોતાં પશુના દવાખાના અને તબીબી સંવહનોનું પણ માધ્યમન શિક્ષણ જરૂરી છે.

ઉપરોક્ત મુદ્દાને અનુસરીને મેં માં મન્યાસ કર્યો છે. જ્યારે કોઈ પણ વિષય અને મન્યાસ કરીને સ્વાસ્થ્ય તેનું કોઈ માળખું બનાવવું જોઈશે. કોઈ અપરેષા પડવી જોઈશે. તેને સમાજસાસ્ત્રમાં "સહીયન - માધ્યમન" કહેવામાં આવે છે. સમાજસાસ્ત્રી પી. વી. વજ્જ જણાવે છે તેમ "કોઈ પણ સહીયન કાન મેળવવા માતર બધવા તો પ્રશ્નના નિરાકરણ માટે જ્યારે સહીયનનું કાર્ય હાથમાં છે છે અને તેના માટે નમૂનો તૈયાર કરે તે સહીયન માધ્યમન કહેવામાં આવે છે."

ઉપરોક્ત વ્યાખ્યાને અનુસરીને સહીયન માધ્યમન બનાવવા માટે મેં ત્રીસેના મુદ્દાઓ માવરી લીધા છે.

તપાસનો વિષય :

મારો તપાસનો વિષય "ઉચિત જિલ્લાના માહિતવાસીઓ માટે ઈ.સ. ૨૦૦૧ સુધીનું શાવિલક્ષી શાષીયન" છે.

તપાસનું ક્ષેત્ર અને સંબંધિત પદ્ધતિઓ :

મેં મારા શા ઇલ નિવેશની તપાસમાં ઉચિત-જિલ્લાને પ્લાનમાં રાખી ઉચિત-જિલ્લા મુલકની મુલાકાત ઇઈ જિલ્લા વ્યાજવત, શિક્ષક વિભાગ, પેલી વિભાગ, જનલ-ઉચ્ચોત વિભાગ, મારીચ્ય વિભાગ, રક્તના મલિકામ વિભાગ વગેરે નદારા હાલમાં ઇઈ રહેલા કામો તમા માન સુધી ઘડેલા કામો ક્ષેત્રી માહિતી ક્ષેત્રી. તફ્ટિપરાત લોકસર્વક માટે ગાહવી, કુટકલ, ઇતી વગેરે ગામની મુલાકાત લીધી હતી.

તપાસ નિર્વાહ સબધી માહિતી વેરવિખેર પડેલી હોય છે. તેને ક્ષેત્રકાર્જ નદારા ક્ષેત્રી કરવી પડે છે. શા માટે જુદી જુદી વેકાશિનક પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતરે. માહિતી કે પ્રકારની હોય છે. પ્રાથમિક અને નદેલિક. તેમાં નદેલિક માહિતીક પ્રમાણવની મહદધી ક્ષેત્રી છે. માહિતવાસી શાષીયન વિષેના સરકારી કે સ્વેચ્છિક સરકારીના મહેવાલોનુ પણ મેં મલવવન કર્યું છે. પ્રાથમિક માહિતી માટે ક્ષેત્રકાર્જ કર્યું છે. શા ક્ષેત્રકાર્જ દરમિયાન ત્રીયેની જુદી જુદી પ્રવિષ્ટિઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

(બ) પ્રત્યક્ષ મુલાકાત :

તપાસ ક્ષેત્રમાં આવતી જુદી જુદી પાસાઓ વિષે માહિતી ક્ષેત્રવદા સ્વલપિત સરકારી, સ્વચિતઓ અને મલિકારીઓની તમા મુલાકાત લીધી હતી.

(વ) સ્વલોકન :

પ્રત્યક્ષ મુલાકાતની સાથે સાથે સ્વલોકન ંહારા પુઢા પુઢા પાતાપી મારકત ંગની પ્રજાના ઉત્કર્ષ માટેના સ્વેચ્છા કાર્યોનું સ્વલોકન કવું છે.

ઉપરોક્ત પદ્ધતિઓના ઉપયોગથી માહિતી જોવી. હવે પછી તેમના માધિ વિકાસ માટે તુ ંરવું તે માટે બે ઢાવકા પછી ંગના ડેવી સ્વચ્છિત પ્રવર્તમાન હશે અને સુજરાત સરકાર ંહારા અને લોકો ંહારા તે પ્રજા માટે ઉત્કર્ષના ડેવા કાર્યો કરવાના રહેશે તેની રજૂમાત મા લીધ નિવલધમા કરી છે.

માજનો સુખ કલ્યાણકારી રાજ્યનો છે. રાજ્યનું સ્વરૂપ અને તે પ્રકારનું લીધ લતા પણ દુનિયાના લધા જ રાજ્યો પ્રજાના વિકાસની અને કલ્યાણની સપૂર્ણ જવાબદારી ઉઠાવે છે, તલ્લા પૂરા પાડે છે. સુખ સ્વવલોકની દુષ્કિતે વિચાર કરીમે તો પણ પછી પ્રચલિત સ્વેચ્છા લીધા અને છે. પણ રાજ્યો તેમ તેમ પ્રજાના કલ્યાણની જવાબદારી પોતાના લીરે લધારીને લધારે ઉઠાવતા જાય છે, તેમ તેમ પ્રજા રાજ્યની માહિત વનતી જાય છે. અને પ્રજામાં કોઢ પ્રકાર ની સનુતા માવતી જાય છે. માલ કોઢ માનુ પ્રજાની ભોલિત સમુષ્છિધમા લધારો લધા કરે છે, પરનું લ્લા વ્યકિતના વ્યકિતલ્વનો વિકાસ માવે છે. મા સમાજના વિકાસની સીધી નલ્લી કડી છે.

તે વ્યકિતના વ્યકિતલ્વનો વિકાસ ન લાય અને પ્રજામાં પુરપાર્લ ન પ્રવટે તો રાજ્યથી જ લધા સુખ-સ્વવલોકી ઘલ જશે તે મા-લ્વતા મૂલ ભરીલી છે. ંહારક ડે રાજ્યની અને સુખ-સ્વવલોકની પણ મલ્લિઢા છે. કોટલે રાજ્ય પ્રજાને માધોજન ંહારા પોતાનો વિકાસ

કરવાની અને તે માટે પુરપાર્થ કરવાની સ્થિતિ નિમણિ કરી સાથે જેલ વિકાસ માટેની સીધી ઉત્તમ રસ્તો છે. જલ્પત વાજના જમાનામાં રાજ્યની સક્રિય સહાનુભવિ, સહાયતા વિના પ્રજા કેવળ પીતાના જ પુરપાર્થથી વધુ સિદ્ધિ ન કરી શકે. માપણ માધોજનમાં લોકસચિત અને રાજ્યસચિતનો સમન્વય વધી જ જોઈએ. પરંતુ માને મુખ્ય સવાલ છે તે પ્રજામાં પીતાની જવાબદારીની ભાવના કેવળવાનો, પ્રજા પીતાનો અભિક્ષમ અને પુરપાર્થ પ્રવૃત્ત કરે, તેવી પરિસ્થિતિ નિમણિ કરવાની.

માપણી માપાઈના ૩૪ વર્ષ પૂર્ણ થયા છે અને માધોજનના ૩૦ વર્ષના વહાણ વાણ છે. સમાજવાહી સમાજરચના માટે સ્વચ્છતા યોજના વિકાસ કાર્યક્રમો અને સમાજવાહી સમાજરચના માટે રચનાત્મક કાર્યક્રમો બંને સવળ સાથે સાથે ચાલ્યા છે. દેશમાં ભૌતિક સમૃદ્ધિમાં વધારો થયો છે. દેશના વિકાસમાં નોંધપાત્ર વિકાસો પ્રગટિ દેખાળ છે. તેમ છતાં માધોજન અને રચનાત્મક કાર્યક્રમો હોવા છતાં પરિણામે જીજ બાતુનું દુઃખદ ચિત્ર વર્ણુ થયુ છે. તેનો સ્વીકાર કષ્ટ વગર સાથે તેમ નથી. માટલા વર્ષોના માપણ સખા પ્રવલનોને અને માને ગરાંબ વધુ ગરાંબ બન્યો છે અને પિસાડાર વધુ પિસાડાર બન્યો છે. મામ ગરાંબ અને તલવર વચ્ચે માલિકિ અને મામાનિક સમમાનતાની મોટી જાઈ ઊભી થઈ છે. તીથેના કેટલાક વાકાઓ પરથી તેનો સ્પષ્ટ ખ્યાલ માવશે.

અને ૧૯૬૨ માં ભારત સરકારે ગરાંબાઈની રેખા તીથે જ્વતા કુટુંબોનો સખાલ કરવા માટે જેક સખાલ નૂપની રચના કરી હતી. મા નૂપના રિપોર્ટમાં જણાવ્યા પ્રમાણે અને ૧૯૬૦-૬૬ માં અને ૧૯૬૦-૬૧ ના ભાવ ઊના માધારે ગરાંબાઈની રેખા તીથે જ્વતા.

લોકોની સખ્યા ૨૧ કરોડ થેટલે કે કુલ વસ્તીના ૫૦.૬ ટકા લોકો ગરીબાઈની રેખા નીચે જીવતા હતા. ક્રાન્ધ વિસ્તારોમાં ૫૪ ટકા લોકો ગરીબાઈની રેખા નીચે જીવતા હતા. ક્રાન્ધ વિસ્તારોમાં અને ૧૯૬૦-૬૧ માં ગરીબોની સખ્યા ૧૩.૫ કરોડ હતી. તે વધીને અને ૧૯૭૮-૭૯ માં ૨૩ કરોડની થઈ હતી. શ્રી હરિશંકર મજાસૂચના રિપોર્ટમાં જણાવ્યા પ્રમાણે ભારતમાં ગરીબાઈની રેખા નીચે જીવતા કુટુંબોની સખ્યા ૨૨.૭૫ કરોડ લોકો હતા. ઉપરના આંકડાઓ પરથી માપણ દેશમાં ગરીબો કેટલું બધું અવશ્ય પકડી રહી છે તેનો ખ્યાલ આવશે.

માપણુ માયોજન રાષ્ટ્રીય અને કેન્દ્રિય છે. માયોજનના ઉચ્ચ માનદારના ઉપરે ગરબેથી માયોજન કરવામાં આવે છે. તેના લક્ષ્યાઈ ઉપરથી નકડા કરવામાં આવે છે અને તે લક્ષ્યાઈને લગભગ રાજકીય લાગવવના બંને રાજ્ય અને જિલ્લા કક્ષાએ કામચલાવમાં આવે છે. પરિણામે માપણુ રાષ્ટ્રીય માયોજનના ઉપરે જીવો હોવા છતાં માને દેશમાં પ્રાદેશિક મતમનુસાર જોવા મળે છે. જે પ્રદેશ વધારે વિકસિત હતો તે જ પ્રદેશનો વધારે વિકાસ થયો છે અને જે પ્રદેશ ઘણું વિકસિત હતો તે લગભગ મરુવિકસિત જ રહ્યો છે.

હું પણ સ્પષ્ટપણે માનું છું કે દેશમાં ગરીબ અને વધારે વધારે સામાજિક અને માણિક મતમાનતાની વાઈ છે તે દૂર કરવા માટે વલ્વોદયની દૃષ્ટિવાળુ તજીવેથી માયોજન કરવું જોઈશે. તે બદાર જ વલ્વોદયનું સ્વપ્ન સિલ્ધ થાય તથા દેશના લગભગ પ્રદેશનો સતુલન વિકાસ કરી શકાય.

બાવિલકી માયોજન હા માટે ?

બાવિલકી માયોજન સમજાવકી દુષ્ટ અને અર્થહીન દીર્ઘ-કાલીન વલણો પારખવાનું કીલક માત્રી તે છે. અમુક સમયસાળ દરમિયાન નિકાલની પ્રક્રિયા હાથ ધરવા માટે અતિ દુઃખાજાના લાભ અને અતિ લાભાચાળાના લાભ વચ્ચે મેલ પાડવો જરૂરી અને છે. મેલકાં પરિવર્તનો અલગ લાભાચાળાની તેવારી અને માયોજન તથા પરિણામો સિદ્ધ થાય તે પહેલાં તે પરિપક્વ બનવા માટેનો લાભો અમલ માત્રી હોવા છે. જુદી જુદી યોજનાઓને નાણાકીય કદ, ટેકનિકલ જાણકારી અને પૂર્વતેવારી માટેના અમલની દુષ્ટિએ અગ્રતા-ક્રમમાં સુચકલિત બનાવવા કોઈ સ્પષ્ટ પધાલની ભૂમિકા ન હોય તો ઉત્પાદન અને રોજગારના સ્પષ્ટલિપક ઢેરો વચ્ચે વિવિધ વિભાગો માટેની કાળવટી અને સમજપૂર્વક નિર્ણયો લેવાનું સકલ બનશે નહીં. પૂર્વતેવારી માટે જુદો જુદો અમલ માત્રી લેતા વિવિધ પ્રકારના યોજનાકામોનો સમુચિત સમાવેશ કરતી વ્યવસ્થા યોજનાઓની હારમાળા કે જ મેક પેટાથી માત્ર વિસ્તરતા બાવિલકી માયોજનનું હાઈ છે.

અમુક નિર્દિષ્ટ ઉદ્દેશો માટે બાવિલકી યોજના તેવાર કરતી વેળા સરકારે લેવાના ધતા અનેક નિર્ણયોના પરસ્પરાવલંબન અને સ્પષ્ટલિપક પામ્યાની કાળજીપૂર્વક તુલના કરી અલ્પાધિકારીઓને તેનું મૂલ્યકિન કરવું જોઈએ. પ્રાપ્ત માનવસંપત્તિ અને ભૌતિક સાધન - સંપત્તિનો તેમજ સમગ્ર ઉદ્દેશો યોજના સર્જનારી ખ્યાલ હોય તો જ સમજપૂર્વક અને કાર્યસાધક નિર્ણયો લઈ શકાય.

ગુદરતી અને માનવ સાધનસંપત્તિનો સકલ મેલકો પૂરેપૂરો ઉપયોગ કરાને લોકોનું જ્ઞાનધોરણ હાલુ લાવવું કે લાભાચાળાની

બાવિલકી યોજનાનો કૈંસ મુખ્ય ઉદ્દેશ હોવો પડે. બાવિલકી યાચોજનમાં મર્યાદાના વિવિધ વિભાગો વચ્ચેનો પરસ્પરાવલંબનનો સ્પષ્ટ ખ્યાલ યાચવો જોઈએ અને મર્યાદાના વિકાસમાં સમવિત મરોબી પ્રત્યે ખ્યાલ હોરવું જોઈએ. બાવિલકી યાચોજન સામાજિક મર્યાદા બાજિલ વિકાસના વિવિધ વિભાગોમાંની પ્રાથમિકતાઓનો માત્ર સમુચ્ચય નથી, પરતુ કેટલાક મુખ્યત્વે અને ઉદ્દેશો હાસલ કરવાની સમગ્ર પ્રક્રિયા છે. યાચોજન તેવાર કરવામાં લાયક હેતા સી હોઈ માટે કે યાચોજન અને મર્યાદા સ્પર્ધા પછી કિમતી સ્વાધ્યાય પડે છે.

યાચોજિત વિકાસના ઉદ્દેશો :

બારતના યાચોજિત બાજિલ વિકાસના મુખ્યત્વે ઉદ્દેશો સવિધાનના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોથી પ્રેરામેલા હોય કે મનિવાર્યપો વાલ સ્વક છે. આ સિદ્ધાંતોમદ, રાજ્યને "સાબ્દસવનની તમામ સ્વધાઓમાં સામાજિક, બાજિલ તથા રાજકીય સ્વાધવી ચેતનવતી સામાજિક સ્વસ્થા પ્રક્રમ સકમ તેટલી કાર્યસાધક રીતે નિશ્ચિત કરી યાધીને અને રક્ષીને, લોકસભાદની માલમુલ્ય કરવાથી" નિર્દેશ કરવામાં યાચ્યો છે. સવિધાનમાં કૈવો પણ નિર્દેશ કરવામાં યાચ્યો છે કે તમામ નાગરિકોને "સાજવિકાસનું પૂરતું સાધન પ્રિયતાનો હક" હોવો પડે, "સમાજની ભૌતિક સાધન સામગ્રીની માલિકીનું અને કાલુનું, લોકસમસ્તનું હિત ઊત્તમ રીતે સમાજ કે રાતે સિતરણ કરવું જોઈએ." અને "સપલિત અને ઉત્પાદનના સાધનોની જમાવટ લોકસમસ્તના હિતને નુકસાન કરે તેવી ન યાચ તેવું મર્યાદાનું સ્થાપન કરવું જોઈએ." તેમાં બારપૂર્વક દસવિવા યા યાચ્યુ છે કે "હોકોના વધુ નિર્ણય વિભાગોના અને યાજ કરીને મનુકુચિત જાત-

માં અને અનુસૂચિત જનજાતિઓના શૈક્ષણિક અને આર્થિક ક્ષેત્રોની અભિવૃદ્ધિ ઠાણછથી કરવી પડશે અને સામાજિક અ-ન્યાયના અને તમામ પ્રકારના શોષણ સામે તેમનું રક્ષણ કરવું પડશે.

પ્રગતિનો રાહ નિયત કરતી વેળા, અગત નહીં નહીં, પરંતુ સામાજિક સામ્ય મૂલ્યોત માપદંડ બની રહેવો જોઈએ અને વિકાસની અધ્યક્ષિ ઉપરાંત સામાજિક-આર્થિક સ્વધોના માણવાનું આયોજન થવું જોઈએ કરવું જોઈએ કે રાષ્ટ્રીય માવક અને રોજગારમાં નોંધપાત્ર વધારો થવાની સામે માવક અને સંસ્કૃતિ પરત્વે પણ વધુ પ્રમાણમાં સમાનતા હાસલ થાય. ઉત્પાદન, વિતરણ, વપરાશ અને મૂકીરોકાણ તેમજ વાસ્તવમાં તમામ મહત્વના સામાજિક આર્થિક સ્વધો પરત્વે મુખ્ય નિર્ણયો લેવાનું કાર્ય સામાજિક ઉદ્દેશથી પ્રેરિત સંસ્થાઓએ કરવું જોઈએ. પ્રમાણમાં ઓછા વિદેશ હક ધોરણના સમાજના વર્ગોને આર્થિક વિકાસના વધુને વધુ હાલ મળવા જોઈએ અને માવક, સંપત્તિ તથા આર્થિક સત્તાનું કેન્દ્રકરણ ઉત્તરોત્તર ક્ષિપિત થવું જોઈએ.

"સમાનતા અને સામાજિક અ-ન્યાયની પણ અભિવૃદ્ધિ કરતા શોષ થવા પરત્વે નહારા શોષીનું જીવનધોરણ ઝડપથી ઉડવું હાવવું" અને આયોજનના મૂલ્યો ઉદ્દેશ તરીકે વર્ણવેલ છે. તેમાં "સામા-અ-માનવી, સમાજના વધુ નબળા વિભાગો અને પ્રમાણમાં ઓછા વિદેશ હક ધરાવતા શોષો" ની ક્ષમિતિ સુધારવાની મૂલ્યોત અગત્ય પર વિદેશ માર મૂકવામાં આવ્યો છે. "ઠેવટે તો આયોજિત આર્થિક વિકાસ લાખોના વધુ સમાન વિતરણમાં, ઉત્તરોત્તર વધુ ને વધુ શોષીનું જીવન સમૃદ્ધ બનાવવામાં અને સુક્રમ તથા સર્વતોમુખી શોષવાદી રાષ્ટ્રના નિમજિમક પરિણમવો જોઈએ."

ભારતીય માધોજનના મા કુલમૂલ લેવને લક્ષ્ય રાખીને, ૨૦૦૧ સુધીના સમયગાળાને માવરી લેતી ગુજરાતના ડાકિ જિલ્લાના માલિવાસીનો માટે માલિલકી યોજના તેવાર કરવામાં માવી છે.

માલિલકી માધોજન કરતી વખતે નીચેના લેવો રાખવા મે પ્રવચન કર્યો છે. મને લાગે છે કે માનાથી વધુ પ્રાપ્ત વધુ મુશ્કેલ થઈ પડશે.

ગરીબોને ગરીબોને મિલકત મળે તેવા આજે લેવે વચન.

(૧) ગરીબોની રેમા નીચેના લક્ષ્ય ૮૦ ટકા મુશ્કેલો ગરીબોની રેમાની ઉપર માવે.

(૨) ડાકિ મુશ્કેલની સરાસરી માલકમ ૨૦ વર્ષના સમયમાં મૂલ્ય વૃદ્ધિની ગતરને માલ કરતા ૫૦ ટકા વધારો માવ.

(૨) શિક્ષણની તે વખતના મિલકતમાલિવાસી ગુજરાતની ડકાવાસી ડાવમાં પણ થઈ જવી જોઈશે.

(૪) મુશ્કેલો વિકાસ વૃદ્ધિને મનુષ્ય તવધિત મ-વ ડેટ્રીમાં વિકાસ

(૫) મેતીની સાથે જ વન અને વનોઉપજનો વિકાસ.

(૬) યોજનાના વળા કાર્યક્રમો મુશ્કેલિત રહે.

(૭) માવોગકર કરતા મેતી, વન, વનોઉપજનો અને ગ્રામોલોર ંદારા મુશ્કેલની સ્વનિર્ભરતા અને સ્વનિયોજનને મલ્લમતા.

(૮) લોગોનો મોળાના વિકાસમાં મહત્તમ કાળો, અને ગ્રામજાગીરો સ્નેહથી વિકાસ યોજના ઉપર મહોવે.

વધતી જતી વચનિ અને વધુ સારા જીવન માટેની લોગોની માલકાકાનો વહેલી તથે પૂરી કરવા માટેની જરૂરત હવે પછીના ડેટલાક વર્ષો દરમિયાન જિલ્લાના મલ્લકનો ંધી વિકાસ માવલક વનાવે છે. ૧૯૮૧- થી ૨૦૦૧ ના મે દાવકા માટેની

માવિલકી યોજનામાં પેલી વિકાસ, પેલીની સાથે જ વન અને વનો-
ઉપજનો વિકાસ, ડેરા વિકાસ અને ઉભોય વિકાસ સાથે ૮ ટકાનો
સમગ્રલક્ષી વિકાસ દર (એક વચવળીય યોજના માટે) સિદ્ધ કરવાની
મારફા છે. મા ભગીરથ કાર્ય છે, પરંતુ વધુમાં વધુ નાણા-સાધનો
કામે લગાડવાના પ્રયત્નો અને કાર્યક્રમોના સાધકી સમજ ંદારા તે
સિદ્ધ કરવું મુશ્કેલ નથી.

મહા જે પાયાની સવલતોમાં જ વિચાર કર્યો છે અને માવક
વધારવાને માટે પેલી અને વન સિદ્ધાપ લીધું માયોજન મતાવાયુ નથી.
તેના માટે ઉલ્લેખ કર્યો છે. પાયાની સવલતો ન માપ ત્યાં સુધા
કાચમાં માવક વધશે નહીં. જેનું માત્ર માનવું છે. જો કે માવક
વધારવા માટે લીજા સાધનો અને નિયોજનો માની સાથે સાથે
માલકે જે મારા પ્યાલમાં છે. હાલ પૂરતું જે સમગ્ર માયોજન ભવિષ્ય
માટે રહેવા હવે માત્ર પાયાની સવલતોના માયોજન ઉપર વધુ ધ્યાન
માપવું છે.

કામ જિલ્લાનો માધિક રીતે મળ્યાસ કરવો મા જિલ્લો
સોધી પછાત અને જલ્લવિકસિત છે. તેથી મા જિલ્લાને માધિક રીતે
પછાત રાખનારા તથા વિકાસને માટે માવનારા કથા પરિચ્છો છે
તેનો મળ્યાસ કરવો. મા જિલ્લાના વિકાસ માટેની કથા કથા
સકલતા છે તેની માલિતી, તથા ઉપલબ્ધ સ્યાનિક સાધનો ંદારા
કથા કથા પ્રકારના ંવોનો કે કુલોવોનો સ્યાપી રોજનારાની
કેટલી તકો વમારી સકાપ તેનો મળ્યાસ કરવાનો છે.

વળી મહાની પેલીનો કથા કથા કારણોને લીધે વિકાસ ધવો
નથી તેના કારણો તથા પેલીના પ્રયત્નોનો મળ્યાસ કરા પેલી વિકાસ
માટેની સકલતા તપાસવી તથા પેલી વિકાસનું માયોજન કરવું.

કોઈપણ પ્રકારનું માણીન ન્યાય લોકસંભાલિતા અને લોક-સહાઈ કે લોકસહયોગ વિના શક્યતા પ્રાપ્ત કરી શકે નહીં કે-ફત માણીનમદ, માણીન ઉદ્યા સીવારની ઉપલે અલેથી કરવામદ માલે છે. તેથી લોકોને તેમાં પોતાપણુ લાગનુ નથી. કેટલે લોકો પોતે જ પોતાના પ્રલેલનુ માણીન કરે, મલો કરે અને તેને સુધારે અને તેમાંથી વિકાસનુ વિકાસન વિકાસને લે વૂળ જશરી છે. માણીનમાં પાણાનો પ્પલાલ લોકસંભાલિતા ફેલવવાનુ તથા સ્થાનિક ઉપલખ્યા સાધનોનો (કે તેમાં પ્રાલેલિક માનવલકિત અને વુલ્ધિધનનો પલ સમાલેલ થાય છે.) મલલમ ઉપલોલ કરવાનો છે. માણીન કેવલ મોલિક સાધનોના વિકાસનુ જ નહીં પરનુ પ્રલેલની સરકુલિ, સરકાર અને કેલદરે સમગ્ર માનવલમાજના વિકાસનુ પ્રજા કે-ફત માણીન કરવાની માગની માગલી માવલકતા છે અને કેવલ નાણાની પરિ-માણામાં નહીં પરનુ સમગ્ર વિકાસની કેલદરે વુલ્પ્રી-ટ તેવાર કરવાની ધારણા છે.

માણીન કેલદરે સમગ્ર વિકાસનુ લોવા છતાં તે સામાનિક-માલ્લિક ન્યાયને લલમા રાખીને વિકાસાવવાનો વિવાર કર્યો છે. અને તેના મારકને માલ્લિક સામાનિક અસમાનતા દૂર કરીને જિલ્લા-નો સમતોલ વિકાસ સાધવાની ધારણા છે.

મારે કવૂલ કરવુ જોઈલે કે સ્મલિત નાણાકીય જીવલાઈ લોય તો જ માણીન વળ શકે. તે દુલપલે માનનારા માટે મા માણીન વલુ સતોય નહીં માલે, અને કલા વિભાલમદ કેટલા નાણા વચીને કેટલી વિકાસ સામના થલે તે શીને તેવાર થતા "સિલ્ધિ સવનન" (Target mentality) પ્રકારના માણીન કે ને માણીન

કરતા મહાજપત્રીય પારજાણામાં હોય છે, તેવા વિગત ધોજના
વાચવા, સમજવા ટેવાયેલાને જોડી નિરાશા પણ થશે. જર્મી જે
ખ્યાલ છે તે પેલા અને જલ્તા વિના પણ પૂર્વ વિચાર અને લોક સંબંધન
મને લોક સહયોગ તથા સહકમ મારકતે લક્ષ્યાંકીને સામ્યતાની પુષ્કાર્થ
કરવાની જા મજદડી છે.

મારા તમામ નિલયના કાર્યમાં મારા માર્ગદર્શક
ડો. ઠાકોરજીભાઈ જાડે અને હેલ્ડકાર્થમાં જાતી પ્રત્યક્ષ માર્ગદર્શન
જાપ્તુ છે. તેમજ મારે જવારે જવારે જરૂર પડી છે ત્યારે ત્યારે અને
પ્રેમપૂર્વક માર્ગદર્શન જાતી જા વિષયને લક્ષ્યે લક્ષ્ય ત્યારે મો તેવા
પ્રગત્તની મારી મારી કરાવી જા નિલયને જા કલ્યા સુધી લાવવામાં
તેમની કાળી અમુલ્ય છે. તે બદલ તેઓનો જુ કૃત્તિપૂર્વક જાજારી જુ.
જા જિપરતિ જાળી જપત્રી તેમજ હેલ્ડકાર્થિ મરકારી જાજિતારી જો અને
તમાજમાં લીધેલા જાળીના જાજેવાનો અને જામજનો સર્વે મદદ કરી
છે. તેમની જુ કૃત્તિપૂર્વક જર્મી જાજાર માનુ જુ. દૂકમાં જા જાળીજન
તેમજ કરવામાં મારા જાળીજનના પ્રેરણાદાતાઓ તથા - મન્ય જો
કોઈ જાળી જા જાકકતરી રીતે સહકાર જાપ્તો છે તે જોનો
જાજાર માનુ જુ.

પ્ર ૩ ૨ ૭ - ૧૧

*****

વસ્તાર અને વસ્તી

વલિલ ભારતીય લોક વસ્તીની સાથે સરખામણી કરતાં દેશમાં
માહિલાસીઓની વસ્તી ૧૯૭૧ ની વસ્તી પ્રમાણે સાત ટકા જેટલી
હતી .

ગુજરાત રાજ્યની લોકવસ્તી અને ૧૯૭૧ ની વસ્તી ગણતરી
મુજબ ૨૬૬.૨૭ લાખ હતી . જેમાં માહિલાસીઓની સંખ્યા ૩૭.૩૪
લાખ હતી . રાજ્યની કુલ લોકવસ્તીમાં માહિલાસીઓની વસ્તી
૧૩.૨૬ ટકાની હતી .

ભારતમાં જુદા જુદા રાજ્યોમાં પથરાયેલી માહિલાસીઓની
વસ્તીનું સંખ્યાની દૃષ્ટિએ જોતાં સૌ પ્રથમ મધ્યપ્રદેશ આવે છે . તે
પછી મોરારજી, પિતાર અને ગોધા નહેરુ ગુજરાત આવે છે .

રાજ્યના કુલ ૧૭ જિલ્લાઓમાંથી દક્ષિણે ૩૧ જિલ્લાઓ
માંડીને વલિતરે બનાસકાંઠા જિલ્લા સુધી આવેલા પૂર્વ સરહદ પરના
બાકી જિલ્લાઓ - તલસાડ, ડાંગ, સુરત, બાંચ, વડોદરા,
વલમઠાલ, સાબરકાંઠા અને બનાસકાંઠા . આ ગુજરાત પ્રદેશોમાં
માહિલાસીઓ પછી ઓટી સંખ્યામાં રહે છે .

ભારતમાં માહિલાસીઓની વસ્તી વિવિધ જાતિઓમાં
વહેવાયેલી છે . આ જાતિઓમાંથી શુદ્ધાતીય જેટલી જાતિઓ
ગુજરાતમાં જોવા મળે છે . આ શુદ્ધાતીયમાંથી તેર જેટલી જાતિઓ
સારા જેવા સંખ્યામાં મરારે છે .

પરિશ્વમ સહવાહિની પરિશ્વમ ઢોળાવ પર તથા ગુજરાત મહારાષ્ટ્રની મનુષ્યે દાક્ષિણ-વિત્તર સીમા પર માલેલી ડાચ જિલ્લો એક ત્રીય નવલ વિસ્તાર છે અને સપન નાહિવાસી વસ્તી ધરાવતો પ્રદેશ છે. જિલ્લાની કુલ ૬૪,૬૭૮ વસ્તીમાં ૮૮,૦૨૮ વસ્તી નાહિવાસી થીની છે.

ડાચ જિલ્લાની નાહિવાસી વસ્તીમાં કુકણા, બીલ અને વારલાની સખ્યા અને નાહિવાસી જાતિઓ કરતાં વધારે જોવા મળે છે. વસ્તીના પ્રમાણમાં કુકણા ૪૫.૩ ટકા, બીલ ૩૨.૩ ટકા અને વારલા ૧૪.૪ ટકાવારા ધરાવે છે. એમાં પણ કુકણા અને બીલ વસ્તીના પ્રમુખ પટકો છે. નામિત, પીંડિયા, કાધોડિયા, વિટોળીયા, નાલકા, દુખા, સીધરી, ભારકોળા અને ધારલા જાતિની વસ્તી પણ મોટા પ્રમાણમાં જોવા મળે છે.

કોઈપણ પ્રદેશની વસ્તી ગુણતરી કરવા હોય તો સમાજ જેટલો સ્થર અને વિશિષ્ટ તેટલું વસ્તી ગુણની કાર્ય સહેલું અને પારકાઓની મોડલાઈ સારી રીતે જાણી રહે. વસ્તી ગુણતરી સમાજજીવનના જીવન મુશ્કેલી, તથા તત્કાલિન સામાજિક પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ અને લોક ઉદર-વિવહિના સાધનો, એટલે કે માર્થિક પ્રવૃત્તિ પર સારો મેલો પ્રકાશ પાડવામાં મદદરૂપ થાય છે.

ઉ.સ. ૧૯૫૫ માં મેજર ડબલ્યુ. જે. મોરીસ સાહેબે એક નોંધ લખેલી છે. તેમાં તેમણે લખે છે કે "પ્રિન્ટિસ લોકો ડાચ પ્રદેશમાં માલતા પ્રદેશ ડાચની વસ્તી વધારે કરપણ હોવી જોઈએ." આ નોંધનો સામાજિક જીવન ઉદ્દાય મા. મેડમરિ (કલેક્ટર - માનદેશ) વસ્તી ગુણતરી કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. ઉ.સ. ૧૯૬૬ માં લખાવેલા

એક મહત્વપૂર્ણ લેખમાં શ્રી મેઘવન્દર લખે છે કે, "હાલની વસ્તી ગણતરી નો મહાજ કરવો પરેશર મુશ્કેલી લાગ્યો છે. મહાના લોકો કોઈપણ જગ્યાએ સ્થિર થઈ રહેતા નથી. કયાં તર મે મા પ્રજાનો સ્વભાવ બની ગયો છે."

તે સમયની સરકાર તરફથી નીમવામાં આવેલ એક રેવન્યુ ડીપાર્ટમેન્ટ ડાક્ટર જ સપ્ટેમ્બર ૧૯૭૮ માં રજૂ કરેલા અહેવાલમાં જણાવે છે કે ઈ.સ. ૧૯૭૨ માં ધરેલી વસ્તી ગણતરી મુજબ હાલની વસ્તી ૧૮૪૮૦ છે." હાલના હાલમાં પશ્ચિમી ઉત્તરવિષ્ણીમાં નોંધાયેલો પ્રથમ વખત જ અહીં Census - માં સંપદ થોવા માટે છે. હાલ આજના સમયમાં ધરેલી આ પ્રથમ વસ્તી ગણતરી છે.

ઈ.સ. ૧૯૭૧ માં ધરેલી વસ્તી ગણતરી મુજબ હાલમાં આજના વસ્તીની સંખ્યા ૮૮,૦૨૮ હતી. આમ જો વસ્તીમાં આજના વસ્તીની વસ્તીમાં સમાવેશ પામી ગયો હોય તો તે છે.

સ્થાન :

ગુજરાત રાજ્યના ઉત્તર છેડે ૧૦૦૮ ચો.કિ.મી. નો વિસ્તાર ધરાવતો આ જાનકડો હાલ જિલ્લો સહ્યાદ્રિ પર્વતની ઉત્તર છેડે આવેલા તારના પશ્ચિમ ટોળા પર આવેલો છે.

જિલ્લાનો કુલ વિસ્તાર ૨૦", ૭૭' ૪૦" ઉત્તર અક્ષાંશ અને ૭૨', ૫૬', ૨૬" પૂર્વ રેખાંશ વૃત્તોમાં આવેલો છે.

હાલ જિલ્લાનો ઉત્તરે સુરત જિલ્લાના બ્યારા અને સોનમઠ તથા મહારાષ્ટ્રનો નવાપુર તાલુકો છે. પૂર્વમાં શુલિયા જિલ્લાનો સાકરી તથા જાનક જિલ્લાના બાજવાડ અને કાવર તાલુકાઓ,

દક્ષિણે નાસિક જિલ્લાનો ઝલવણ તાલુકો અને સુરવણા મહાલ છે. પશ્ચિમ દિશામાં વલસાડ જિલ્લાનો વાલસાડ તાલુકો આવેલો છે.

મુખ્ય બિંદુ :

સમગ્ર જિલ્લો એક દુરભાગ પ્રદેશ છે. સમગ્ર સપાટીથી ધણી જગ્યાઓ પર ૧૦૫ મીટરથી ૧૩૧૭ મીટર સુધીની ઉંચાઈમાં દેરદારો વાવ છે. ટેકરીઓ અને ખીણો દરમિયાન પડમાં પડ દરમિયાન કુદરતે જ્યાં છૂટે ભાગે મોઠા મોઠાં તેવું છે એવો આ નવન રમ્ય પ્રદેશ પરેષર નિર્ભરની એક અપ્રિતમ મહાપૂલો ભેટ છે.

જ્યારે વરસોના ઉત્તિભાગની વાતો કરવા સમિત્ય-વ લાવા મહત્તો - પ્રદેશની ભૂ-રચનામાં મહત્વની ભાગ ભજવે છે. સપાટી ઉપરની લાલ અને કાળી માટી નિતરેં વેરેલી પર્વતરાજની રચોણીમાં રમ પૂરે છે. ખાસ કરીને પશ્ચિમ ભાગમાં કાળી માટી ઉંઠાણ સુધી નજરે પડે છે.

કાંચની દુર્ભિટને આ પ્રદેશની જમીન ધણી જ ઉતરતી કાંચની સ્વભાવ છે. મહાની જમીનમાં માનવનું પ્રમાણ વધારે હોવાથી વરસાદ ધણી જમીન થતિ કઠણ વાવ છે. વધુ મોટી જગ્યા પર રેતી અપ્રિત જમીન જોવા મળે છે. હોખાવને કારણે નહીંમોના કાંઠા પર પ્રવાસ કરતા "સાંધા કાંપ" (steep slopes) માપદુ પ્વાન ભેરે છે.

પુરુઈ, સમિડા, વાપરી અને ચિરા કાંચ પ્રદેશની મુખ્ય નદીઓ છે. તેનાથી આ સમૂર્ણ વિસ્તાર કાર વિભાગીમાં વહેવારીલો છે. નદીઓ પશ્ચિમવાહીની છે. ભારે વરસાદના પાણીના જોરદાર પ્રવાહથી નદીઓમાં ધણી જગ્યાએ ઉંઠા કોતરો નિમણિ વધત છે. તેથી એક ભાગમાંથી વીજા ભાગમાં જવું વધુ મુશ્કેલ બવું વ-વું છે.

માપરી નદી ડાલિના મેં સરવા માત્ર ઠી સુરકા ૧૭૭
 મપિયાને કોં છે. મપિયા નદી સાપુનારાની પર્વત ઠારીની કોટી મ
 તથા પૂર્વ, પશ્ચિમી નદીની પીઠોમ તથા નવસારી ૧૭૭ મરવા -
 સપુરને કોં છે. મા લોકમાતાઓ પુજારની મપ્યમ પુરવા ઠલકાની
 ઠોપ છે. જ્યારે માર્ચથી પુન દરમ્યાન પીવા પુરતું પાણી મક માપી
 લકતી નથી.

માનોબા :

વરસાદના દિવસો સિવાય મા જિલ્લાની લવા પૂઠી ઠોપ
 છે. જિલ્લાની વરસારી વરસાદ ૫૦૦ થી ૨૦૦૦ મિ.મી. ઠોપ
 છે. લગભગ ૬૫ ટકા વરસાદ વાપુલ્ય-મી-પુન ઠદાર છે. વર્ષમાં
 લગભગ ઠઠોતેર દિવસ વરસાદ લારી પકે છે. મેં મલિનામક સપત
 મરવા ઠોપ છે.

સુકરને જ્યાં છૂટે ઠારે કોઈલ વેલું છે તેમ જ નવનરમ્ય લનરાઠથી
 ઠલકાલક, માનોને ઠારી તેમ જ મનમાલન, કુલ્ય મપ્ય મેં પ્રોલેલું નામ
 છે "કાલિ". ઠાલિ મેંલે જમલ, ઠલિ મેંક અંત્ર જમલ છે. જમલ ઠાલિની
 મેંક મપૂલ્ય પૂઠી છે. મામાલ સુરસાતમક ઠાલિનું જમલ લગુલ્ય જમલ
 મકાલ છે.

જિલ્લાના કુલ ૧૭૭૮ ચો.કી.મી. વિસ્તારમાંથી ૧૭૦૮.૭
 ચો.કી.મી. વિસ્તાર તો જમલમલ છે.

ઠાલિના મપિયમ વિસ્તારનો કોઠો લાલ તથા મપ્ય ઠાલિ મેં
 મલિયાઠ જમલ છે. જિલ્લાની પૂર્વ પકી પર માલની જમીન જીવા
 કોં છે. પૂર્વ નદી તથા માપુનાપુના વિસ્તારમાં ઠેલકુંદ પ્રકારના
 ઠપારતી લાકકા લાલ છે. માલ વિસ્તારમાં ઠેલક પ્રકારના

કાલેજ વાલ (વલિયુ) પર થાય છે. પુરુષ નહીંની માટી ઉપારની કાલકામીના જમલ માટે વલિયુ મનુષ્ય છે.

ઈ.સ. ૧૮૪૮ માં ઉચિનાં બીલ રાજાનો પાલેથી જમલ પદા પર લીધા વાલ કૌચ કામી, જમલની કાલકામી માલવત કરવા માં પદા પ્રવલનીલ રહવા જરુઈ છે. ઈ.સ. ૧૮૭૮ સુધી પેદા છે જમલ પદા પર લીધા વાલ પદાનીલ વરલ સુધી જમલની વાલ થાય છે. તેની પ્રિલિલ લીકીને વલર લીલકા ઉતલ કાલકામી પ્રિલિલે તેમને જ જમલનું રહલ કરવા મલમલ રહલ.

ઈ.સ. ૧૮૭૮ સુધી જમલ કાપીને મલિનાં બીલ રાજાનો તથા પ્રજા પેલી કરતા ઉતલ. જે પ્રકારની તેમને પેલી કરતા ઉતલ તેને પ્રિલિલ લીકીને migratory cultivation તથા Daily Cultivation નામ માલુ છે.

તે વલને ઉચી પ્રજા માલક કરીને નાચલી મને ઉચિરની માલક પેલી હતી. મા પ્રકારની પેલી પ્રજાથી મલુલ પેલા કાલના જમલને પદુ મુકલન થલુ હતુ. બીલ લીકીની "કપાલ તર કુલિલ" મેનુ મુખ્ય કારક હતુ. તલકાલિન પેલીની કલપના પર તલુન પ્રાપલિલ મલકમા મા જ હતી. જમલ કાલ કરીને કલ કેરવી વાલેતર કરવાની જમલ તે તેમને મન "મેલર".

ઈ.સ. ૧૮૭૮ પછી પ્રિલિલ કલનાવલિલથી જમલને બીલ રાજાનો તથા પ્રજા મુકલન ન પલેપાકે માટે રાજાનોને વલારે પેલા મુકલવાની વ્યવલમા કરી. મને મા પછી જ લીલેથી વનામત જમલની કલપના માલક થપાલી. મામ ઉચિનાં મલુલ જમલને ઉચી પ્રજાની કુકાલી માલથી તે વલનાં કારકીલે વલાવી લીલુ.

સોવહી રમી ચઢી ના પ્રખ્યાતિર પછી જન્મ વધાવવા માટે બહેને
 સ્વાધ્યાય ઠેકુથી વડુ ડેમ ન હોય, ઇત્યા પ્રકારે લોકોને જે પ્રવચન
 કરી વલ ક્રેબ્બી તે ઠાવની વાણિ પેટી માટે માલીવક્રિરપ વ-પુ.
 વહી તો માજ માપણને ઠાવના જન્મની કાલવ ડેવ। પ્રકારની જીવ।
 જાતી જે કહી ન સકાવ.

ઠાવ વાચ કરીને સારી જન્મ માટે જ પ્રવિખ્ય છે. ઠાવનો
 સાચ પ્રલેચ તથા અપ્રકરના સાર કરતાં જરાપ ઉતરતી કહાનો
 વધી. ઠાવમા સાચ ઉપરાંત વ-વ કાઠીમા સાહક, સીલમ, ભાદર,
 વહેકા, કલમ, તણ, પીખ, વાપર, મીજા, વેર, વરમજા, કાટી,
 વાખાં, મલુકા વગેરે વિવિધ પ્રકારનાં વૃક્ષો વાવ છે.

મા સુરક્ષિત જન્મલોમા જે લોકો ઈ.સ. ૧૬૬૭ થુથી પેલી કરતા
 હોય તેમને ઈ.સ. ૧૯૭૦ માં સુરરાત સરકારે માલિકી કહકી માલિકી
 છે. સરકારની કાલની નીતિ મુજબ હવે વધારે જમીન પેલી માટે
 માપવાનું વ્યથ વધુ છે.

ઠાવના જન્મની વાર્ષિક માવક વેધા પ્રકારે કસોટી રખવાની
 છે. સુરરાત રાજ્યની જન્મ ઉલખન માવકનો મોટો માત્ર ઠાવના
 જન્મનો છે.

માજે વિકસુતા રાખ્ડોમક પ્રકેલોમા "માનવ સર્જિત વજ્ર
 ઉલોરો માનવ પ્રવતિનો ધરી સમાન છે." તેમ કુદરતે સર્જેલા મા
 વેલર્ષિક જન્મ ઉલોચ - મહીનું જન્મ માલિકવાસીઓ માટે પ્રવતિનું
 હાર્દ છે. જે વેમની અવનજારીમાત્રી પૂરી પાડે છે. મા જન્મવાપી
 ધરી પર જ માલિકવાસીઓનું અવનજાર કરે છે. વરેવર મા જન્મ જ
 વેમને અવન પદે, કુદરતના મોજે ઉઠેરે, સાવેલાય જન્મ જ તેમના
 માતા અને પિતા છે.

૧૯૭૧ ની વચતી વચતરી પ્રમાણે ડાવિ જિલ્લાની વચતિની ચીવતા હર ધો.કી.ખી. હીઠ ૫૪, ગુજરાતની વચતિની ચીવતા હર ધો.કી.ખી. હીઠ ૧૩૪ અને ભારતની વચતિની ચીવતા હર ધો.કી.ખી. હીઠ ૧૭૮ ની હતી. જ્યારે ૧૯૮૧ ની પ્રાથમિક વચતિ વચતરી પ્રમાણે વચતિની ચીવતા હર ધો.કી.ખી. હીઠ મનુક્રમે ૩૦, ૧૭૩ અને ૨૨૧ છે.

મામ મા માહકામી વચતી કહી વચતિ ડે ભારત કરતક ગુજરાતની વચતિની ચીવતા હર મીઠી છે અને ગુજરાત કરતક ડાવિ જિલ્લાની વચતિની ચીવતા હર મીઠી જ મીઠી છે. ચેટકે ડે ડાવમક વચતીના પ્રમાણમક વિચતાર વધુ છે.

ડાવિ જિલ્લાની કુલ વચતિ ૧૯૭૧ ની વચતિ વચતરી પ્રમાણે ૯૪૪૮૫ ની હતી. અને માહિવાણીમીની વચતિ ૮૮૦૨૮ હતી. ચેટકે ડે ડાવિ જિલ્લામા ૯૩.૪૩ ટકા માહિવાણીમી હતી. ૧૯૮૧ ની પ્રાથમિક વચતિ વચતરી પ્રમાણે ડાવિની કુલ વચતિ ૧૧૩૩૩૩ છે અને માહિવાણીમીની વચતિ ૧૦૪૩૦૫ છે. ચેટકે ડે ડાવમક ૯૨.૦૬ ટકા માહિવાણીમી છે.

ડાવિ મે મેક મેનો જિલ્લો છે ડે મે ગુજરાતમા ચીવત જિલ્લા કરતા મેક પ્રમાણમા વધુમક વધુ માહિવાણીમી વચતિ વચતરી જિલ્લો છે.

એ ગુખિય હરની ગુખિયે જોઈમે તો ભારતની કુલ વચતિની ગુખિય હર ૧૯૬૧-૭૧ અને ૧૯૭૧-૮૧ પ્રમાણે મનુક્રમે ૨૪.૮૦ ટકા અને ૨૩.૪૩ ટકા છે. જ્યારે ગુજરાતની કુલ વચતિની ગુખિય હર ૧૯૬૧-૭૧ અને ૧૯૭૧-૮૧ પ્રમાણે મનુક્રમે ૨૬.૩૬ ટકા અને ૨૭.૭૧ ટકા છે.

ભારતના માહિવાસીઓ અને મુજરાતના માહિવાસીઓનો
કુખિય હર ૧૯૬૧-૭૧ ના દાયકામાં વચ્ચે ૨૬.૧૭ ટકા અને
૩૫.૫૮ ટકા છે.

મામ કુખિયદરના મહિત્ક જોતક જહાલ છે કે ભારત કરતક
મુજરાતનો કુખિયદર વલુ છે અને ભારતના માહિવાસી કરતક
મુજરાતના માહિવાસીઓનો કુખિયદર પણ વલુ છે.

જોલ રાતે જોલમે તો ભારતની કુલ વચતિ કરતક મુજરાતની
વચતિનો કુખિયદર વધારે છે અને મુજરાતની કુલ વચતિ કરતક
મુજરાતના માહિવાસીઓની વચતિનો કુખિયદર પણ વધારે છે.

કાલ વિલ્લાની વચતિમક ૧૯૦૧ થી ૧૯૮૧ મુખીની વધારો
કોલ ૧૧૧ પ્રમાણે નોંધાયો છે.

सूची - 11
1901 - 1921

क्र.	वर्ष	प्रतिशत	वर्ष	प्रतिशत	वर्ष	प्रतिशत
1901	4794	-	1907	1733	-	-
1911	14324	+ 12.91	1914	2429	+ 40.07	20.07
1921	12040	- 11.45	1921	2112	- 11.47	22.47
1931	12100	+ 11.03	1932	2724	+ 28.20	20.20
1941	21902	+ 20.11	1944	3203	+ 20.14	20.14
1951	24148	+ 10.03	1948	2722	+ 16.52	10.41
1961	39412	+ 12.41	1950	3140	+ 11.35	11.35
1971	42324	+ 24.33	1954	4124	+ 31.50	31.50
1981	46700	-	1958	11348	+ 21.03	21.03

सूची - 11 - (अनुसूचित जात) का प्रतिशत, 1901-1981
Census of India, 1981, Provisional Popn. Table, Gujarat, Part I of 1981 Supplement.

કોઈ - ૧૧૧૧ માં કવિના ઠેઠા માઠ દાવકાના વચલિના વુલ્કિયર જોના હરેકે હરેક દાવકામાં જુઓ મોટો તકાવત લાગે છે. મા મોટા તકાવતનુ કારણ કદાચ મોટો રોગવાળો હોય, લ્વાની વચલિ વચ્ચે હોય, અથવા તે કોઈકે વચલિત હોઈ મુદ્દન વિષયોગન ન કરતા હોય. મા અથા કારણકે એક દાવ પછ લાનુ પકતઈ હોઈ શકે, અને માથી લ્વાની વચલિમાં મોટા ફેરફારો થયા હશે.

કવિના ઠેઠા પવિ દાવકાની વચલિ ગરતરીયા મહિહા પરથી Compound growth rate પ્રમાણે ગરતઈ ૧૯૬૧ ની વચલિ અગમર ૧૪૮૭૬૬ અને ૨૦૦૧ ની વચલિ ૧૬૪૨૨૨ માલ મેલી મારા કારણકા છે. મા વચલિ વધારાને ક્વાનમાં રાખી વિશ્વક, મેલી, વન, ધર, પીવાના પાણી, મારીજ, રસ્તા અને મા અથઈ માટે ગદાલ્ગ મર્ચ, નાણ કીય જોગવાઈ વચેરેનુ ઈ.ચ.૨૦૦૧ મુખીનુ માયોગન કવું છે. તે વુદા વુદા પ્રકરણમાં કાણવું છે.

COMPOUND GROWTH RATE :

$$P_t = P_0 (1 + r)^t$$

Where P_t = Poplu in 1981

P_0 = Poplu in 1941

t = time period = 40

r = growth rate

$$P_t = P_0 (1 + r)^t$$

$$\therefore \frac{P_t}{P_0} = (1 + r)^t$$

$$\therefore (1 + r)^t = \frac{113996}{40236}$$

$$\therefore (1 + r)^{40} = 2.83318$$

$$\therefore 40 \log (1 + r) = \log 2.83318$$

$$= 0.4523$$

$$\therefore \log(1 + r) = 0.011308$$

$$\therefore 1 + r = \text{Anty log } 0.011308$$

$$= 1.027$$

$$\therefore r = 0.027$$

NOW

$$P_{1991} = P_{1981} (1 + r)^t$$

$$= 113996 (1.027)^{10}$$

$$= 113996 \times 1.305282$$

$$= 148796$$

$$P_{2001} = P_{1981} (1 + r)^t$$

$$= 113996 (1.027)^{20}$$

$$= 113996 (1.703761)$$

$$= 194222$$

વિચલનમાં સરિતવલિત્તી Lagrange's inter - polation
 formula તેમજ Newton's formula for backward inter
 polation માં વલે પલ્લતિતી 1481 ની વલતિ 10238 માલે છે.
 વેલે ડલિતી વલતિતી 1481 માં લુલિલલર 24.5 ડલે માલ
 છે. માલ 1481 પતી ડર વલે 24.5 ડલે લુલિલલર માલ. ની
 ડ.સ. 2001 માં ડલિતી વલતિ 14100 વેલે માલ વેલી વાલરડા
 વલે છે.

	વલે	વલતિ
	x	P(x)
x_0	1481	10238
x_1	1491	10262
x_2	1501	10280
x_3	1601	11264
x_4	1611	11368
x	1481	

Lagrange's interpolation formula :

$$\begin{aligned}
 f(x) &= \frac{(x-x_1)(x-x_2)(x-x_3)(x-x_4)}{(x_0-x_1)(x_0-x_2)(x_0-x_3)(x_0-x_4)} f(x_0) \\
 &+ \frac{(x-x_0)(x-x_2)(x-x_3)(x-x_4)}{(x_1-x_0)(x_1-x_2)(x_1-x_3)(x_1-x_4)} f(x_1) \\
 &+ \frac{(x-x_0)(x-x_1)(x-x_3)(x-x_4)}{(x_2-x_0)(x_2-x_1)(x_2-x_3)(x_2-x_4)} f(x_2) \\
 &+ \frac{(x-x_0)(x-x_1)(x-x_2)(x-x_4)}{(x_3-x_0)(x_3-x_1)(x_3-x_2)(x_3-x_4)} f(x_3) \\
 &+ \frac{(x-x_0)(x-x_1)(x-x_2)(x-x_3)}{(x_4-x_0)(x_4-x_1)(x_4-x_2)(x_4-x_3)} f(x_4)
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 f(x) &= \frac{(40)(20)(30)(30)}{(-20)(-20)(-20)(-20)} f(x_0) + \frac{(20)(20)(30)(30)}{(10)(-20)(-20)(-20)} f(x_1) \\
 &+ \frac{(20)(40)(30)(30)}{(20)(10)(-20)(-20)} f(x_2) + \frac{(20)(40)(30)(30)}{(30)(20)(10)(-20)} f(x_3) \\
 &+ \frac{(20)(40)(30)(30)}{(40)(30)(30)(20)} f(x_4) \\
 &= 40206 - 5 \times 47292 + 10 \times 71567 - 10 \times 94185 + 5 \times 113996 \\
 &= 247626
 \end{aligned}$$

x	y	Δy	$\Delta^2 y$	$\Delta^3 y$	$\Delta^4 y$
1471	70238				
1441	70222	0078			
1411	69480	27224	10234		
1401	68764	22816	- 1810	- 1608	
1371	68118	16211	- 2600	- 1170	10051

Newton's formula for backward interpolation :-

$$Q(x) = a_0 + a_1(x-x_n) + a_2(x-x_n)(x-x_{n-1}) + \dots + a_n(x-x_n)(x-x_{n-1}) \dots (x-x_1)$$

$$= y_n + \frac{\Delta_1 y_n}{h} (x-x_n) + \frac{\Delta_2 y_n}{2! h^2} (x-x_n)(x-x_{n-1}) + \dots + \frac{\Delta_n y_n}{n! h^n} (x-x_n)(x-x_{n-1}) \dots (x-x_1)$$

$$= y_n + \Delta_1 y_n \left(\frac{x-x_n}{h}\right) + \left(\frac{\Delta_2 y_n}{2!}\right) \left(\frac{x-x_n}{h}\right) \left(\frac{x-x_{n-1}}{h}\right) + \dots + \frac{\Delta_n y_n}{n!} \left(\frac{x-x_n}{h}\right) \left(\frac{x-x_{n-1}}{h}\right) \dots \left(\frac{x-x_1}{h}\right)$$

$$Q(x) = Q(x_n - hu) = + (u) = y_n + u \Delta_1 y_n + \frac{u(u+1)}{2!} \Delta_2 y_n + \frac{u(u+1)(u+2)}{3!} \Delta_3 y_n + \dots + \frac{u(u+1)(u+2) \dots (u+n-1)}{n!} \Delta_n y_n$$

where h is difference of the class interval

$$u = \frac{x - x_n}{h}$$

Newton's formula for backward interpolation :

$$h = 10 \quad u = \frac{x - x_n}{h} = \frac{91 - 91}{10} = 1$$

$$y = y_n + u \Delta_1 y_n + \frac{u(u+1)}{2} \Delta_2 y_n + \frac{u(u+1)(u+2)}{3!} \Delta_3 y_n$$

$$+ \frac{u(u+1)(u+2)(u+3)}{4!} \Delta_4 y_n + \dots$$

$$\dots + \frac{u(u+1) \dots (u+n-1)}{n!} \Delta_n y_n$$

$$= 113996 + 19811 + \frac{1 \times 2}{2} (-2907) + \frac{1 \times 2 \times 3}{1 \times 2 \times 3} (-1140)$$

$$+ \frac{1 \times 2 \times 3 \times 4}{1 \times 2 \times 3 \times 4} \times 17766$$

$$= 147626$$

વિષય

કચ્છ જિલ્લામાં ઈ.સ. ૧૯૪૭ માં માગાદી ખાતે ત્યાં સુધી પ્રાથમિક શિક્ષણની કોઈ સુવિધા ન હતી. પ્રિન્ટિંગ મુશ્કેલી ઠરાવના મુખ્ય મંત્રી માણવામાં મિલનરી પાટરીનો તરફથી ઈ.સ. ૧૯૧૨ માં મિલનરી શાળા યા કરવામાં આવેલી. ત્યારબાદ ઈ.સ. ૧૯૩૫ માં માણવા મુકામે (હાલની તા.શાળા) "દલી રાજકુમાર શાળા" યા કરાયેલી. યા શાળામાં માત્ર ઠરાવના પાંચ બીજા રાજામોનદી કુમારોને જ પ્રવેશ મળતો. માગાદીની પૂર્વે સ્થપાયેલ દક્ષિણ મુશ્કેલી રાની પ્રદેશ નામની સ્થપાયેલ ઠરાવના પાંચની પ્રાથમિક શાળાઓ યા કરી જિલ્લામાં પ્રાથમિક શિક્ષણની શી રહેલ કંઈ હતી. ઈ.સ. ૧૯૪૮ માં મુખ્ય મંત્રી ઠરાવ જિલ્લા માટે "પ્રાથમિક શિક્ષણ બોર્ડ" ની રચના કરી ૧ પ્રાથમિક શાળાઓ પોલી પ્રાથમિક શિક્ષણની સમાવેશ કરી હતી. ઈ.સ. ૧૯૪૮ થી માગાદી સુધી ઠરાવના પ્રાથમિક શિક્ષણને નીચેના તબક્કા મુજબ શાળાઓ શકાય.

- (૧) ૧૯૪૮ થી ૧૯૫૭ સુધી પ્રાથમિક શિક્ષણ બોર્ડ, (મુખ્ય રાજ્ય) ન્દારા શિક્ષણનો વહીવટ.
- (૨) ૧૯૫૮ થી ૧૯૭૨ સુધી કચ્છ જિલ્લા લોકલ બોર્ડ ન્દારા શિક્ષણનો વહીવટ.
- (૩) ૧૯૭૨ થી કચ્છ જિલ્લા સમાવેશ ન્દારા પ્રાથમિક શિક્ષણનો વહીવટ અને તેના ન્દારા શિક્ષણનો ૧૦૦ ટકા પ્રસાર.

(૪) ૧૯૮૦ પછીનો ડાંગ જિલ્લા સ્વાયત્ત બંદારા વિસ્તરના ૧૦૦
 ટકા પ્રચારની સાથે વિસ્તરનું ક્ષેત્ર ઠીકુ લાવવાનાં પંચાલ
 પ્રયાસનું સંકલિત માધ્યમ.

સને ૧૯૪૮ થી ૧૯૫૮ સુધી ડાંગનાં પ્રાથમિક વિસ્તરની કોઈ
 સ્થિતિ ન હતી. ગુજરાતી, મરાઠીના માધ્યમોથી વિસ્તરનો
 વિકાસ નહોતો થયો. માધ્યમોના મૂલાવલે ડાંગના પ્રાથમિક
 વિસ્તરને સ્થગાનવત્ બનાવ્યું. કોઈ - ૨૧૧ મુખ્ય જોતક પ્લાટ
 માવલે કે ૧૯૪૬ માં જિલ્લા ભરમાં ૮૧ શાળાઓ હતી કે ૧૯૫૮
 સુધીમાં ૬૦ શાળાઓ પતક માત્ર ૪ શાળાઓનો વધારો નોંધાયો
 હતો.

2011 - 2012

प्रतिवर्ष वार्षिकी से 1476 की 1471 सुधीनी मालिकी

व.सं.	वार्षिकी- सुधी	सुधीनी सुधी	वार्षिक मालिकी सुधी	स-सं.	सुधी
1	2	3	4	5	6
1476	8	12	101	106	268
78	28	42	2116	1000	2464
40	40	100	2463	884	3282
41	48	108	2800	801	3381
42	40	40	2131	810	2811
43	28	104	2888	884	3113
44	40	122	2430	436	3286
45	41	124	3128	1088	4120
46	41	128	3143	1084	4202
47	40	130	3200	1018	4218
48	40	138	3110	1081	4141
2046	164	144	3810	1838	4088
80	184	211	4122	1803	4924
81	222	288	4160	2223	5810
82	284	380	8401	3160	6861
83	280	340	8430	3223	6630
84	203	340	8000	3841	10226
84	260	368	9810	3488	11308

219.....

1	2	3	4	5	6
1488	260	344	0031	3444	11224
80	262	412	0603	4453	12438
82	268	402	0860	4444	12134
84	262	412	0603	4453	12430
00	268	402	0860	4444	12334
01	262	408	2104	4414	13462
02	304	416	6213	4442	15231
03	324	440	10328	4044	10124
04	328	444	10280	0840	12400
04	322	444	10224	2166	14024
08	330	440	10288	2236	16104
00	330	440	11042	2002	20424
02	340	420	12312	6442	21080
06	342	041	13320	10648	24300
20	340	041	13208	10684	24100
1421	342	002	13368	11221	24800

संदर्भ : 3 दिवस निम्नलिखित प्रमाणित प्रमाणित, मातृका

सन् 1961-62

निम्नलिखित प्रमाणित प्रमाणित।

૩૧૧ વામો પેઠી ૨૧૧ વામના વાજાંકો પ્રાથમિક શિક્ષણથી વચિત હતાં. તેના તરફ ડોઠ લઠ માં સમવર્ષ વધાવું નહિ. ડામિ જિલ્લા લોકલ બોર્ડ યતાં અને મામાવાહનનું મુતાવળનો જરૂ નાહ યતાં ડોમન પ્રાથમિક શિક્ષણનું પ્રસારને મુવ લેવ જાયો.

કોઠા - ૨૧૧૧ મુજબ ૧૯૫૮ માં ૬૦ પ્રાથમિક શાલાઓ હતી તે વધીને ૧૯૮૧ માં ૩૪૮ શાલાઓ જઈ પરિણામે વામો વામો શાલાઓ સમવર્ષા ઉઠાઈ.

ડામિના માદિવાલીઓ નાશિંક, સામાનિક અને દેશાલિક રીતે મિન માદિવાલીઓ ડરતાં પાછવ રહી જવા પામ્યા છે. દેશાલિક પછાતપટ્ટાનું મુખ્ય કારણ એ છે કે તેઓ જમલ કે પહાડી વિસ્તારમાં વસેલા હોવાથી એમને પૂરતા પ્રમાણમાં દેશાલિક સવલતો પૂરી પાડી શકાઈ નથી. ઉપરાંત શિક્ષણ ક્ષેત્રવાની વાપતમાં એ લોકોનું માનસિક વલણ પણ યોડું મોડું રહેવા પામ્યું છે.

૧૯૬૧ ની વસતિ ગણતરીના માહિતી પ્રમાણે મુજરાતનું અને ડામિ જિલ્લાનું શિક્ષણનું પ્રમાણ અનુક્રમે ૩૦.૪૫ ટકા અને ૬.૨૬ ટકા હતું. ૧૯૭૧ માં આ પ્રમાણ અનુક્રમે ૩૫.૦૬ ટકા અને ૧૪.૧૬ ટકા થયું. આ ઉપરથી ખ્યાલ વાલે છે કે મુજરાતનું એક દાયકામાં શિક્ષણના પ્રમાણમાં ૫.૭૪ ટકાનો વધારો થયો. જ્યારે ડામિ જિલ્લાના શિક્ષણમાં ૪.૯૦ ટકાનો વધારો થયો.

તેથી જ રીતે ૧૯૭૧ માં મુજરાત અને ડામિ જિલ્લાનું શિક્ષણનું પ્રમાણ અનુક્રમે ૩૫.૦૬ ટકા અને ૧૪.૧૬ ટકા હતું. અને ૧૯૮૧ માં આ પ્રમાણ અનુક્રમે ૪૩.૦૫ ટકા અને ૨૬.૬૬ ટકા છે. આમ મુજરાતનું (૧૯૭૧-૮૧ ના) એક દાયકામાં શિક્ષણના પ્રમાણમાં

૭.૬૧ ટકા વધારો થયો. જ્યારે ડાંગ જિલ્લાના વિસ્તરણમાં ૧૫.૮૦ ટકાનો પરમમ વધારો થયો છે.

માલજી માપણે જોવા તે પરથી કહી શકાય કે ૧૯૬૧-૭૧ ના દાયકામાં ગુજરાતના વિસ્તરણમાં પ્રમાણમાં વધારો થયો છે. જ્યારે ૧૯૭૧-૮૧ ના દાયકામાં તેથી તફાવત ઓછું થયું છે. એટલે કે ગુજરાત ક્ષેત્રમાં ડાંગ જિલ્લાના વિસ્તરણમાં પ્રમાણમાં ઓછા વધારો થયો છે. આ પરથી તારવી શકાય કે ડાંગ જિલ્લાની પ્રજામાં એકાંતે વિસ્તરણની ભૂખ જાગી છે.

કોઠા - ૨૧૨:

ડાંગ જિલ્લાનું વિસ્તરણ દર્શાવતો કોઠો

સંવત	પુરુષ	સ્ત્રી	કુલ
૧૯૬૧	(૧૪.૨૬)	(૩.૭૮)	(૬.૨૬)
૧૯૭૧	૧૦૦૬૭ (૨૦.૮૦)	૩૨૬૫ (૭.૧૩)	૧૩૩૩૨ (૧૪.૧૬)
૧૯૮૧ ^I	૨૨૨૪૩ (૩૮.૪૮)	૧૧૬૧૨ (૨૧.૨૦)	૩૪૧૫૫ (૨૬.૬૬)

નોંધ :- કોઠામાં દર્શાવેલ ટકાવારી છે.

સંદર્ભ :- ડાંગ જિલ્લા વસ્તી ગણતરીની પુસ્તિકા-૧૯૭૧

X માલજી વિભાગ, જિલ્લા પંચાયત, માલજી.

કોઈ - ૨૧૨૧ માંથી જણાય છે કે ૧૯૬૧ માં સ્ત્રીઓનું વિદ્યલ્લ મનુ જ નીચું હતું. ૧૯૭૧ માં થોડું સુધર્યું અને ૧૯૮૧ માં પણ થોડો વધારો થયો. છતાંય પુણી કરતાં સ્ત્રીઓનું વિદ્યલ્લ નીચું જ રહેવા પામ્યું છે.

કેવિ જિલ્લામાં ૧૯૮૧ માં હતું પણ લગભગ ૭૦ ટકા મળણ પ્રજા રહી છે. અને તે મળણ પેઢીમાંથી મધુક માત્ર ૦.૨.૨૦૦૧ સુધી તે મળણ જ રહેવાનો મેલી મારી વારણ છે.

ગુજરાતના ઠેલ્લા ચાર કાવકાના વિદ્યલ્લના મહિડા નીચે પ્રમાણે છે.

સાલ	વિદ્યલ્લની લખવા	કુલ વસતિમાંથી વિદ્યલ્લના ટકા
૧૯૫૧	૩૫૨૦૫૮૮	૨૧.૬૬
૧૯૬૧	૬૨૮૩૨૫૬	૩૦.૪૫
૧૯૭૧	૯૫૫૫૨૮૯	૩૫.૭૬
૧૯૮૧	૧૪૮૫૮૦૭૫	૪૩.૭૫

તે મ ગુજરાતના વિદ્યલ્લના મહિડા પરથી સાલ અને વિદ્યલ્લના ટકાનો રક ગ્રાહ વાલેખવો હતો. જે લગભગ સીધા રેખા વાલે છે. તેથી વાલે Linear Regression equation માં ઠિલ હતું.

Regression equation of $\hat{y}$ on x .

Linear Regression Method :

Let us 1951 = 1, 1961 = 2, 1971 = 3
1981 = 4, 1991 = 5 & 2001 = 6

Year say x	x^2	x^3	Literacy say y	xy
1			21.69	21.69
2			30.45	60.90
3			35.79	107.37
4			43.75	175.00
10	30	100	131.68	364.96

$\min E (y - \hat{y})^2$ gives normal eq.

$$2 \sum (y_i - ax_i - b) = 0$$

$$\therefore \sum y_i = a \sum x_i + nb \quad \text{----- (I)}$$

$$\sum y_i x_i = a \sum x_i^2 + b \sum x_i \quad \text{----- (II)}$$

where a and b are constant variables.

n is no. of term say $n=4$ and $i = 1, 2, 3, \dots$

First we find $\hat{a}$ and $\hat{b}$ then fit the eq.

$$y_i = a \sum x_i + b$$

where $i = 1, 2, \dots$

$$\sum y_i = a \sum x_i + nb \text{ ----- (I)}$$

$$\sum y_i x_i = a \sum x_i^2 + b \sum x_i \text{ ----- (II)}$$

put the values

$$131.68 = 10a + 8b \text{ ----- (III)}$$

$$364.96 = 30a + 10b \text{ ----- (IV)}$$

Multiplying eq (3) by 3

$$\text{Then } 395.04 = 30a + 12b \text{ ----- (V)}$$

$$364.96 = 30a + 10b$$

$$\hline 29.08 = 2b$$

$$\therefore \hat{b} = 14.54 \text{ ----- (I)}$$

putting the value ^{value} b in eq (2)

$$131.68 = 10a + 58.16$$

$$\therefore 73.52 = 10a$$

$$\therefore \hat{a} = 7.352 \text{ ----- (II)}$$

$$y_i = 7.352 x_i + 14.54 \text{ ----- (III)}$$

वर्ष 1961 को 2001 से गुणा करके प्राप्त
 होय है. 1961 = 4 को 2001 से गुणा करके
 व 19 = 4 को व 19 = 1 होय है.

75

76

$$y_i = a \sum x_i + b \quad i = 1, 2, 3, \dots$$

$$Y_5 = 7.352 x_5 + 14.54$$

$$= 7.352 (5) + 14.54$$

$$= 36.76 + 14.54$$

$$= 51.30$$

$$Y_6 = 7.352 (6) + 14.54$$

$$= 44.112 + 14.54$$

$$= 58.652$$

બા Linear Regression equation પરથી ગુજરાતનું

વિદ્યાર્થી પ્રમાણ ૧૯૮૧ માં લગભગ ૫૧.૩૦ ટકા અને ૨૦૦૧ માં ૫૬ ટકા થાય તેવી મારી ધારણા છે. ગુજરાતનું અને ડાહ્યાનું વિદ્યાર્થી પ્રમાણ ૧૯૮૧ ની પ્રાથમિક વસ્તી ગણતરી પ્રમાણે અનુક્રમે ૪૩.૭૫ ટકા અને ૨૬.૬૬ ટકા છે. મામ જોતાં ગુજરાત અને ડાહ્યાના વિદ્યાર્થીની સંખ્યા વધી જ ચડી છે. મા સંખ્યા નાની પનાવવા મધ્ય સમકક્ષાને લાવવા ૨૦૦૧ સુધી માં ડાહ્યાનું વિદ્યાર્થી પ્રમાણ લગભગ ૫૬ ટકા (ગુજરાતના વિદ્યાર્થી પ્રમાણ નેટલું) નજીક કરવા તનતોડ પ્રયત્નો માહરવા જોઈએ. બીજી રીતે કહીએ તો સમાજના વિકાસ સાથે પિન માહિવાસી સમાજના વિકાસમાં ઉરછંદા સાથે માહિવાસી સમાજને તાલ જોવવા અનેક વિષય નવા નવા સાધનો તેમજ સીધાસીધા નવી નવી પદ્ધતિઓ, વહલાતો લોકોનો ફાઉન્ડેશન, માહિવાસી સમાજની જાગૃતિ, વિદ્યાર્થી પરત્વેની ભૂમિ, રાજકીય નેતૃત્વ, સરકારની વિકાસ પરત્વેની શક્તિ મા વધારે નજર સમકક્ષ રાંધી માવતા ૨૦ વર્ષમાં માહિવાસી સમાજની વિદ્યાર્થી પ્રગતિ જોઈએ તો તે સમાજ લગભગ પિન માહિવાસી સમાજની સમકક્ષ માણી હશે. તેથી મારા અનુમાન પ્રમાણે ૨૦૦૧ માં ડાહ્યામાં લગભગ ૫૬ ટકા નેટલું વિદ્યાર્થી થયું હશે. મા અનુમાનની પાછળનું કારણ ગુણવત્તે તાણી છે. કારણ કે ૧૯૮૧ ની પ્રાથમિક ગણતરી પ્રમાણે ડાહ્યામાં ૨૬.૬૬ ટકા વિદ્યાર્થી વર્ગ છે. અને પ્રાથમિક તેમજ માધ્યમિકમાં લગભગ વિદ્યાર્થી લઈ હશે તેવા માણકોમાં ૩૫ ટકા વિદ્યાર્થી છે. હવે મા વિદ્યાર્થી વર્ગની જે નવી પેઢી માવશે જે નવી પેઢીમાં વિદ્યાર્થીનું વ્યાપ લાવવા કરતાં ઘણા મોટા વ્યાપમાં હશે.

૧૯૮૧ પ્રમાણે ડાંગરુ સિલ્કરુ પ્રમાણ ૨૯.૯૬ ટકા છે. અને ૨૦૦૧ માં જા પ્રમાણ ૫૮.૬૫ ટકા થાય તો કુલ વસતિમાંથી ૧૧૩૯૧૧ શિક્ષિત વર્ગ હશે. ૧૯૮૧ માં જે ડાંગરુ સિલ્કરુ પ્રમાણ ૪૪ ટકા થવા ધારુ છે. તેથી વને દાયકામાં લગભગ ૧૪ ટકાનો (સરખો) વધારો થાય. એટલે ૧૯૮૧ માં કુલ વસતિમાંથી ૩૫૪૦૦ શિક્ષિત વર્ગ હશે.

બાંગલ બાપો જોડુ જે પ્રમાણે ઠેલ્લા ૧૯૭૧-૮૧ ના દાયકામાં ૧૫.૮૦ ટકાનો સરખમ વધારો ડાંગરુના સિલ્કરુના પ્રમાણમાં થયો છે. જે પરથી કહી શકાય કે તેમની સિલ્કરુ પચાવવાની પ્રયાસરૂિત તો ડાંગરુ છે જ. જા ધ્યાનમાં રાખી જે દાયકામાં ૧૪ ટકા સિલ્કરુ પ્રમાણ પચાવી જ શકે.

૧૯૮૧ પ્રમાણે સિલ્કરુ સ્ત્રીની વિગત નીચે મુજબ છે :

(૧) કુલ બાલવડીની સખ્યા :	૧૧૦
સમાજ કલ્યાણ પાતા તરફથી ચાલતી બાલવડીનો	૧૫
મારોગ્ય પાતા તરફથી ચાલતી બાલવડીનો	૧૦
	<u>૨૫</u>
(૨) પ્રાથમિક શાળાની સખ્યા :	૩૦૧
૧) પીલના પાઠક મકાનવડીની શાળાની સખ્યા	૧૬૬
૨) પીલના કાચક " " " "	૧૨
૩) બાકુલી મકાનોવડીની " " " "	૧૩૦

(૩) ધોરણવાર સ્થિતિ :

૧) ધોરણ સુધીની શાળાઓની સંખ્યા	૧
૨ ધોરણ સુધીની શાળાઓની સંખ્યા	૪
૩ " " " "	૧૧
૪ " " " "	૨૦૪
૫ " " " "	૧૮
૬ " " " "	૧૦
૭ " " " "	૫૦

કુલ

૩૪૮

ધોરણ ૧ થી ૪ સુધીની શાળાઓની સંખ્યા	૨૭૦
ધોરણ ૫, ૬ અને ૭ " " " "	૭૮
એક સિદ્ધકવણી શાળાઓની સંખ્યા	૧૭૪
ગ્રાન્ટ લેલી માત્ર " "	૧

(૪) શાળામાં કામ કરતા કુલ શિક્ષકોની સંખ્યા (૭૭૮)

(૫) શાળામાં મહુરત કુલ પાલકો	૨૪૧૭૭
" " કુમાર	૧૩૩૬૬
" " ક-વૈ	૧૦૮૧૧

(૬) કુલ નાગમશાળાઓ	૧૧
અરકારી નાગમશાળાઓ	૬
માનવી " "	૨

(૭) નાગમશાળાના કુલ વિદ્યાર્થીઓ	૧૨૫૨
કુમાર	૬૬૫
ક-વૈ	૫૮૭

(୯) ମା.ସମାଜ.ମା. କୁଳ ବିଷୟ	୩୦
(୧୦) କୁଳ ମା.ସମାଜ.ମା. ବିଷୟ	୧୦
ସରକାରୀ ମା.ସମାଜ.ମା. ବିଷୟ	୫
ଅନ୍ୟ ସରକାରୀ " "	୫
ମା.ସମାଜ.ମା. କୁଳ ବିଷୟ(ଖ)	୧୦ ୧୦
କୁଳ	୧୦୩
ଅ-କ	୩୪୪
(୧୧) କୁଳ ମା.ସମାଜ.ମା. କୁଳ ବିଷୟ	୪୧
(୧୨) କୁଳ ଚିକିତ୍ସା(ଖ) ବିଷୟ	୩୦
ସମାଜ ସଂଗଠନ ମା.ସମାଜ.ମା. ବିଷୟ(ଖ)	୨୨
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ବିଷୟ(ଖ)	୧୫
(୧୩) ଉପର ମା.ସମାଜ.ମା. (ସମାଜ-ସମାଜ) ବିଷୟ	୨
ଓ. ମା. ସମାଜ.ମା. କୁଳ ବିଷୟ(ଖ)	୯୫୧
କୁଳ	୫୩୪
ଅ-କ	୩୧୭
(୧୪) ଓ. ମା. ସମାଜ.ମା. କୁଳ ବିଷୟ	୨୬
(୧୫) ଉପର ସମାଜ.ମା. ବିଷୟ	୨

କିମ୍ପା ବିଷୟ ୨୦୦୦ ପୃଷ୍ଠାକୁ ସାମାନ୍ୟତଃ :

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପର ସମାଜ.ମା. ବିଷୟ(ଖ) ମା.ସମାଜ.ମା. ବିଷୟ(ଖ) ଉପର ସମାଜ.ମା. ବିଷୟ(ଖ) ଉପର ସମାଜ.ମା. ବିଷୟ(ଖ)

જારી છે. કોઈ સરકારી અધિકારી અથવા પ્રવાસી દર પ કિ.મી. તે વધી વાહનમાં સમાવવાની અવકાશ હોય, એવા તે કિ.મી.ની વધર પ્રા. સમાવવાની અવકાશ હોય, તે જારી છે તથા કોઈ અન્ય વાહનમાં સમાવવાની અવકાશ હોય. આ વાહનોને વધુ વિસ્તારની વાહન પ્રકારની અવકાશ હોવા માટે કોઈ અન્ય પ્રકારની વાહન તે જારી છે.

વ્યાજવહી વાહનો માટે :

(૧) આ વિભાગ દર દર કોઈ વાહનમાં છે. વાહનમાં વાહનોમાં સમાવવાની વિસ્તાર કોઈકોઈકો વાહન કોઈકો વાહનમાં વિસ્તારની વાહન જારી છે. આ વિભાગ ૨૫૨ વાહનમાં ૧૦૪ વાહનમાં ૧૧૦ વાહનમાં છે. વાહનો દરમિયાન મોટામાં મોટા ૧૫૦ નવી વાહનમાં છે તથા ૪ જોડે.

1/3

માત્ર માત્ર માટે વાહનમાં વાહનમાં વિસ્તારને મહત્વનું સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે. કોઈકે પ્રાથમિક સમાવવામાં જારી મોટા રહે છે. અથવા પ્રા. વિસ્તાર અનિયમિત હોવા છતાં પણ અથવા વાહનો તેનો સમાવ કરી સહન નથી અથવા વાહનો મહત્વ માવતા નથી. તે માટે પ્રા. વિસ્તાર માટે જટિલ પ્રશ્ન બની ગયો છે. તે પણ સહેલાઈથી ઉકેલી શકાય.

(૨) વધુ અવકાશને મહત્વ વાહનો તેમજ દર વર્ષે પ્રાથમિક સમાવવા ૧૦,૦૦૦ વાહનોને મહત્વ માત્ર ૧૦,૦૦૦ x ૨૦ = ૨,૦૦૦૦૦.

(૩) દર વર્ષે પ્રા. સમાવવા ૧૦૦૦૦ વાહનોને મહત્વ વધુ મહત્વ માત્ર ૧૦૦૦૦ x ૨૦ = ૨૦૦૦૦૦.

(૪) ગ્રામ પ્રા. સંસ્થાઓમાંથી પ્રકૃત પાકો મહાન છે. વાહીના કાચા અને વાહાના છે. જે વાહીજન દરમિયાન ૧૨૫ પાકો નવા મહાન તૈયાર કરવા.

(૫) ગ્રામ પ્રા. સંસ્થામાં કુલ ૭૭૮ શિક્ષકો છે. જેમાં પ્રાથમિક સંસ્થાઓમાં ૩૨૨૧૫૨ થી ૩ શિક્ષકો છે. વાહીજન દરમિયાન ૧૦૦ નવા શિક્ષકો તૈયારવા પડશે. જેમાં પ્રાથમિક સંસ્થાઓમાં ૩૨૨૧૫૨ થી ૫ શિક્ષક જેવા સમ્યા વાજ. જે ૭૭૮ શિક્ષકો છે તેમાંથી મહાનક શીતે શીષ્ટા વાજ મળવાં નિવૃત્ત વાજ તો તેમનીક વગ્યા પણ પૂરી દેવી જોઈશે.

(૬) જેવી શીતે નવા મહાન તથા નવા શિક્ષકો વગેરે જોઈશે તો તેઓ માટે નવા કનિચર અને વહાસાના સાધનો પણ જોઈશે. વાહીજન દરમિયાન ૧૨૫ પ્રા. સંસ્થામાં જોઈશે.

(૭) શિક્ષક નિવાસસ્થાનના મહિલકા મળવા નથી, પણ વાહીજન દરમિયાન ૪૦૦ શિક્ષક નિવાસસ્થાન વાધવા. જેમાં શિક્ષકો માવા ઉડિહાસના માહિવાસી વિસ્તારમાં જવા તેવાર માજ અને તેઓ લવના લવ જ રહે. જેમાં વાહીજનોના શિક્ષક ઉપર વધુ ધ્યાન માપી શકે.

(૮) માધુનિક શિક્ષકના પ્રવાહી તથા કાન માટે જે તે વિવધના તજકો વીલાલી થી જોઈવરના મોપ વગેરે મહાવવા. વાહીજન દરમિયાન ૪૦૦ વગેરે મહાવવા.

(૯) માહિવાસી વાહીકો માટે વૈતી, ઉવોગ, વ્યવહાર કાન વગેરે શામે પ્રાથમિક શિક્ષક માપવું જે ખુબ જ ઉપયોગી છે અને તેના માટે વાજમહાનક જે મળવનો માગ મળશે છે. વાજમહાનકાની નિવધિતતા

કેલવાય છે. વપભવ અને સ્વચિતતાના પ્રમાણમાં પદાહી વાય છે. તેથી માત્રમણા તે માહિવાણી વિસ્તારમાં ઉત્તમ છે. કે માત્રમણા હીઠ માપુવાપુના ૫ ડી.મી. સુધી નહ વણકી વાય છે. કેટલે કે માત્રમણા લગભગ ૮૦ થી. ડી.મી. માવરી છે છે. નવી માત્રમણા લગ કરવી હોવ તો સમાતલકાં વર્ષે ૧૫ કુમાર અને ૧૫ કન્વા. તેમ કુલ ૩૦ વિવાણીઓ અને તે પછીના દર વર્ષે ૧૦ કુલ કુમાર અને ૧૦ કન્વા તે ૧૨૦ સુધી સખા. વાય કેટલા વિવાણીઓ પૂરતા છે. આ વિસ્તારમાં કુલ ૧૧ માત્રમણા છે. માપોજન દરમિયાન કુલ વિસ્તારને ધ્યાનમાં રાખી ૮૦ થી. ડી.મી. હીઠ કે માત્રમણા પ્રમાણે વીજ ૧૦ માત્રમણાઓ નવી પોલવી જ જોઈએ.

(૧૦) આ વિસ્તારમાં કુલ માધ્યમિક શાળાની સખા ૧૦ છે. જુ માહિવાણી વણકી પ્રાથમિક વિષય મેળવ્યા પાદ માધ્યમિક શાળાઓ પછી દૂર હોવાથી જતાં નથી. અને તેહી વાય છે. તો તેમના માં સિલ્લના લાભ માટે માપોજન દરમિયાન વીજ ૧૦ માધ્યમિક શાળા મળી જ જોઈએ. તેથી કે માધ્યમિક શાળાહીઠ ૮૦ થી ૬૦ થી. ડી.મી. માવરી છે.

(૧૧) માધ્યમિક સિલ્લ માટે માહિવાણી વિવાણીઓને માધિક રીતે પોલાય તેમ નથી અને શાળા પછી જ દૂર હોવાથી તેઓ જતા નથી. તો તેમના માટે છાત્રાલયો પુનઃ ઉપયોગી નીવડે છે. કુલ છાત્રાલયો ૩૭ છે. માપોજન દરમિયાન ૨૫ નવા છાત્રાલયો પોલવી જ જોઈએ. તો જ માહિવાણી વિવાણીઓ માધ્યમિક વિષય મેળવે.

(૧૨) નવા વ્યવસ્થાપન પ્રમાણે ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળા (સામાન્ય-પ્રવાહ) વે ઠી. અને પાઠીના પ્રવહવર્ણી નથી. તો પાઠીના હરેક પ્રવહવર્ણી નિવહાન, પેલી અને વહિજવ પ્રવહવર્ણી ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળા હોવી જોઈએ.

(૧૩) માવોજનના મત મુધામદ મા વિરતારમદ મેક સમગ્ર પહા-શાળા પોલવી પડશે.

(૧૪) ગ્રામ પુસ્તકાલય વે ઠી. પણ માવોજન હરખાન ૩૧૧ સામો-માધી ૧૦૦ સામોમા પુસ્તકાલયોની સવવક હોવી જોઈએ. પેલી સામમદ વસતદ તમામ વાઈ-વેની વ્યવસ્થા કરી હશે અને સમાચાર જાણી હશે.

મુખ્યલિમક વોજનામોનુ માવોજન :

(૧) હરજિયાત પ્રાથમિક શિક્ષણની સમલ કહક રીતે વાલ મેમ કરદુ જ જોઈએ. તે માટે તમામ સામોમા પ્રાથમિક શાળાની સવવક વવા જ જોઈએ.

(૨) ૧ થી ૩ ધોરણવાળી ડે ૧ થી ૪ ધોરણવાળી તમામ શાળા-વોને ૧ થી ૦ ધોરણવાળી શાળા બનાવવી જ પડશે.

(૩) ૧ થી ૭ ધોરણવાળી તમામ શાળામોમા કાનલ, વહાલનો ઉવોચ હરજિયાત હામલ કરવો જોઈએ.

(૪) દર વર્ષે સમગ્ર વાળકો તમા શિક્ષકોનુ સમુહ કાનલ વોજદુ.

(૫) હરેક પ્રાથમિક શાળામે વાલવાહીને મેકટીકરુ કરવી જ જોઈએ. (Complex)

(૬) વલ્લ પરપરામજાન મૂલ્યકલ્પા, સ્ત્રીલો, અને જ્ઞાતીને ઠગાવી રાખવા અને તેના વિકાસ માટે દર વર્ષે સિદ્ધિઓ યોજવા જેવા સંસ્કૃતિ જાલાઈ રહે.

(૭) લોકજાગૃતિ અને વહારની સંસ્કૃતિના પરિચય માટે શૈક્ષણિક પ્રવાસ યોજવા.

(૮) દરેક ડે-ક ટીક દર રૂમ પાસે એક વખત કાનવર્ધક સમાચાર યોજવા.

(૯) દર વર્ષે સમત-સમત સપ્તાહિયો યોજવા.

(૧૦) સમગ્ર જિલ્લાના પ્રાથમિક તેમજ માધ્યમિક શિક્ષકની સમગ્ર સ્વાસ્થ્ય માપતું પ્રદર્શન દર વર્ષે યોજવું.

(૧૧) ટેકનિકલ મથકના વધાઈદારી શિક્ષકની સમાવેશ માથ તેવું સિદ્ધિ પણ યોજવું.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

10 134.00 3 14.00 (8) 30.00 (2) 40.00 (10)

10 124.00 3 21.00 (5) 42.00 (2) 48.00 (10)

1 04.00 1 0.40 (2) 14.00 (3) 22.40 (7) 30.00

24 44.00 0 21.00 (14) 42.00 (20) 50.00 (24) 94.00

1 42.00 1 0.40 9.00 41.60 17.00 58.60 1 21.00 - -

100 2.00 24 0.40 24 0.40 24 0.40 24 0.40 24 0.40

1743.24 104.44 314.40 434.60 424.40

પ્રકરણ - ૧૩૧
*****

પેલી અને ૬૫

જમીન :

કાંચિ જિલ્લાનો સહવાસિ ખાલિની ઉત્તર છેડે પાલેલી હારના
પશ્ચિમ હોલાવ પર પાલેલી છે. સમગ્ર જિલ્લાનો એક દુવરામ પ્રદેશ
છે અને જીવ જલ્લાની મરપુર વિસ્તાર છે. તે માત્ર થોડો સમતલ છે
તે પેલી માટે ઉપયોગી છે. પાલેલી કાંચિને જવા ઉપરથી પેલેલી પાલેલી
કાંચિ ઠપો છે તે માત્ર સમતલ છે. કાંચિ જિલ્લાની કુલ વિસ્તાર
૧૦૦૦૮૦ હેક્ટર છે. તે પેલી કાંચિને ૨૦૦૮૪ હેક્ટર વિસ્તાર જલ્લા હેક્ટર છે.
જમીન સપરણની વિગત કોઈ - કાંચિ પરથી જોઈ શકાય.

ଶ୍ରୀ ୧.୩୩୩

ସମୀକ୍ଷା ଉପଯୋଗ ଉପାଦାନ ଶ୍ରୀ (୧୯୭୫-୭୬)

କ୍ର.ନଂ.	ବିବରଣ	ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାପାଠ୍ୟ)	ଟଙ୍କା
୧.	ଓଷଧ	୮୪୨୦	୪.୬୩
୨.	ସିନି ପିଣି ବିକ୍ରୟ ଉପଯୋଗୀ କେନ୍ଦ୍ର	୪୨୨୨	୨.୪୦
୩.	କେନ୍ଦ୍ର ବାବଦ ନେବା ପତ୍ର	୨୫୪୫	୧.୩୦
୪.	କାମା ଶୁଳ୍କ	୪୧୪	୦.୨୪
୫.	ପ୍ରାଥମିକ ଶୁଳ୍କ ଓ ଅନ୍ୟ ଶୁଳ୍କ	୨୮	୦.୧୨
୬.	କାମା ପତ୍ର	୧୦୦୫	୩.୬୦
୭.	କାମା ପତ୍ର	୫୫୪	୦.୩୩
୮.	କାମା ବାବଦ ବିକ୍ରୟ	୫୦୦୦୦	୨୬.୬୬
୯.	କେନ୍ଦ୍ର ବାବଦ ନେବା ପତ୍ର କେନ୍ଦ୍ର ବିକ୍ରୟ	୨୧୫	୦.୧୩
୧୦.	କେନ୍ଦ୍ର ବାବଦ ବିକ୍ରୟ	୫୦୬୨୨	୨୬.୮୨
୧୧.	କାମା	୮୦୨୮୪	୫୧.୬୯
	ମୁକାବିଲା	୧୦୦୦୮୦	୧୦୦.୦୦

ପ୍ରାଥମିକ ଶୁଳ୍କ :- କେନ୍ଦ୍ର ବିକ୍ରୟ ଉପଯୋଗୀ କେନ୍ଦ୍ର
କେନ୍ଦ୍ର ବାବଦ ନେବା, କାମା ବାବଦ.

જિલ્લાનો પડ.દર દહા ભાગ પેટલે કે પડમા કરના વધારે/ ભાગ તો જંગલ નીચે માલેલો છે. સીધા નોંધપાત્ર વાવન પે છે કે જે વા વીજા પ્રકારનું પડતર ઉડડા ડેકટર છે. મા પછી મોટી ઉપયોગ થયા વિનાની સપલિત સુકાવી સ્કાવ અને માલખા વેલેખા તે જ્યાં જમીનને પેડાણ નીચે લાવવાની સૂચે કરવી જ જોઈએ.

રક્તા, નહેરનાળા, પડાન વગેરે વીજા પેલી માં જરરર ડેકટર જમીનનો ઉપયોગ થયો છે.

માયા જિલ્લાની રહ.દર દહા જમીન જ પેડાણ ડેકલ છે. ડેકટરે જોઈએ તો જણાય છે કે પડમા ભાગમાં જંગલ, સીધા ભાગનું પડતર અને સીધો ભાગ પેડાણ ડેકલ છે. માથી વધુને વધુ જમીન પેડાણ ડેકલ લાવવા માટેનો કાર્યક્રમ પડી કાઢવો જોઈએ.

જમીનની વહેવણી :

મોટાભાગની વસતિ જમીન ઉપર માલખાલિત છે. હવે જમીન પરની માલિહી માનચી પેટલે કે અધિકતરત હોય છે. પરંતુ થયા પાચે કાંઈ સરખા પ્રમાણમાં જમીન હોતી નથી. જમીન માલિહીએ લાણ કરેલ વિસ્તારના પ્રમાણનું વચીકેરણ કોઈ ન.-કારા માં માપવામાં માળ્યું છે.

કોઠા વીલ-૨૧:

જમીનની માલિકી અને જમીનની માલિકીનું કદ દર્શાવતી કોઠી.

(૧૯૭૧ - ૭૦)

સ.ન.	જમીન પ્રમાણ (હેક્ટરમાં)	માલિકોની સંખ્યા	કોઠા	માલિકોની સંખ્યા	કોઠા
૧.	૩.૦૦ હેક્ટર સુધી	૩૬૩૧	૩૮.૧૨	૧૦૪૫	૧૧.૭૧
૨.	૩.૦૦ થી ૫.૦૦	૨૨૦૬	૨૧.૪૧	૮૭૦૬	૧૬.૨૨
૩.	૫.૦૦ થી ૧૦.૦૦	૨૬૮૨	૨૮.૬૧	૨૧૧૨૦	૩૬.૬૫
૪.	૧૦.૦૦ થી ૩૦.૦૦	૧૧૭૨	૧૧.૩૭	૧૬૩૫૨	૩૧.૧૪
૫.	૩૦.૦૦ થી વધારે	૧૬	૦.૧૬	૬૨૧	૧.૧૩
કુલ...		૧૦૩૧૨	૧૦૦.૦૦	૫૩૧૪૪	૧૦૦.૦૦

પ્રાપ્તિસ્થાન :- પૈત્રી વિભવક ગણતરી ૧૯૭૧-૭૦ પૈત્રી વિભવકથીની કચેરી, ગુજરાત રાજ્ય.

ઉપરોક્ત કોઠીકત જોતાં જણાય છે કે કાન વિસ્થાપક કુલ માલિકોની સંખ્યા ૩૮.૧૨ કોઠા માલિકોની ૩ હેક્ટરથી વધી જમીન ધરાવે છે. જે કુલ વાલેનર વિસ્તારના ૧૧.૩૭ કોઠા જમીન છે. માલિકોની કુલ માલિકોની સંખ્યા ૩૬૩૧ જેટલે ૩૮.૧૨ કોઠા જેટલો વર્ગ માનની સંખ્યા ધરાવે ૨૧.૪૧ કોઠા માલિકોની ૩ થી ૫ હેક્ટર જમીન ધરાવે છે. જે વાલેનર વિસ્તારના ૧૬.૨૨ કોઠા જેટલો વાલ છે. ૫ થી ૧૦ હેક્ટર સુધી જમીન ધરાવનાર માલિકોની સંખ્યા ૨૬.૬૧ કોઠા જેટલી છે. જે વાલેનર વિસ્તારના

૩૬.૧૫ ટકા થાય છે અને ૧૦ હેક્ટરથી વધુ જમીન વારસ કરનાર વેદુતીની ટકાવારી ૧૧.૫૪ ટકા છે. જે વર્તેતર વિસ્તારના ૩૨.૦૦ ટકા જેટલી થાય છે.

કાંચ જિલ્લાનો મેક જ તાલુકાનો બનેલો છે. આ જિલ્લાનો કુચર જ છે. વાંજની જમીન કુચર જ, રેત જ અને પુરખાણી મધ્યમ કાણી પ્રકારની છે.

જિલ્લાના પાંચ પ્રવાલેતર હેક્ટરની કમ્પ્યુતાનો મેક જમીન વકાસણી પ્રયોજાણ હેક્ટર બધેલ છે. જે ઠેલ્લી ઉપલબ્ધ માલિતી પ્રમાણે વહીની જમીનમાં પોષક તત્વો નીચે મુજબ છે.

- નાઈટ્રોજન ..... મધ્યમ પ્રમાણમાં
- ફોસ્ફરસ ..... મધ્યમ પ્રમાણમાં
- પોટાશ ..... પુરતા પ્રમાણમાં

(રેકર-સ : મેત ઉત્પાદન કાર્યક્રમ,
જિલ્લાપંચાયત, ડિવિ ૧૯૮૧-૮૨)

વરસાદ :

મેતીનો મોટો માધાર વરસાદ ઉપર છે. વરસાદની અનિયમિતતા મેતીના ઉત્પાદન ઉપર અને જે રીતે સમગ્ર વર્ષભવવસ્થા ઉપર ક્ષેત્રને અસર કરે છે. વરસાદ મોટો માવવાના કારણે, તક પ્રમાણે ન માવવાના કારણે, કસમવે માવવાના કારણે અને અપૂરતા પ્રમાણમાં કે અત્યોચ સમયે માવવાના કારણે મેતીને અત્યંત અહન કરવું પડે છે. માધુનિક મેતની પૂર્વ ઘરત અધુરિત સિયાઈ સુવિધા છે અને માકાલી મેતી કહી આ પૂર્વ ઘરત પૂર્ણ કરી શકતી નથી. જિલ્લાનો સરસરા

વરચાહ ૫૦૦ થી ૨૦૦૦ મિ.મી. ઢોપ છે. વરચાહના દિવસે।
સામાન્ય રીતે ૭૦ થી ૮૦ છે.

પિયત સુવિધા :

પૂર્વે, વણિકા, માપરી અને તિરાડાન પ્રદેશની મુખ્ય નદીઓ
છે. મા ઉપરાંત તિસ્લામાં નાના મોટા ઝરણા પણ છે. સામ છતાં
હવુ મા જમીનની તપાલી ઉપરના પાણીનો પિયત માટે માત્ર
ઉપયોગ થવો નથી.

આમ, થેક ડેમ, વધારા મારકતે થેકાહ બે જગ્યાએ પિયત
થવું છે. સામ છતાં મા પ્રથે સાધનોને વિકસાવવાની પૂરતી કુદરતી
સુવિધાઓ મળી ઠેર ઠેર જોવા મળે છે.

તિસ્લામાં વાતેતર વિસ્તારના ૦.૨૦ ટકા નેટવુ પિયત સાધ
છે. જે કુવાઓ ચોઈલ થે-છન અને ઠલેકટીક મોટર ઠહારા કરવામાં
માને છે. તિસ્લા સુવિધાને ઉપયોગ ઠોઠા નં-૩૩૩ પરથી જોવા
મળે છે.

ઠોઠા નં-૩૩૩

તિસ્લામાં પિયતની સુવિધા (૧૯૮૧)

ક્ર.નં.	વિ વ ત	સવલતવ જા સામની સખા	સવલતની સખા
૧.	પિયત માટેના કુવા	૨૨	૩૫
૨.	વિજ્ઞાપી થી સાલતા વપવ જા	૨	૨
૩.	ચોઈલથી સાલતા વપવ જા	૨૧	૩૩
૪.	ઉદ્ધવાહન તિસ્લાઈ	૨	૨

પ્રાપ્તિકર્માન :- મહિઠા વિભાગ, તિસ્લા વધાપત, ડામ.

ઉપરના કોઠા ઉપરથી જે સ્પષ્ટ થાય છે તે હાલ પિપત માટેનું જે મારા સાધન કુવા છે. જેના ઉપર મોટા બે-સન વડે તથા હલેકટીક મોટર તરે અને ઉદ્વાહનથી પિપત થાય છે. કુવા પિપતની તથા ન ૧૧૪ હેકટર છે જેટલે તે કુવા પેઠાણ તથા નના ૦.૨૦ હેકટર પિપત છે. આ વિશાલે આ વિસ્તારમાં પિપત નહિવત છે. અને જે પેલી માટે માત્ર ૧૫૨૫ છે. માટે માના ઉપર મૂલ્ય ૫૫૫૫ માપનું જે મહત્વનું છે.

માત્ર, વિષાલ અને તનુનાયક હવા :

માત્રની વપરાશ જે પેલી ઉત્પાદન ઉપર મહત્વ કરતું મહત્વનું પરિણામ છે. સામાન્યિત માત્રની વપરાશ હવે થયો છે. રેડિ-પ્રવા માત્ર માટે જાણની વપરાશ કેટલેક મલે થાય છે. પરંતુ હવે પૂરતા પ્રમાણમાં અને શોધ્ય પદ્ધતિથી જાણીયા માત્રની ઉપયોગ થયો તથા સામાન્યિત માત્રની વપરાશ વરસાદની પરિસ્થિતિ ઉપર પણ માધાર રાખે છે.

હવે વિસ્તારમાં થયા જ પેટુનો માટે પેનોર વોજનાના માત્ર પ્રમાણે કુવા પેટુનો ૧૨૦૦૦ છે. આ વધા જ પેટુનોને ડોઝર, મગાઈ, તુવાર, મચાળી અને બટાટા માટે કિદ્ધ માપવાની વોજના છે. આ કિદ્ધ માપવાની સ્કીમમાં માત્ર લીલેલ પેટુનોનું વખીકરણ કોઠા નં-૩-૪ માં છે.

૨

કિદ્ધ : (વિષાલ, માત્ર અને તનુનાયક હવા)

કોટા નં.-૩:૪

ઝિલ્લા હોલિસ પેશુનીયુ વખતેરક

વર્ષ	કચિર, ઝાઠ, જુવાર અને મગફળીના ઝિલ્લા હોલિસ પેશુનીની રકમ	મહાદેવ ઝિલ્લા હોલિસ પેશુનીની રકમ	મહાદેવ ઝિલ્લા (કચમર)	મહાદેવ ઝિલ્લા (કોટરમર)
૧૯૭૭-૭૮	૨૫૭	૩૦૦	૪૮	૩૭
૧૯૭૮-૭૯	૧૨૫	૫૦૧	૮૦	૫૦
૧૯૭૯-૮૦	૧૫૬૨	૬૦૨	૬૧	૬૦
૧૯૮૦-૮૧	૫૩૧	૬૮૫	૬૬૬	૬૬૬૬૬૧૦
૧૯૮૧-૮૨	૧૬૨૭	૬૧૬	૬૨	૧૩.૨૦

કોટા નં.-૩-૪ ના જોતા જણાવ છે કે આ વિસ્તારમાં ઠેલ્લા ૧૯૮૧-૮૨ ના વર્ષે વધુમાં વધુ પેશુનીયે કચિર, ઝાઠ, જુવાર અને મગફળીના ઝિલ્લાનો ઉપયોગ કર્યો છે. આવાના વર્ષોમાં નહિવત પ્રમાણમાં ઉપયોગ થવો હોવ તેમ જણાવ છે.

કચિર, ઝાઠ, જુવાર અને મગફળીના ઝિલ્લા ૨૦ ટુન્ડા માટે માપવામાં આવે છે. જ્યારે મહાદેવ ઝિલ્લા ૧૦ ટુન્ડા માટે વપાય છે. ઝિલ્લા પોજનામાં વિચારણ, માત્ર અને જનુનાલક હવા માપવામાં આવે છે. અને તેની ઉચ્ચત પ્રમાણમાં વૃદ્ધ થોળી હોય છે. પુઠા પુઠા માટે માત્ર અને હવાનું પ્રમાણ પુઠુ પુઠુ છે. જે નીચે પ્રમાણે છે.

- (୧) ଡାକ୍ତର : ୧ ଟି. ଡାକ୍ତର (୧୦ ବୁ-ଟି ମାଟି)
 ୧୨ ଟି. ଡି. ସି. ପାଳର
 ୮୦ ଟି. ସେନିଟିଭ ସର୍କିଟ
 ୫ ଟି. ସି. ସି. ପାଳର ୧୦ ଟି.
- (୨) ଘର : ୩ ଟି. ଘର (୧୦ ବୁ-ଟି ମାଟି)
 ୧୦ ଟି. ପୁରସ୍କାର ପାଳର
 ୮ ଟି. ଡି. ସି. ପାଳର
 ୫ ଟି. ସି. ସି. ପାଳର ୧୦ ଟି.
- (୩) ଗୃହ : ୨ ଟି. ଗାଈଶୈଳ ଗୃହ (୧୦ ବୁ-ଟି ମାଟି)
 ୧୫ ଟି. ପୁରସ୍କାର ପାଳର
 ୧୦ ଟି. ଡି. ସି. ପାଳର
 ୫ ଟି. ସି. ସି. ପାଳର ୧୦ ଟି.
- (୪) ମହଲ : ୩୦ ଟି. ମହଲ (୧୦ ବୁ-ଟି ମାଟି)
 ୧୫ ଟି. ଡି. ସି. ପାଳର
 ୫ ଟି. ସି. ସି. ପାଳର ୧୦ ଟି.
- (୫) ଘର : ୧୫୦ ଟି. ଘର (୧୦ ବୁ-ଟି ମାଟି)
 ୩୦ ଟି. ସେନିଟିଭ ସର୍କିଟ
 ୧୦ ଟି. ଡି. ସି. ପାଳର
 ୧୦ ଟି. ଗୃହ ମୋଡ ପାଳର
 ୫୦ ଟି. ଗୃହ ମୋଡ
 ୫୦୦ ଟି. ଗୃହ ମୋଡ
 ୧୫୦ ଟି. ଡି. ସି. ପାଳର
 ୧୦୦ ଟି. ସି. ସି. ପାଳର

કુપિ વિહાર માપોજન :

જિલ્લાની મોટાભાગની વસતિનો અવકાશ પેલી છે. ૧૯૮૧ ની વસતિ ગણતરી પ્રમાણે કુલ વસતિના ૮૧.૦૩ ટકા લોકો મેદૂન અને મૈતળપૂર છે. તેમની માવકંદુ મુખ્ય સાધન જમીન છે. મેદૂને જિલ્લાના વિહારનો મુખ્ય માધ્યમરૂપ કુપિ વિહાર જ બની શકે. જિલ્લાની કુલ જમીનના ૫૭.૬૬ ટકા વિસ્તાર જંગલ અને ૨૬.૮૨ ટકા વિસ્તાર મેડાણ ઠેકાણ છે. માપાટીઠ ૪૫ કુઠા છે.

કોઠા નં.-૩૨: પરથી જોતાં માત્રેદારકોઠ ૫.૦૫ ઠેકાટર જમીન માલિક છે. પણ મા જિલ્લાની જમીન કલ વધારની હલકી છે. મેદૂરે મા લી નાના મેદૂનો, તેમની પિનપોપણમ જમીનના કારણે કેવા જવન ધોરણમાં જવતા હશે તેવી અંચાલ તુરત માલી શકે તેમ છે. માનો ઠેકાણ તો લોખવો જ જોઈએ.

જમીન સુધારણા :

જિલ્લાની મેક મા લોખા પ્રકારની પઠતર જમીન ૧૦૦૬૮ ઠેકાટર છે. તે કુલ જમીનના ૫.૬૧ ટકા છે. મા જમીન મેડાણ નીવે માવવા મોટી કાર્યક્રમ ઉપાઠવો જોઈએ અને તેમાં મહેલુકી અને જંગલ માતામૈ સહયોગ સાધી જરૂરી કાર્યક્રમો માટીપૂટા ઉઠેલી માપવી જોઈએ.

મહા મેકમાલી જમીન મેકવંદો રિવાજ માલ્યો માલે છે. પરિણામે અનેક અઠિચત પ્રકારલિહારો અસ્તિત્વમાં છે. તેની માડ-મેડાણ અવરથી અનેક અમર્યાઓ, કાર્યક્રમની રૂપો તેમજ જંગલ સાધેના અમર્યા જોવા શકે છે. વલિણના લે માત્ર માવવા કુનેહપૂર્વક કામ લેનારો કાર્યો જાણ તેવું પણ બન્યું છે. વળી મા પદ્ધતિને લીધે

જમીનનો મર્યાદિત એક વર્ષ પૂરતો જ હોવાથી જમીન સુધારણામાં તે કદી અડધા રકમ લેતો નથી અને પેટા કાંટેના પુઠાથી જમીનની અવગુણતાનો વિનાશ થાય છે. આ પરિસ્થિતિ નિવારણા અથવા ઉત્પાદન વધારવાની દ્રષ્ટિએ કાંચથી ઘોરણે કોઈક ઉંચી સરકાર અને કોઈના પ્રતિનિધિઓએ કાર્ય લેવાને કરવો જોઈએ.

સુધારણા વિસ્તારનો મર્યાદિત તો જમીનની અવગુણતાને કારણે સતત ધીવડાઈ જતી અવગુણતાનો છે. તેમણે પણ કદીને કદી કાંઈક કાળ પર પેટાણ થાય છે. તેનું ધીવડાણ જોઈને તો કોઈ પણ પેલી વિદ્વાન જાણકાર વ્યક્તિને દુઃખ થવા વગર રહે નહીં. આ પરિસ્થિતિ નિવારણા સુધારણા ઉપર ખોટા મ-ડાવ અને પ્રવચન પદ્ધતિએ પેલી કરવાની રીત વિશ્લેષણથી જ પડે.

જમીન સુધારણા માટે ૨૦૦૧ સુધીના નીચે હલકા પ્રમાણે માલોજન કરવું.

- (૧) માલોજન દરમિયાન ૨૦૦૦ હેક્ટર જમીન કચારી બનાવવી.
- (૨) ૨૦૦૦ હેક્ટર જરાબત જમીન અમલક કરવી, ખોટા મ-ડાવ.
- (૩) ૧૦૦૦ હેક્ટર ટેકરીઓ ઉપર પ્રવચન પેલી કરવી.
- (૪) ૫૦૦ હેક્ટર કોતર સુધારણા.
- (૫) ૧૫૦૦ હેક્ટર પડતર જમીન પેટાણ હેઠળ લાવવી.
- (૬) ૩૦૦૦ હેક્ટર ક-દુર મ-ડાવ

મામ માલોજન દરમિયાન કુલ જમીન સુધારણા ૧૦૦૦૦ હેક્ટર કરવી.

ચિંતા :

મહાત્મા ગાંધીની મુખ્ય માધ્યમ માહાત્મા વરચાહ ઉપર છે. બંને સરેરાશ વરચાહ ૧૮૦૦ થી ૨૦૦૦ ચિ.મી. છે. સામાન્ય રીતે વરચાહના દિવસો ૭૦ થી ૮૦ રહે છે. વરચાહનું પ્રમાણ બંને સમય માટે તફાવત નથી. તેની મહાત્મા ગાંધી ઉપર મુખ્ય વિષયો મચરો પહે છે. સામાન્ય રીતે મે-જુન વર્ષમાં કે ૧૫ વર્ષ દુષ્કાંડ કે મતિવૃદ્ધિનું રહે છે. વિષય માટે મહાત્મા ગાંધી અને મહાત્મા પર માધ્યમ છે. કુલ વાર્ષિક વિચારણા ૦.૨૦ ટકા જમીનવહી વિષય માટે છે.

વ્યવસ્થિત ચિંતા સુવિધા માધ્યમિક પેલીની પૂર્વ સરત છે. કુલ વિચારણાનું માધ્યમિક મા સુવિધાની ઉપલબ્ધિ વિના મધુર જ મહાત્મા. મહાત્મા ઉપલબ્ધિ પાછીની મહત્તમ ઉપલબ્ધિ કરીને ચિંતાની સુવ્યવસ્થિત યોજના સહેલાઈથી બનાવી શકાય તેમ છે. વિચારણાની મહત્તમની માર નહીંથી પૂર્ણ, અધિક, માપણી અને વિચાર તેમજ મનેક નાનકે પ્રવૃત્તિઓ, વ્યવસ્થાઓ મહાત્મા વિષયક વિચારણા મોટી કાળો માધ્યમ રહે તેમ છે. સપાટી પરનું મા પાછી માટે તો મોટે માટે વિચારણા વહી જાય છે. તેને ઉપલબ્ધિમાં લેવું જોઈએ.

વધુ ચિંતા :

માટે ઉદ્ભવના ચિંતા યોજનાઓનું કામ અધિક વિભાગે કામ ઉપર લીધું હતું. તેમણે બે યોજનાઓ માધ્યમિક અને કુલકલ પૂરી કરવામાં આવી છે. જ્યારે માહાત્માની યોજનાઓનું કામ માધ્યમ વધી રહ્યું છે. અને ૧૯૮૧-૮૨ ના વર્ષના અંતમાં તે વિચારણા વ્યવસ્થાને સુખી કરી રહે. મા યોજનાઓ નીચે ઉલ્લેખિત છે.

(૧) ઘાતી (૨) ચેન્નઈ-અવપાટા - મોવડાનીવા - કાઠરદા
 (૩) માલવ - મસલી (૪) ક ઠેકચાટા - કાલીવેલ (૫) દુલકા
 કાપો કાઠો (૬) દુલકા જમણો કાઠો.

જો કે કાચ પિચ્ચાની જમીન પહાડી છે અને સખત નથી .
 તેથી સિંચાઈ સમવડતાઓની હકીકત ઘણી યોજી હતી . તેથી માપદં
 ચેકડેમની સ્વલ્પ પસરૂં વધેની યોજણી કરાવવી જરૂરી છે . આ
 પેટલા માટે જરૂરી છે કે સિંચાઈ માટે કેટલો વિસ્તાર માવરા લઈ
 લેવાય છે . આઈ બુલર્થમાં કેટલું પાણી છે . તેના સર્વેકસ પહેલાં
 પ્રમાણે બુલર્થ પાણી મેળવવાની કિસ્મત વધુ ચારી નથી . તેથી
 ચેકડેમનું વિચારું છે અને ચેકડેમ વાંધા વહી જતું પાણી મટકાવતું
 જરૂરી છે . તે માટે તાજવાને યોજીયાનના પડથી કાઠી રેતુ જોઈએ .
 માલોજન દરમિયાન માલ રૂપ ચેકડેમ સિંચાઈ માલ નહારા
 વનાવવા જ જોઈએ . આ વધેના વેકાજિત સ્વભાવે , મર્વ અને માવરા
 વેતો વિસ્તાર કોઈ ના-ગાપા પ્રમાણે છે .

ଶିକ୍ଷା - ୨୧୫

**ଦେଶମନା ବ୍ୟାଜୀ, ମହାତ୍ମା ମର୍ଦ୍ଦରୀ ସାମଗ୍ରୀ ଦେଲି ବିକ୍ରମାର ହେବିନୀ
ଶିକ୍ଷା**

କ୍ର.ନଂ.	ବ୍ୟାଜୀ ନାମ	ମହାତ୍ମା ମର୍ଦ୍ଦରୀ (ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରମାର)	ସାମଗ୍ରୀ ଦେଲି ବିକ୍ରମାର (ଦେଶମନା)
୧	୨	୩	୪
୧	ସୌରଜୀ ୧ ।	୦.୧୦	୧୫
୨	ହରିହର	୫.୦୦	୬୪
୩	ସୌରଜୀ	୪.୫୦	୪୪
୪	ବ୍ୟାଜୀ	୩.୫୦	୩୫
୫	ଶ୍ରୀମତୀ ୧ ।	୫.୦୦	୫୪
୬	ବୃନ୍ଦାବୀ	୩.୫୦	୭୦
୭	ଶ୍ରୀମତୀ ସାମଗ୍ରୀ	୫.୫୦	୨୪
୮	ସାମଗ୍ରୀ ୧ ।	୩.୦୦	୩୦
୯	ସାମଗ୍ରୀ (ବ୍ୟାଜୀ)	୪.୫୦	୨୦
୧୦	ସାମଗ୍ରୀ	୫.୫୦	୪୦
୧୧	ସାମଗ୍ରୀ ୨	୫.୦୦	୨୮
୧୨	ସାମଗ୍ରୀ	୫.୫୦	୪୦
୧୩	ଶ୍ରୀମତୀ	୫.୦୦	୨୦
୧୪	ବ୍ୟାଜୀ	୫.୦୦	୨୫
୧୫	ସାମଗ୍ରୀ ୩ ।	୭.୦୦	୨୪
୧୬	ଶ୍ରୀମତୀ	୫.୫୦	୨୪
୧୭	ସାମଗ୍ରୀ ୧ ।	୮.୦୦	୨୮
୧୮	ସାମଗ୍ରୀ	୭.୫୦	୪୦

୨୧୫...

કોટી - ડાંગ વાલ્યુ...

૧	૨	૩	૪
૧૯	ખોડા	૫.૦૦	૮
૨૦	મીઠુપાણી	૩.૦૦	૪૦
૨૧	ચુકામ	૫.૫૦	૨૮
૨૨	કોઈમ	૨.૦૦	૧૨
૨૩	કોન	૫.૦૦	૨૮
૨૪	વનર	૧.૫૦	૨૪
૨૫	મલવણ	૩.૦૦	૪૦
કુલ		૧૨૧.૧૦	૮૧૬

સંદર્ભ :- I.T.D.P. Report for the Dist. Dangs

(1980 - 85) Page - 176

મા સિવાય મ-૧ રા કચ્છીને ઉત્પાદન સિવાઈ મોજનામો
કર કરવી વ ખોઈને તે પુત્ર વીકે કોઈા ન. ૩-૬ મા કલેબુ છે.

કોઠી - ગાદા

ઉદ્ભવન સિચાઉના કચ્છી, મહાગ્રામ્ય અને માવણી ક્ષેત્રો વિસ્તાર
 દર્શાવતી કોઠી

ક્ર.નં.	કચ્છી નામ	મહાગ્રામ્ય (રૂપિયાકલામપદ)	માવણી ક્ષેત્રો વિસ્તાર (રૂપિયાકલામપદ)
૧	મુરુડી પાડા-સપુપાડા	૮૦૦	૧૦૦
૨	મીરપાડા	૨.૫૦	૨૦
૩	મહાગ્રામ્ય	૨.૫૦	૨૩
૪	કરવપાડા	૨.૨૫	૧૩
૫	કુન્ડા	૨.૨૫	૧૦
૬	વિમલકા	૨.૨૫	૧૫
૭	માવણી	૨.૨૫	૨૨
૮	જામણી	૨.૨૫	૧૦
૯	કોટમહાર	૨.૫૦	૪૦
૧૦	વિશ્વવિહાર	૩.૦૦	૫૩
૧૧	કાચી માખા	૨.૦૦	૧૩
૧૨	મહુપાડા	૪.૦૦	૮
૧૩	કેવુખા	૪.૦૦	૨૪
૧૪	જોરમાવા	૪.૦૦	૨૮
૧૫	મીરપાડા	૫.૫૦	૨૪
૧૬	જામણીપાડા	૪.૫૦	૨૮
૧૭	વાહલી	૫.૫૦	૪૦
૧૮	વિદ્યાનદે-ધુન	૩.૦૦	૮
૧૯	સામણી	૨.૫૦	૨૦
૨૦	કાચી-૩	૨.૫૦	૨૦
૨૧	મહાગ્રામ્ય	૪.૦૦	૨૪

૭૧.૫૦

૫૫૨

કાચમાં ૫ લિટર વજન સિંચાઈ વોજનાનો સપૂર્ણ પૂરા પડેલા છે. છતાં તેને માલુ કરા નથી. તેનું કારણ રાજકારણનું છે. તેના પર વર્ષથી વધુ છે તેનો ટેકા પણ કરેલ છે, છતાં માલુ નથી.

માલિયાની પેટુનીની કાંઈકો માલિયા સિંચાઈ હોવાથી તેમને કૂવામાંથી પાણી લેવા માટે પાણીનો સંગ્રહ કરવા જેમ. જેમ. માર-૫ વોજના પુષ્પ જોઈલ જે-જન, ઉલેકાકા મોટર, ૫૫ ફેટ વધેરી માટે ૫૦ ટકા સવણી ડા માપવી જોઈએ અને કાચના ગરીબ પેટુની માટે મા ૫૭ મુશીલ છે. વધુ માલિયાની પેટુની લાભ લેવા માલિયા માટે તે માટે જેનું સુવવવામાં માટે છે તે પાણીની કિંમતમાં પ્રથમ જે વર્ષ માટે ૧૦૦ ટકા સવણી ડા માપવી, ક્રીજા વર્ષે ૭૫ ટકા સવણી ડા માપવી અને ત્રીજા વર્ષે ૫૦ ટકા સવણી ડા માપવી જોઈએ.

મોટા અને મધ્યમ કદની સિંચાઈ વોજનાનો :

જાણપતિ સંબંધન વિભાગને કાચ-જિલ્લામાં ૧૮ મધ્યમ કદની સિંચાઈ વોજનાનો કરેલી મોજણી કરવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું અને મા મોજણીકામ માલુ છે. અને ૧૮ વોજનાનો કરેલી સ્થળ પરજોઈ નીચે પ્રમાણે સુવવવામાં માવા છે.

- (૧) સવણ (૨) સિંચાઈ (૩) પુલકા (૪) કાચી માલિયા
- (૫) મોટપાકા (સુરત) (૬) જનવલપાકા (૭) વલકુ-૬
- (૮) સોલિયા (૯) વારીપાકા (૧૦) મલિયાપાકા (મહેરડા)
- (૧૧) મનમોડા (૧૨) કરનજાકા (૧૩) વોરવલ (વરકા)
- (૧૪) કરજવા (૧૫) મોવનીયા (૧૬) સોકાર (૧૭) કવડર
- (૧૮) ડોડાપાકા.

પ્રાથમિક રીતે હાલ જિલ્લો જલ વિસ્તાર હોવાને કારણે
 બન્ધ ની તિથોની સરખામણીમાં જલની કોઈ મહત્વની રહેશે.
 તાજેતરમાં ભારત સરકારના વલકુમ પ્રવારે જલ ડેમની કોઈ પણ
 જમીન જોઈ ઉપયોગમાં લઈ લેવાઈ નહિ. તેથી જો આ વૌજનાઓ
 જમલમાં મુકવા ઉપર ભાર મુકવામાં આવે તો પછી વિદ્યાર્જ જમીન
 દુષ્કારમાં આવ. આ ઉપરાંત મોટી સંખ્યાના વાંધોને પણ બીજે સ્થળે
 વસાવવાનો પ્રસ્ત ઉપસ્થિત થાય. તેથી જે હાલનાં બંધોમાં રાખીને
 કે કુદ જમીનના યોગ્ય જમીન જલ ડેમ છે. તેથી આ વૌજોનો
 પુનઃ વસવાટ કરવા માટે માલકો વિદ્યાર્જ જલ ડેમની મુલ્ય છે
 અને જલની જમીનનો ઉપયોગ કરી લેવા તેમ નથી. આ પ્રાથમિક
 માપનોને બંધોમાં રાખતાં આ વૌજનાઓના જમલની સંખ્યાઓ
 નહિવત છે અને માપનો ડેમમાં માલકો - સામાજિક પ્રસારો ઉભા
 રહે. તેથી મહત્તમ કદની વિદ્યાર્જ વૌજનાઓને નાના કદની વિદ્યાર્જ
 વૌજનાઓમાં ફેરવી નાખવી જોઈએ અને કેટલેક માલકો જોઈએ.
 તેથી માલકો નહીં-જિનારાની જ જમીન દુષ્કારમાં આવ.

કુદ :

વિવતનું મહત્તવનું સાધન કુદ છે. જો કે મોટા કુદમાં
 માલકો મુજબ ઉભાઈને મળી શકે છે. ડેમની જલમાં કુદમાંથી
 માલકો પુરતા પ્રમાણમાં મળી શકે છે. અસ્થિતિત મલકોની
 વિદેશિત વિદ્યાર્જ જલમાં માલકો કુદ જે સાંકુલ સાધન છે. આ
 જિલ્લામાં કુદ એ કુદ છે. જે લોકોથી માલકો સંખ્યા અને
 માલકોના કોઈ મોટા જે-સાધી માલકો સંખ્યા કુદમાં છે. હાલમાં
 મુજબ જ નીચાણમાં વિસ્તારમાં જે દુષ્કારમાં આવે છે અને તે સંખ્યા
 આવે છે. આ પહેલાં ઉભાઈમાં માલકો દુષ્કારમાં મતર પડે.

પણ પાણી મેળવવામાં મુશ્કેલી પડેલી. તેથી જ્યાં પોશ્ય લાગે ત્યાં નીચાણવાળા માવમદ માપોજન હરમિયાન વગર ૧૦ ટકુમરો કરવા અને ૨૦ થી ૩૦ ટકુમરો ઉલેકાકાક મોટર વખવા કરવા.

જાડા પોજન :

જાડા ઝિંકને મેટલ સ્ક્રીનથી વાળીને સભ્ય હોય ત્યાંથી જાડાનું વિતરણ, રાસાયણિક સામગ્રી, જનુનાઈટ હવા પરી હવાનું હોય છે. માતા તરફથી ઝિંકથી કુલ ઝિંકની ૫૦ ટકા સહાય માપવામાં આવે છે. જ્યારે મહાને જાડાના ઝિંકનું વિતરણ કરી મેટલો કુળી પહોંચાડવાના પર્કિટ ૩૦ ટકા સમિયન માપવાનું હોય છે. મેટલે કુલ ઝિંકના ૫૦ ટકા તેમજ ૧૦ ટકા સુધી ૩૦ ટકાની સહમ માપવાની સાથે છે. ઇન્ટર સિમિટ માનો લાભ લેનારની સખ્યામાં છેલ્લા વર્ષે ધરમમ પડાકો વધી છે. જે કોઈ ૧-૩૫૫૫ પરથી જોઈ શકાયે. મા પડાકો વધાનું કારણ એ છે કે તેમની માથે સિમિટ નક્કી હોવાથી તેમને મા પર્કિટ પહોંચી વળાનું નથી વળી નીચા પાક કેટલો મામદ રહ્યે લેવાતો નથી. જો કે કામમાં થોડી સારા પાક માટે જાડા સાત વર્ષ સુધી તેમ છે. કારણ કે ત્યાંની માવોહવા જાડા માટે મુશ્કેલી ધરાવે છે. માતાવરણ મુશ્કેલી માટે તેમ છે અને મવિવ્યમમાં જાડાની મેલી ઉપર માર મૂકીને તો મુજરાતમાં જાડાનું વિતરણ કમિ મુશ્કેલી પાડી શકે તેમ છે. અને મુજરાતે જાડાથી વચાવનું પડે પણ નહીં. માટે માવોજન હરમિયાન કમિમાં મોટામાવની મેલી જાડાની જ કરાવવી જોઈએ. ઝિંકના ૩૦ ટકા વચાવના છે. તેને માટે ત્યાંની લીન માપવી જોઈએ. પાક ઉપર લીરો કરાવી પાકવથી વળી સહમ કાપીને પણ મા મેલી કરાવવી જોઈએ અને મેલી વિવિધ, વિવિધ વચાવન જાડા કરાવવી જોઈએ. હર વર્ષે ૧૦૦૦ ટેકટર જાડાની મેલી કરાવવી જોઈએ.

સમગ્ર હાથિ જિલ્લાનો દુનર ભાગ અને જમણીથી ઇવલિયો છે. વાહન
 વ્યવહાર અને રક્ષાઓની વ્યવસ્થાઓનો આભાર છે. જ્યાં યોગ્યતા-
 માં ૮૦ થી ૧૦૦ ટકા નેટવો વધારી વરસાદ પડે છે. અને પુનઃ નહી
 રાખી શકાય છે. હાથિ જિલ્લામાં કેવીયે યોગ્યતા ઠેકાણે જ્યાં
 જિલ્લાઓની માફક ૮૦૦ મેટ્રીક ટોન જેટલો ગ્રામીણ અને
 તે પુનઃ વચ્ચે વિસ્તરણ ૨૮૫૫ મુજબ થયેલ છે. વચ્ચે જેટલો ગ્રામીણને
 ૨૫ થી ૨૮ મિલિની હાથિની રીપરેશન માટે છે. રીપરેશન માં
 પછાત વધારે મરુતિ, તેના હાથે માથામાં સમયસર પહોંચી વિસ્તરણ
 હાથિની તમામ વચ્ચે મેલી વિહારની હાથિની જેના કે, વિસ્તરણ
 માં સરકાર ઇલામી, માતર પહોંચાણની હાથિની રાહી રીતે
 થઈ શકતી નથી. માટે ૪૦૦ મેટ્રીક મુજબ ગ્રામીણની હાથિની માથ
 ની વચ્ચે ૧૪ ગ્રામીણને વડે ૩૦ ગ્રામીણ તમામ વાસ્તુ વિસ્તરણ
 માથિની રીતે જારી છે. માથ માથોજન કરામે તે હાથિની
 પુન રાહી રીતે થઈ શકે.

હાથિ જિલ્લામાં જે પડ મેલી વિષયક સહીની મહત્તી મેલી
 વિષયક હાથિની કરતી નથી. તેના હાથે કિલ્લ, વિસ્તરણ,
 માતરો તેમજ વચ્ચે રાહીને મેટ્રીક મેટ્રીક પહોંચાણી સહીમાં પુનઃ
 પુરોગી પડે છે. હાથિ જિલ્લામાં મેટ્રીક માથિ રીતે આભાર અને
 સમગ્ર હોવણી તેમજ માથુ સુવિધાઓ ગ્રામીણ ન હોવણી મેલી સ્ત્રીના
 તમામ ઉત્પુટ તેમના પર પહોંચાણીને હાથિ ગ્રામીણને વાસ્તુને જ
 કરવું પડે છે. જી સરકારની તરફથી કોઈ મેથ-થી ઠાણી કરી
 મથવાં ની કોઈ મહત્તી ઠાણી કરી વ્યવસ્થા સીકવણમાં માટે તે
 પુન જ જારી છે.

જાન્યારી હાથ નિસ્વામી એક જોઈ જરીકાની માત્ર એ લાખા
 અને વલયાઈ નિસ્વામી સરકારી એકની પ્રક લાખાનો વાવેલી છે. પરંતુ
 પેતા મનેનુ વિરાણ એકો નહાવત પ્રમાણમાં કરે છે. જો પેદુતોને
 દુકા મજાની કોષ-લોન સમયસર એ પુરતા પ્રમાણમાં એ તો પેતા
 વિકાસ ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે વજારે હાથ રાતે પાર પાઠી લાખ
 માટે કોઈ વિરાણ સમયાની જ્યવસ્થા હાથ નિસ્વામી વાવ તે
 વાવ જારી છે.

હાથ નિસ્વામી પેદુતોના પાઠનું ઉત્પાદન વેચવા માટે કોઈ
 વેચાણ વડાની જ્યવસ્થા નથી. તેના કારણે જ્યાપારીઓ જહારા
 માલિકવાળા પેદુતોનું કોષણ વડાની સહયતાઓ રહેલી છે. પેદુતોને
 તેમના ઉત્પાદનના ચારામાં ચારા ભાગો એ તે માટે કોઈ સમયા
 લગ કરી તેમને માર્ગિક રાતે લાખ મપાવ તેવી જ્યવસ્થા સરકારથી
 નરકથી રોઠવાય તે વૂખ જ મલત્વનું છે. જ્યા હાટ મરાય છે ત્યા
 માની વેચાણ વડાની હોવી જોઈએ. માપોજન ઉરમિયાન ૧૧ સ્થળોએ
 હાટ મરાય છે. ત્યા અને વાજા વીજ્ય સ્થળોએ ઘઉં કુલ ૨૦ વડાની-
 યો હોવી જોઈએ.

પેતાની સાથે જ વન એ વનોપજનો વિકાસ :

માલિકો જમીનમાં વૃક્ષ વાવેતરની યોજના :

હાથ નિસ્વામીના હુમર જાણવાને લીધે તેમજ મારે વરચાહને
 લીધે હાથવજા પ્રદેશમાં પેતા વિન-કોષણકમ રહેવા ઉપરાંત
 પશુવિરાણ માટે પણ નુકસાનકારક એ છે. કારણ કે તેને લીધે વૂખ
 ઘોવાણ વધે છે. મા હકીકત જ્યાંનમાં ઘઉં વિન-કોષણકમ પેત-
 જમીનોમાં પેતા પાઠ તેવાને મહેલે વૃક્ષ ઉઠેર કાર્થ હાવ મરવા

કમિના વનવાણી બાઈમીને પ્રોલ્યાહિત કરવામાં આવે છે. મા
 વીજના ઢેઠા માહિવાણીનો પોતાની જમીનમાં વાલ કરે કમિના
 વનવેતર કરવા માગ્ય માટે તો માણી પ્રતિ હેક્ટર જમીન માટે
 હર વર્ષે ૨૧.૨૫૦ ફેટલી રકમ ભાજા સહિત પેશ્યા તરીકે મા
 જમીનમાંથી પેશ્યામાં લેવાનું વ્ય કરાવવું હોવાથી જનન નિવહિ
 માટે વન વિભાગ તરફથી માપવામાં આવે છે. સામાન્ય પ્રકર વર્ષમાં
 વન વિભાગ પહેલા વર્ષે ગુણ વાવેતર કરી છે. ત્યાર બાદ બીજા તે
 વર્ષ વન વિભાગ તેની દેખરેખ રાખે છે. મા પ્રકર વર્ષનો બહાજ વર્ષ
 કોઈ હેક્ટરે ૨૫૦૦ મા. માપ છે. પ્રકર વર્ષ પછી વહર વર્ષ સુધી મા
 જમીન પરનાં ગુણોનું રક્ષણ કે તે માંજિતી કરવાનું હોય છે. અને વહર
 વર્ષે જ્યારે માં ગુણો કાપવામાં આવે ત્યારે તે વન વિભાગ
 નહારા કાપી મપાવી તેની ઉપજમાંથી ઉપરોક્ત પેશ્યાની રકમ
 વસૂલ કરી માણીની રકમ કે તે માંજિતીને માપવામાં આવે છે.

મા વીજના નહારા વૃક્ષનો વેકાનિત રીતે સુપીઝ્ય વહીવટ
 હાથ ધરવાની સામીના વનવાણી બાઈમીનું લાવામાં આવેલું હિત
 જાળવવાનું પણ સકય બનેલ છે. કવિ પ્રોલ્યાહિત પણ માહિવાણીનો મા
 વીજનાનો લાભ લેવા માગ્ય માવી રકમ છે. મત્યાર સુધી મા
 લક્ષમ ૨૬૦ બાઈમીને ૭૩૦ હેક્ટર જમીનમાં માવા વાવેતરી
 ઉદેશ્યેલ છે.

હર વર્ષે ૨૦૦ હેક્ટર મા વીજના ઢેઠા માપ છે. પરંતુ મા વર્ષે
 ૧૨૫ હેક્ટર જ માનું વાવેતર વધુ છે. કે નીચે દર્શાવ્યું છે.

વર્ષ ગુણ વાવેતરની જમીન હેક્ટરમાં

1404-00	184.00
1400-01	800.14
1409-02	146.04
1408-03	184.04

માવોજન હરમિયાન મેટલી જમીન મા વોજના હેક્ટર માટે મેટલીનો સમાવેશ કરવો જોઈએ. પરંતુ હવે મા વોજનામાં પરથી સમજાવીને માલિવાસીઓને હાથ માધ્યમી છે. માત્ર વર્ષે પૂર્વ મોટું વાવેતર છે. તે પણ પરણે કરાવ્યું છે. મામ તો હર વર્ષે ૨૦૦ હેક્ટરની જોગવાઈ કરે છે. પણ ૨૦૦ ને વહીવે ૩૦૦ હેક્ટર માથે મળવા તેથી વધુ માથે તો પણ વન વિભાગ તૈયાર છે અને તનતોડ પ્રમત્તની કરવા જોઈએ. મા વોજનામાં હાથ અને વાવ વિભાગ હાલ જે માટે પણ માપવા જોઈએ. ~~સામાજિક સુરક્ષા માટે ગુણ વાવેતરની વોજના :~~

સામાજિક સુરક્ષા માટે ગુણ વાવેતરની વોજના :

હાલ પ્રદેશના માલિવાસીઓના પછા જમીન વિહીણ હતા. ખોતાની રીંગ-રોટા માટે જવારનવાર સ્થળાંતર કરવું પડતું હોય છે. પરિણામે તેમનું સામાજિક જીવન અસ્તવ્યસ્ત થઈ જાય છે. વન વિભાગે મા માટે કેટ નવો અભિયન સમજાવી ગુણવિહીણ વન વિસ્તારમાં ગુણ ઉછેરની જેમ મનોપી વોજના મળવવા પુષ્ટી છે. જેમાં વહીવે કરેલ વન વિસ્તારમાં માલિવાસી શુદ્ધને ગુણ ઉછેરની જવાબદારી વન વિભાગની દેખરેખ તીથે સોંપવામાં આવે છે અને તે માટે તે શુદ્ધને માલિક ૧૧.૨૫૦ નું વહેંચનાનું ચૂકવવામાં આવે છે.

વળી કુલ વલિતર નજીકમાં રહેવાની સમ્બંધ અને પીવાની પાણીની સમ્બંધ પણ માપવામાં આવે છે. માં હી તે સમય ૨.૫ ડેકેટર વિસ્તારમાં કુલ ઊંચે ઠી જીને વર્ષે તે કુટુંબ માનુસ તેવા જ વિસ્તારમાં કુલ ઊંચે કાર્ડ કરવાનું રહે છે. મામ હવ વર્ષમાં મેકરે ૨૫ ડેકેટર વિસ્તારમાં કુલ ઊંચે કાંઈવાનો માપ છે. મા પાટે તેને ઠરાવેલ મહેનતાવું પણ માપવામાં આવે છે. ઉપરાંતમાં હવ વર્ષે જે વિસ્તાર કુલો કાપવા માટે લાખક અને છે તે કાપી તેમાંથી વન વિભાગે ઠરેલ વર્ષ ની રકમ વાહ કથી નહામાંથી ૨૦ હકા રકમ જે તે માહિવાથી કુટુંબને માપી કુલ અને વનવાથી વચ્ચેની સંબંધ જાણવી હકાવ. ઠાવના મા વૌજવાનો લામ જાણવી નથી. તો માવોજન હર મિયાન ઠાવના જમીનવિહોડાં સમ્બંધ તમામ માહિવાથી- પોને મા વૌજવાનો લામ જરૂર જાણવી જ જોઈએ. જેવા કોઈ પણ માહિવાથી કુટુંબને રોજ-રોટીની પ્રાપ્ત રહે નહા.

જન ગાઠના રોપા વાહનુક મર્ચ વાંધે મહત્ત માપવાની વૌજના :

ઠાવના માહિવાથી મેકુતીને લાવુ, જામકમ, મવિવાની કલમ વચેરે જન ગાઠના રોપા તેમની મવિવા પુજવ પૂર. પાઠવાની વૌજના છે. તેમાં છેલ્લા પ્રક વર્ષમાં હવર લામાથીમીમે ૧૨૬૪ માંવાની કલમનો લામ લીધો છે.

વર્ષ	લામાથીની સમ્બંધ	મવિવાની કલમ સમ્બંધ
૧૯૭૬-૮૦	૩૪૪	૭૨૮
૧૯૮૦-૮૧	૫૫	૧૧૦
૧૯૮૧-૮૨	૨૨૩	૪૪૬

માર્ગોજન દરમિયાન ૧૨૦૦૦ મેટ્રીકો છે. તેમને હોંટને દર વર્ષે ૫ ભાગે માત્ર રોપાવવા જોઈએ અને તેથી વધુ રોપવા હાથે ની તેને વધુ રોપાવવા. તેથી દર વર્ષે ૬૦૦૦૦ અથવા વધુ રૂકો તેવાર માત્ર. ૨૦ ર્ષે ૪૨ હાથ રૂકો તેવાર માત્ર. માત્ર પેલીની સાથે સાથે વનની અને કાંઈકની પણ વિચાર માત્ર. રોપેલ રૂક ૨૦ વર્ષ વુધા ની કાપવા ૪ વર્ષ અને ૨૦ વર્ષ પછી ૪ કાપવાની માત્ર રાખવી જોઈએ.

ઉવોચ :

કાચમા જમલ પર માધારિત પછી જમા ઉવોચો છે. કાંઈ પરનુ કાચમા ઉવોચ માટે જમીન નથી અને માણીનો મોટો પ્રશ્ન છે. ગરીબો નહારા ચલાવવાની નાની પેપર થીલ વાળી હાથ, જમલના વેક્ટરમાંથી ખુદ વનાવી હાથ, ઠિલાઈથી, અરવળની વચેરેનુ કાચમાનુ પણ સરક વાલી છે. તદુપર જિ રાજકાનુ કાચમાનુ ઉલેક્ટ્રોનિક્સ વનાવટી વચેરે પછી છે.

માર્ગોજન દરમિયાન મા જમા ૪ ઉવોચો મવા ૪ જોઈએ. અને મા ઉવોચોમાંથી પેલી વચરના કુટુંબોની માવકમાં સારી પેલી વચારો પછી છે. પેલીવજા અને જમીન વચરના કુટુંબોને પણ માવકમાં વચારો કરી માપે.

ઝેરા વિચાર :

કાચ વિચારમાં ઝેરા વિચાર પ્રકુલિત ઝેરા ઝા જેટલી દુધ ઉપાદેહ પછીથી મહામાનોની રચના પછી છે. તેમજ એક ઝેરા સખની પણ છે. ૧૯૮૦-૮૧ ના વર્ષમાં ૪૮ જેટલી દુધ મહામાનો મરિતલવમાં હતી. જ્યારે ૧૯૮૧-૮૨ દરમિયાન વધુ ૧૬ દુધ ઉપાદેહ મહામાનો પછી. દુધ ઝા મહામાનોમાંથી મળ્યારે સાપુતારા, માલવા અને દુનરક

મા ક્રમ મહત્તીયો પરાવર ચાલતી નથી. કેટલે કે વધુ થઈ થઈ હોય તેવી પરિસ્થિતિ છે. માનુ કારણ મુખ્ય છે તે કે સાપુનારક અને દુરરકાથી દૂધનું વાહનું પર અને વાહનું કરવાના સાધનોની મૂલ્યેલી છે. માહવા માટે રાજકારણની રમત વાચ કરવી છે. અને દૂધ મહત્તી તેવી નાની વસ્તુમાં કોઈ અર્થ માપવું નથી.

કોઈ પૂરેલી છે તે કે નથી કે મહત્તી મોલવામાં મારે ત્વારે તે મામલા માટેવારા મોને તેથી માખામાં મારે છે. પણ જો જા વર્ષે મા વધી માથેથી તેથી દૂધ માપતી નથી. લગભગ ૧૦ ટકા જેટલી જ તેથી દૂધ માપતી હોય છે. તેથી પણ દૂધ મહત્તી પર મરુ પડે છે. માટે માધોજન દરમ્યાન કેટલું કરવું જોઈએ કે તે મામને કે મહત્તી મારકતે તેથી મપાય છે તે જ મામને જો જા વર્ષે પણ તેથી માપવી જોઈએ. તેથી દૂધ ઉત્પાદનનું અરકવુંદેવન માવું રહે અને વારા-કરતી તેથીનું વિમાન મવાથી કામથી દૂધની પૂરેલી ન રહે.

દૂધ મહત્તી મોન મામલકો તરકથી મરીદ કરવામાં માવતી તેથીની કારવાર મહત્તવનો માંચ કરવી છે. તેથીની તદુરસ્તી મારી હોય તો દૂધ ઉત્પાદનમાં વધારો કરી શકાય. તેમજ તેથીનું નિવત મને વિમાન માવ તે પણ તેથી વિમાન માટે મત્તવની માવત મપાય તે માટે વેટનરી મુનિટની માંચ મત્તવતા જમાવ. માધોજન દરમ્યાન નિભા કકામે વેટનરી મુનિટ મનાવવું જોઈએ.

કામે કામે વી મો ઉતરાવવા તથા વી મા કોઈમ મનેની કાંઈ પધ્ધતિ મરુ મરત હોવી જોઈએ. કાલ નિલ્લાના મુખ્ય મરક માહવા માને વી મા કપનીની કથેરા ન હોવાથી તેથીના મરક પ્રત્યે તેના કોઈ વધેરે વલકાક વી મા કપની માથેથી મનાવવા પડે છે. કોઈ માથેથી વેટનરી ડોક્ટરનું સંટાકાકેટ મનાવવું પડે છે. તેમાં મારી

કેવો સમય જામ છે. પરિણામો મેલ મરુદ વગેરે કમીના દસ્તાવેજો
 હોવાં કમીને સમયમય ઢિામં પોઠવાનાં નથી. તેથી
 inclination ની હરત ઠેઠમ હોવાં કલેઠમ મમાન્ય વહે છે. માના
 માટે ઠમિ જિલ્લાને જમા રમતા મને લાઠન ભવહારની પુરી
 સુવિધા નથી તેવા મા જિલ્લાને ઠમય મપઢિાં લખાવી માપવી
 જોઈએ. એટલે કે રમ કલ્પાઠની સમયમય ઢિાને વહલે ઠટ કલ્પા ઠરી
 માપવી જોઈએ.

ઠેરા વિકાસનો કાર્યક્રમ ઠમિ જિલ્લા તેવા મા ઢિલવાસી
 વિસ્તારમાં સમલમાં મુકાય છે, ત્યારે તેની લાલે મધુ સારવાર,
 હોવાં કલેઠમ વિલેરે માખતો કમી મુક હોઈતી સુવિધા હોવી જ
 જોઈએ.

ઠેરા વિકાસ કમી લખાવણાની વિચાર કરતાં તેના દુધના
 વિકાસ માટે માનો વિચારિત પ્લાન્ટની મરુ વિચારણા થવી જોઈએ.
 તેથી ઠરી જિલ્લાની ઠાઠાણમાં માલેલ દુધ મઠ્ઠી મોનુ દુધ જિલ્લા-
 માં જ વિલ્લ થાય મને માજી તે મન્ય જલ્લાને પોઠવાવં.

ઠાલ ઠમિ જિલ્લાની દુધ મઠ્ઠી મોનુ દુધ વલસાઠ ઠેરા મા
 પોઠવાનાં માલે છે. જેને લાઠનુકે મર્લ મરુ સારા તેવા પ્રમાણમાં
 થાય છે.

ઠમિ જિલ્લામાં માલની તમી લો વિલકુલ નથી. જોઈએ
 તેલલુ માલ કમી તેમ છે. એટલે ઠેરા વિકાસ માટે મહરવનો પ્રમન તો
 ઠેલલાલેલો છે મને માલનુ લેરલ લનુ મલ્લે, માલોજન હરમિયાન હર
 વર્લે નથી ૧૦ દુધ મઠ્ઠી મો ઠામી કરવી જ જોઈએ. તેથી લગભગ હરે
 માખને ઠેરા નો લામ કમી. (૧૦ x ૨૦ = ૨૦૦ દુધ મઠ્ઠી મો ૨૦૦)

પુલોમાં ૧ અને તેથી વધારાથી કોઈ હરોળ શુદ્ધને પોતાની માવજતમાં વધારી શકે.

કામ વિભાગમાં ૧૯૭૧ માં શુદ્ધ વચ્ચે ૬૪૫૮૫ હતી અને શુદ્ધની સંખ્યા ૧૦૬૬૩ હતી. જેથી શુદ્ધનું કદ ૫૦.૩ થયું. ૧૯૮૧ ની પ્રાથમિક વચ્ચે વચ્ચે પ્રમાણે શુદ્ધ વચ્ચે ૧૧૭૬૬૬ છે અને શુદ્ધની સંખ્યા ૫૫૧૧ થઈ. પરંતુ શુદ્ધનું કદ જેથી તેની સમગ્ર ૨૨૮૦૦ શુદ્ધને કોઈ રહે. અને તેમની સરેરાશ વાર્ષિક માવજત સમગ્ર ૨૬૦૦ થી ૩૦૦૦ રૂપિયા છે. આ માહિતી દેશકાર્ય પરથી મળી છે. તેમજ "પરિવર્તન મામલત મુજરાતનાં માહિતવાહી ગ્રામી ૧, ગાંધી (કામ વિભાગ)" માં પણ શુદ્ધને કદ સરેરાશ વાર્ષિક માવજત સમગ્ર ૨૬૦૦ રૂપિયા ગણી છે. અને આ તથા સરમિયાન સમગ્ર વધારે શુદ્ધને કરી શકે તેવા નીચે જણાવવામાં આવેલ છે. ૧૫ પર કોઈ કોઈ રહે. શુદ્ધને વાર્ષિક કરતે બીજીની માવજતમાં પુનઃ પદાર્થો જોવા મળે છે. "કામના બીજા" (જે સમુચિત જનજાતિની વિકાસથી સામાજિક-માર્ષિક સંબંધ) માંથી શુદ્ધને કદ સરેરાશ વાર્ષિક માવજત સમગ્ર ૧૫૨૮ રૂપિયા જોવા મળે છે અને સમગ્ર વધારે શુદ્ધને કરી શકે તેવા નીચે જણાવવામાં આવે છે.

"મુજરાતની માવજતની ધોરણ (૧૯૭૪-૮૪) મુજરાત સરકાર માં વિકાસ કૃષિમ હર ૭ દર્શાવે છે. જ્યારે તે કામના માહિતવાહી - ગોંડુ માવજતની માળોજનમાં ૮ દર્શાવેલ વિકાસ કૃષિમ હર પ્રમાણે માળોજન કર્યું છે. કારણ કે સમગ્ર વધારે શુદ્ધને કરી શકે તેવા નીચે જણાવવામાં આવે છે. તેમજ કરી શકે તેવા તમામ માવજત માટે આ પ્રમાણે માળોજન કર્યું છે.

મારો માધ્યમ પ્રમાણે પેલી વિકાસ અને પેલી સાથે જ વનની પેલીનો વિકાસ થાય તો લગભગ ૬૦ ટકા મુદ્દનો ગરીબીની રેખા ઉપર આવે છે.

જમીનવિહીન મુદ્દનો માટે વન વિભાગની રૂ.૫ ઠેકાડરની યોજનાથી પણ પોતાની માવકમત વધારી કરી છે. ડેરા વિકાસનું માધ્યમ ગરબર રીતે થાય તો ઠવિના કોઈકે મુદ્દની માવકમત યોગ્ય વધારો થાય અને પોતાની કુલ માવકમત વધારી કરી છે.

જે દરમિયાન જમીનના માધ્યમ ઉપર ક્ષતિન થયાય તો પણ દરેક મુદ્દને માવકમત ગારો પેલો વધારો થઈ છે.

દૂકમ પેલી વિકાસ, પેલીની સાથે જ વન અને વનોપજનો વિકાસ, ડેરા વિકાસ અને ઉત્તીક વિકાસ મા સમગ્રવહી વિકાસથી ઠામી મુદ્દની સરાસરી માવકમત ૬૦ વર્ષના ગણામાં મૂલ્યવુદ્ધિની મસરને વાદ કરતા ૫૦ ટકા વધારો થાય અને ગરીબીની રેખા નીચેના લગભગ ૮૦ ટકા મુદ્દનો ગરીબીની રેખાની ઉપર આવે.

યોજનાના લક્ષ્યો મોટાભાગે, ઈ.સ. ૨૦૦૦ સુધી માં પણ ૨૦ ટકા લોકો ગરીબીની રેખા નીચે રહી જાય પેલું કોઈને ન અને પણ માઈ માનવું છે કે ઠવિનો વિકાસ ઠલિઠાસ જોતાં માથી વધુ વધુ લગભગ મસકુપ જ બનશે. સ્વભાવ કે કોઈ મોટી જાદુ થાય અને વધા લોકો ૨૦ વર્ષમાં ગરીબીની રેખાની ઉપર આવે જાય.

(ગરીબીની રેખા : લગભગ મુદ્દની ૦ વાર્ષિક માવક ૩૩૦૦ રૂ.)

1967 - 3:00

2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2000	20.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00

2000	20.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00
------	-------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------

2000	20.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00
------	-------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------

2000	20.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00
------	-------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------

2000	20.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00
------	-------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------

2000	20.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00
------	-------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------

2000	20.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00
------	-------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------

2000	20.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00	400	4.00
------	-------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------

1967 - 3:00

વેતીની માથે જ વન અને વનોપજની વિકાસ માટેની વર્ષ :

માલિકી જમીનમાં કુલ વસીલરની વૌજના માટે જે રકમ વેતીને માપવામાં આવે છે તે ૧૫ વર્ષ પછી કાપી લેવામાં આવે છે. માટે તેનું વર્ષ લખવું નથી. પણ મુજબીન રાજ્ય વન વિભાગનું ટેવું મળી લકાણ તે રીતે રા. ટેક્ટરની વૌજનામાં પણ છે.

જદાદા વૌજના અને વનના વેચાણ મહાજાઓ માટે ૫૭ વર્ષ લકાણું નથી. જો કે મા વૌજનામાં લગભગતમાં વર્ષ માથે તેને માટે લેકા ઠહારા લોન હક મળવા હવિનું રિવોલ્યુશન હકમાંથી લોન માપવી જોઈએ અને તે તોન હકમાંથી પૂરા કરાવવા જોઈએ.

ડેરી વિકાસ માટે જેટલો તેમજ માથો હવિન. માલિકીમાંથી વૌજના માપવામાં આવે છે. તેને માટે તેમને તોન માપવામાં આવે છે અને લોનના પેલા હકમાંથી મળવા હુલમાંથી કાપી લે છે. મા તોન લેકા ઠહારા રિવોલ્યુશન હક મળવા હવિ તોન હકમાંથી મપાવવા જોઈએ.

૦૦૦૦૦૦

પ્રક્રમ નંબર - ૧૪૩

"ધોવાના પાણીની સવલત"

અમલકા ઠાણ જિલ્લાનો એક મુખ્ય પ્રદેશ છે. અમલકા પાણીની ૧૦૫ મીટર્સ થી ૧૩૧૭ મીટર્સ સુધીની ઉંચાઈમાં ફેરફાર થતો જાય છે. ટેકરાનો અને પાણીનો વાણી, પાણી પાક દરમિયાન જાય છે. પુલ, વાણી, વાણી અને અન્ય ઠાણ પ્રદેશની મુખ્ય નદીઓ છે. જા ઉપરાંત જિલ્લામાં નાના મોટા અન્ય પણ છે.

ઠાણમાં તરલ પાણી વરસાદ ૫૦૦ થી ૨૦૦૦ મિ.મી. હોય છે. સામાન્ય રીતે વરસાદના દિવસો ૭૦ થી ૮૦ છે. તેથી ૮ થી ૧૦ માસ નદીઓમાં પાણી જાય રહે છે અને ઉનાચણમાં જાય પાણી જાય નથી. જા સમયમાં દરમિયાન ધોવાના પાણી જાય મુખ જ મુખથી પડે છે. ઠાણની ધોવાના પાણીની સવલતાનો જાયની માહિતી ઠાણ નં. ૪૧૧ માં દર્શાવી છે.

ઠાણ નં. ૪૧૧ માં જોઈ ઠાણના કુલ ૩૧૧ મામલો ૨૦૩ મામલો ધોવાના પાણીની સવલતમાં છે. અને પાણીની ૩૮ મામલો સવલત વચ્ચે જ છે. સવલતમાં મામલો ૩૨ મામલો નદી તેમજ જાય પર માહિતી છે. તેથી નદી છે જાયના પાણીની ઉપયોગ રહે છે.

ઠાણમાં મુખમાં પણ પાણી નથી. તેથી જાય કુલમાં પણ પાણી જાય નથી. કુલ ૨૩૬ મામલો ૩૩૨ જાય કુલ છે. જાય જાય કુલમાં જાય ૮ થી ૧૦ માસ પાણી જાય રહે છે અને

ઉનાળામાં કૂવાઓમાં પાણી સૂકાઈ જવાથી પાણી વીલકુલ મળતું નથી. માવદ ટેલકાંડ ઉડાણવાળા મામ કે જ્યાં કૂવામાં પાણી સૂકાઈ જવાં હોય, નહીં, જરૂર વધેરી નથી અને ખજી ઉડાણવાળી જગ્યાએ માવેલકાંડ છે તેવા ૨૧ નામમાં ટે-કર નંદારા અને ૬૧ કમ્પાઉન્ડ વલિમમાં જાડવાઈતા નંદારા પાણી પુર પાડવામાં માવે છે. આ નામોની પાણી કોઠા નં.ક્રમાં અને ધાંડા મા માપી છે.

કોઠી - ૪૧૧ :

ખીવાના પાણીની સવલતો (૧૯૮૧)

ક્રમ	વિવરણ	સવલતવાળાં નામની સંખ્યા	સવલત વચ્ચેનાં નામની સંખ્યા	સવલતની સંખ્યા
૧	કુલ નામ	૨૭૩	૩૮	૪૧૩
૨	સાદા કૂવા	૨૧૬	૪૨	૩૩૨
૩	નહી, તાલિય	૬૨	૨૧૬	-
૪	જીંજી, પોઈલ, ઘે-જીન સાથેના કૂવા	૫	૩૦૧	-
૫	વોટર વોકર	૧	૩૧૦	૧
૬	મન	૨૧	૨૮૫	૩૨

પ્રાપ્તિસ્થાન :- મહાકલ્યાણ, તિલ્લા સ્થાપત કચેરી,
માવેલ - ડવિ.

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ - ପୀଠ :

ଡେ-୨୨ ୦୫।୨। ୩।୩।୩। ପାଠୀ ପୁସ୍ତକ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ମାଧ୍ୟମରେ (୧୯୮୧)

 ସ.ନଂ.   ସାମାଜିକ ନାମ

- ୧   ସାମାଜିକ
- ୨   ଶ୍ରୀମତୀପାଠୀ
- ୩   ଶ୍ରୀମତୀ
- ୪   ଶ୍ରୀମତୀ
- ୫   ନାମାମାତା
- ୬   ସାମାଜିକ
- ୭   ସାମାଜିକ
- ୮   ନାମାମାତା
- ୯   ଶ୍ରୀମତୀ
- ୧୦   ଶ୍ରୀମତୀ
- ୧୧   ସାମାଜିକ
- ୧୨   ସାମାଜିକ
- ୧୩   ସାମାଜିକ
- ୧୪   ସାମାଜିକ
- ୧୫   ସାମାଜିକ
- ୧୬   ସାମାଜିକ
- ୧୭   ସାମାଜିକ
- ୧୮   ସାମାଜିକ
- ୧୯   ସାମାଜିକ
- ୨୦   ସାମାଜିକ
- ୨୧   ସାମାଜିକ

 ପ୍ରାପ୍ତିକାରୀ :- ଶ୍ରୀମତୀପାଠୀ ଶ୍ରୀମତୀପାଠୀ,

ସାମାଜିକ, ସାମାଜିକ, ସାମାଜିକ।

કોઠી - યાદી

આદ્યજાળા ૦૬૧૨૬ પછી પુસ્તક પાઠવવામાં આવેલ યાદી

સ.નં.	યાદીનું નામ	સ.નં.	યાદીનું નામ
૧	શીકટીયા	૨૪	દુનિયા
૨	મોટીયામાળ	૨૫	દુનિયામારડા
૩	દુનિયા	૨૬	શીમોડ
૪	વરખાવડ	૨૭	સીલોટમાળ
૫	સોનુનિયા	૨૮	નુસરડા
૬	દુખાપાઠા	૨૯	રુડા
૭	સોનશીર	૩૦	મોટીટવાર
૮	વારીપાઠા	૩૧	લહાનદવાલ
૯	શીરપાઠા	૩૨	જાલવિહીર
૧૦	શીમલી	૩૩	કરાડીયામાલિયા
૧૧	મહારાઈમોડ	૩૪	શીચદર
૧૨	બોરીચવિહા	૩૫	નિમપાઠા
૧૩	નડમમોડ	૩૬	ઉનવતપાઠા
૧૪	નુદવજા	૩૭	કડમાળ
૧૫	માનમોડી	૩૮	પોરપાઠા
૧૬	મોડારમાળ	૩૯	વાડવાવન
૧૭	નિવારપાઠા	૪૦	મદવાવન
૧૮	લહાનમાળુમ	૪૧	માન
૧૯	મોટરમાળુમ	૪૨	માલ્યા
૨૦	નુરવી	૪૩	કલમલ
૨૧	કાગરીયામાળ	૪૪	જામ-યામાળ
૨૨	નુબીર	૪૫	મીમાનમાળ
૨૩	માવતોડ	૪૬	જાલવિહા

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ - ଯାତ୍ରା

ସାମୁଦ୍ରିକ

କ୍ର.ନଂ.	ସାମୁଦ୍ରିକ ନାମ	କ୍ର.ନଂ.	ସାମୁଦ୍ରିକ ନାମ
୪୭	ଶ୍ରୀ ରାମ	୭୩	ସାମୁଦ୍ରିକ
୪୮	ରାମ	୭୪	ଶ୍ରୀ
୪୯	ପୁତ୍ର	୭୫	ଶ୍ରୀ
୫୦	ଶ୍ରୀ	୭୬	ସାମୁଦ୍ରିକ
୫୧	ଶ୍ରୀ	୭୭	ଶ୍ରୀ
୫୨	ଶ୍ରୀ	୭୮	ଶ୍ରୀ
୫୩	ଶ୍ରୀ	୭୯	ଶ୍ରୀ
୫୪	ଶ୍ରୀ	୮୦	ଶ୍ରୀ
୫୫	ଶ୍ରୀ	୮୧	ଶ୍ରୀ
୫୬	ଶ୍ରୀ	୮୨	ଶ୍ରୀ
୫୭	ଶ୍ରୀ	୮୩	ଶ୍ରୀ
୫୮	ଶ୍ରୀ	୮୪	ଶ୍ରୀ
୫୯	ଶ୍ରୀ	୮୫	ଶ୍ରୀ
୬୦	ଶ୍ରୀ	୮୬	ଶ୍ରୀ
୬୧	ଶ୍ରୀ	୮୭	ଶ୍ରୀ
୬୨	ଶ୍ରୀ	୮୮	ଶ୍ରୀ
୬୩	ଶ୍ରୀ	୮୯	ଶ୍ରୀ
୬୪	ଶ୍ରୀ	୯୦	ଶ୍ରୀ
୬୫	ଶ୍ରୀ	୯୧	ଶ୍ରୀ
୬୬	ଶ୍ରୀ	୯୨	ଶ୍ରୀ
୬୭	ଶ୍ରୀ	୯୩	ଶ୍ରୀ
୬୮	ଶ୍ରୀ	୯୪	ଶ୍ରୀ
୬୯	ଶ୍ରୀ	୯୫	ଶ୍ରୀ
୭୦	ଶ୍ରୀ	୯୬	ଶ୍ରୀ
୭୧	ଶ୍ରୀ	୯୭	ଶ୍ରୀ
୭୨	ଶ୍ରୀ	୯୮	ଶ୍ରୀ
୭୩	ଶ୍ରୀ	୯୯	ଶ୍ରୀ
୭୪	ଶ୍ରୀ	୧୦୦	ଶ୍ରୀ
୭୫	ଶ୍ରୀ		
୭୬	ଶ୍ରୀ		
୭୭	ଶ୍ରୀ		
୭୮	ଶ୍ରୀ		
୭୯	ଶ୍ରୀ		
୮୦	ଶ୍ରୀ		
୮୧	ଶ୍ରୀ		
୮୨	ଶ୍ରୀ		
୮୩	ଶ୍ରୀ		
୮୪	ଶ୍ରୀ		
୮୫	ଶ୍ରୀ		
୮୬	ଶ୍ରୀ		
୮୭	ଶ୍ରୀ		
୮୮	ଶ୍ରୀ		
୮୯	ଶ୍ରୀ		
୯୦	ଶ୍ରୀ		
୯୧	ଶ୍ରୀ		
୯୨	ଶ୍ରୀ		

ଆଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା
 ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
 ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

કોઠી - યાજી

કામચલાઉ પાણી વિતરણ વર્ષે વર્ષ

વર્ષ	કેન્દ્ર સીમ	ટેન્કર પાણી સીમ	ઠંડારા મપાન	જાલદમાડા ઠંડારા મપાન	પાણી સીમ	કેન્દ્ર વર્ષ (૧૬૫૫૫૬)
૧૯૭૨-૭૩	૪૨		૮		૩૪	૧૪૦૭૧૩.૭૨
૧૯૭૩-૭૪	૩૩		૨૨		૪૧	૧૮૭૩૩૦.૦૨
૧૯૭૪-૭૫	૭૦		૨૬		૪૧	૧૦૮૭૭૬૦.૭૬
૧૯૭૫-૭૬	૬૬		૨૮		૪૧	૧૬૭૬૧૦.૬૫
૧૯૭૬-૭૭	૬૬		૨૮		૪૧	૧૪૩૨૧૨-૦૦
૧૯૭૭-૭૮	૬૬		૨૮		૪૧	૧૩૬૬૩૪-૮૬
૧૯૭૮-૭૯	૪૪		૧૭		૪૭	૧૨૬૮૨૩.૧૬
૧૯૭૯-૮૦	૬૪		૨૨		૭૨	૧૬૬૬૩૮.૦૨
૧૯૮૦-૮૧	૧૦૪		૧૭		૮૮	૨૮૪૬૦૦-૬૦

પ્રાપ્તિસ્થાન ૧- માઈ. ડી. ડી. પી. શીપોર્ટ હોર ધ
ડી સ્ટી. ડ સિ (૧૯૮૦-૮૫) વેજ ન. ૩૭૬

ટેન્કર ઠંડારા વને જાલદમાડા ઠંડારા પાણી પુર પાડવામાં આવતાં ગામોનો ઠેલ્લા નવ વર્ષનો વર્ષ વને વિચાર કોઠા ન. યા. યા પ્રમાણે છે. આ વર્ષ દર વર્ષે વધતો જ જાય છે અને પાણીનો પ્રાપ્ત સ્થાનોને વધારીને જાલદમાડા ઠંડારાનો ઉભો જ છે. તો માવોજન દરમિયાન આ કામચલાઉ ધીવણા પાણીની સુવિધા વધ કરી અને ખોટી ધોજના નેવા કે ટૂંકવેલ, ઠે-ઠ વપ, રેડીયમ વગેરે વપનાવવા ને પાલન વિચારે માગી છે.

કાચી જ રીતે સાપુતારાની વજાઈ અને સાપુતારાની પાઈ પ
લાઈન મારકને પાણી મપાય છે.

માલવા માટે ૮ કિ.મી. દુર માલવા બિજીયા કેમણી
પાઈપલાઈન મારકને પાણી લાવવામાં આવે છે. બિજીયા કેમણી
કેસ ઉલેક્ટ્રીક મોટર વડારા સાપુતારા રોડ પર માલવા ૮ કિ.મી.
પાણી મોકાવવામાં આવે છે. જે ૧ લાખ લિટર પાણીનો છે. આ
૮ કિ.મી. બાજુ ઉલેક્ટ્રીક મોટર વડારા માલવાના ૫ લાખ
લિટરના ૮ કિ.મી. પાણી નાખવામાં આવે છે. આ ૮ કિ.મી.
૪૦° x ૪૦° x ૭° નો છે અને પાણી મઠા માલવા પછા તેને
કુખિતકરણ ક્ષયિતકરણ વાદ માલવાને પહોચાડવામાં આવે છે. આ
બીજના ૨૦ વર્ષ પૂની છે.

માલવા રીતે સાપુતારાની વજાઈ વ્યવસ્થા છે અને સાપુતારાની
પાણી પુર પાડવામાં આવે છે.

કેસમાં ૧૯૬૩ થી ૧૯૭૫ માં કુલ પાણી પુરવઠા વિભાગ
મરમ વડારા કેસ સર્વેકરણ મધુ ઉત્તુ. તેમાં તેમણે મામોના વાર કુપ
પાડવા હતા.

- (૧) મુશીક અને મજતવાળા
- (૨) વિલિખ્ત રીતે પાણી વિસ્તારવાળા
- (૩) મનિષયિતતા અને બીજાં સહાયન
- (૪) ઉપયોગમાં લઈ ન શકાય તેવું (મપૂર્ણ)

૧ શે. ૧ માઈ. ડી. ડી. પી. રિપોર્ટ કોર ધ

કેસ. કાચી (૧૯૮૦-૮૫) પાન નં. ૩૮૦

કાગિયા ૧૮ ગામ પાણીની મૂલ્યેલ અને જીતવાળા હતા, ૧૪૩ ગામ વિલિષ્ટ રીતે પછાત વિસ્તારવાળા હતા અને ૧૫૦ ગામ ને પાણીની ઉપયોગમાં લઈ ન શકાય (મપૂર્ણ) તેવા હતા.

આ પછી જમીનમાંથી પાણી ખર્ચી લઈ તેવા સહયતાવાળા વિસ્તારમાં બોર લગ કરવામાં આવ્યા. જે કોઠા નં.-૪૧૫ પ્રમાણે છે.

કોઠા - ૪૧૫:

કાગિયા વનાવેલા બોરની સ્થિતિ

કુલ ગામની સખ્યા	૧૦૩
કુલ વનાવેલા બોરની સખ્યા	૨૦૫
સહજ પદ્ધતિ બોરની સખ્યા	૬૧
હેન્ડ પમ મોઠવેલા બોરની સખ્યા	૭૪
વાલુ હેન્ડ પમ રહેલા બોરની સખ્યા	૪૧
કામ નથી કરતા તેવા હેન્ડ પમની સખ્યા	૩૫

પ્રાપ્તિસ્થાન :- ચાઈ.ટી.ડી.બી. રિપોર્ટ બોર થ કી.કાગિયા પાન નં. ૩૮૦

કોઠા નં. ૪૧૫ પરથી જોઈ શકાય છે કે કુલ ૨૦૫ બોર વનાવેલા હતા. તેમાંથી ૬૧ જ સહજ થયા છે. અને ૬૭૪ ૪૧ જ બોર વાલુ હેન્ડ પમ સાથે છે.

પીવાના પાણી માટે ૨૦૦૧ સુધીનું માવિલકી માધોગ્ય :

કામ જિલ્લામાં પીવાના પાણી ક્ષેત્રની પ્રગતિ પણ જ થોડી થઈ છે. જો કે કેટલાક ગામોમાં મા પ્રસની ગળી રતા પડાઈ છે. પરંતુ ઉનાળાની સમયે પાણીની કારખી તરીકે પ્રસન ચેમનો ચેમ જ છે. પહેલી મોજણીમાં કુલ ૧૭૮ ગામો કે જ્યાં પીવાના પ્રસન વિઠક હતો. છેલ્લી માવિલકી મુજબ ૬૫ ગામોનો પ્રસન ઉપર મુજબની યોગ્યતા જોવામાં આવે છે અને ૮૭ ગામોમાં મા પ્રસન ચેમનો ચેમ જ છે કે જેટલે મા ૮૭ ગામોને ટીક વાગ્યતા માપવી જોઈએ. રહિત જાત મપાલિત માટે યોર અને તે-કેવલની યોગ્યતા સિવાય બીજી યોગ્યતા માં માત્ર ઉપયોગી નથી. જો કે મુજબ જાતની તરીકે કારણે મા યોગ્યતામાં માર્જુ મારજીમ જેવલી કામ નહીં. માથી મુજબ જાતની યોગ્ય ઉપયોગ માટે વેકેમ વનાવવા સુચનું છે. અને વેકેમ ની રેના ડેનુનો માટે ઉપયોગી છે.

- (૧) પાણીના સમત પ્રવાહને વટકાવીને કિનારાના વિસ્તારોને પૂરની સ્તર પડાઈવી.
- (૨) વેકેમ જોડારા રોજાવેલા પાણીથી માનુષ્યાનુના વિસ્તારના માટે મુજામાં પાણીની સ્તર કરી હો અને પાણી સુકાઈ જાય નહીં.
- (૩) વેકેમથી મલમ્બ ઉપોગ પણ થઈ હો.
- (૪) પેલી માટે સિચાઈ પણ થઈ હો.

ઉપરના ડેનુનો જ્યાંનમાં રાંધી અને પીવા માટે પાણી ઉપયોગમાં લેવા વેકેમ જરૂરી છે. માત્રના "પેલી" ના પ્રકાર-કમલ લપુસિચાઈ માટે રપ નવા વેકેમ વનાવવા સુચનું છે. મા રપ વેકેમ થી સિચાઈ અને માલે-માલે પીવાના પાણી વનેના પ્રસન ડેલાઈ જશે.

ને કોઠા ન.જાણા માં સ્થળ, વિહાર કે-કનક નામ, માવરી લીલક મામો (વસતિ) મહાજી પર્વ માખ્યુ છે.

કોઠા - માણા

વેકેમણી સિવજી અને પિપલાના પાણીનો વિસ્તાર અને મહાજી પર્વ

 ન.ન. સ્થળનું નામ   વિહાર કે-કનક નામ   કવર કરેલ મામોની સખ્યા   મહાજી પર્વ   (વસતિ)   મહાજી પર્વ (વસતિ)   (વસતિ)   (વસતિ)   (વસતિ)   (વસતિ)

-----
 ૧   ૨   ૩   ૪   ૫   ૬

૧	વપઈ	વપઈ	૩૧૨૭	૨૪	૫.૦૦
૨	પીડી	સરવર	૩૩૧	૮	૫.૦૦
૩	સરવર	સરવર	૪૪૮	૪૦	૧.૫૦
૪	સ-હા	માઠવા	૨૬૮	૧૦	૧.૫૦
૫	ચાપલી	ચાપલી	૩૨૦	૨૦	૪.૫૦
૬	સુકમલ	ચાપલી	૨૬૩	૨૮	૫.૫૦
૭	કોટલા	ધવલી ડોહ	૮૮૨	૨૪	૫.૫૦
૮	ધવલી ડોહ	ધવલી ડોહ	૮૬૧	૨૪	૭.૦૦
૯	લોચાલી	લોચાલી	૨૪૬	૨૦	૧.૦૦
૧૦	પાઠામણા	લોચાલી	૩૫૬	૨૮	૮.૦૦
૧૧	દહેર	લોચાલી	૪૪૬	૬૪	૫.૦૦
૧૨	સુબીર	સુબીર	૧૦૨૫	૨૮	૧.૦૦
૧૩	ત્રીજન	પીપલા ડોહ	૪૬૬	૪૪	૪.૫૦
૧૪	પીપલા ડોહ	પીપલા ડોહ	૪૬	૪૦	૧.૦૦
૧૫	વણીયા	ખરડી પાઠા	૨૧૪	૭૦	૩.૫૦

ચાલુ....

કોડી - ય: કા

ચાલુ....

૧	૨	૩	૪	૫	૬
૧૬	ખમાલ	ખમાલ	૩૬૦	૪૦	૩.૦૦
૧૭	વીજુપાડા	વરડી પાડા	૨૮૬	૩૪	૫.૦૦
૧૮	કોદમલ	કોદમલ	૪૨૦	૧૨	૨.૦૦
૧૯	વરખડી	વરખડી	૧૬૮	૪૦	૭.૫૦
૨૦	મોરખીરા	મોરખીરા	૩૭૦	૧૬	૦.૬૦
૨૧	હોન	હોન	૬૬૦	૨૮	૪.૦૦
૨૨	વનર મલકુ-ક	મલકુ-ક	૧૨૦	૨૪	૧.૫૦
૨૩	મલકુ-ક	મલકુ-ક	૫૩	૩૦	૩.૦૦
૨૪	જખાના	જખાના	૫૫૬	૩૬	૩.૫૦
૨૫	ચોટીયામલ	મલકુ-ક	૨૦૦	૨૪	૧.૫૦
				૮૧૬	૧૨૧.૧૦

કાનિના મપૂ મોટા ચાંપો તેવા કે વચાતિની સરખામણી મદ મોટા ઠોગ તેવા ચાંપોમા પાઈપ લાઈન બદારા પીવાનું પાણી માપવું જોઈએ. તલ્યારે કાનિના પ્રક્ર ચાંપોમા પાઈપ લાઈન બદારા પાણી મહોરકાડવામા લાગે છે. પર તે પૂરતી પાઈપ લાઈન નથી. હકત માપુતારામા પીવાના પાણી માટે પૂરતી પાઈપ લાઈન છે. માહવા અને વપઈમા પૂરા સગવડ નથી. તો માવોજન દરમિયાન

(૧) બિલીયા કેમની યાચાઈ વમારવી જોઈએ અને તેને માટે મહાજી વર્ચ પ લાખ રૂપિયા લગભગ વધે.

(૨) માલવા પૂલની પાઈપ લાઈન તેમજ પાણી સુધ્ધ કરવા માટે ડિસ્ટ્રીટ, મોટા ટાંકા વગેરે સાથે લગભગ મહાજી ખર્ચ રૂ.૫૫ લાખ થશે.

(૩) વપર્દમાં પૂલની પાઈપલાઈન તેમજ પાણી સુધ્ધ કરવા માટે ડિસ્ટ્રીટ, ટાંકા અને નવો કૂવો કાઢવો વગેરે સાથે લગભગ મહાજી ખર્ચ રૂ.૫૫ લાખ થશે.

આ સિવાય ડામના મોટા માપો, જેમાં વસતિ વધુમાં વધુ છે અને ઈ.સ. ૨૦૦૧ સુધી તો વસતિ વધવાની જ છે. જે માપથી માલવા પ્રકરણ - ૧ માં જોવા, તે અવાનમાં રાણી માલોજન દરમિયાન ૨૦ નવા ગામમાં પાઈપ લાઈન કરવી. તેમજ કુમ પ્રમાણે સવલતની સહયતા હોય તેવા ૨૦ ગામમાં મોટર-વોહર બનાવવી.

તેલ વપ સાથેના વોર :

માલવા માપે કોઈ ૧.૫-૫ માં જોવા તે પરથી ડામમાં કુલ ૨૦૫ વોર બનાવેલા. માલધી કાંત ૬૧ વોર સહજ થવા હતા. ૭૫ વોર ટેન્ડ વપ જોઈવે હતા. તેમાંથી જગવારે કાંત ૪૩ જ કામ સાથે છે. તેથી માલોજન દરમિયાન જેવી નીચી જગ્યા કે જ્યાં પાણી ખાતી સહે તેવી ૧૮ જગ્યાએ ટેન્ડ-વપ સાથે નવા વોર બનાવવા અને આ ૧૮ જગ્યાઓ નીચે સૂચવી છે.

(૧) કાંતસાલ	(૨) કાંતસાલ	(૩) ગીરમલ
(૪) જવડા	(૫) કુલકલ	(૬) હાસડી
(૭) મુલકા	(૮) તિલકા	(૯) વિપરી
(૧૦) ભરમડી	(૧૧) સવકલકા	(૧૨) મોરકાલકા
(૧૩) મુલકા	(૧૪) હાસડા	(૧૫) મોટી હાસડા
(૧૬) તિલકા	(૧૭) સવકલકા	(૧૮) તિલકા મલ

ચાહા કૂવા :

હાલ જિલ્લામાં ચાહા કૂવા લોકો છે જ પણ જમીનમાં પાણીની
 વ્યાવ છે અને ચીમાચામાં પૂરવું પડતી જાય છે. સામાન્ય રીતે તેઓને
 ૧૦ મહિના પાણીની પૂરોલી રહેતી નથી. જિલ્લામાં કૂવામાં
 પાણી કૂકાઈ જાય છે અને મા સમયે તેઓને ટેન્કર ઠહારા તેમજ
 કાદવા ઠહારા પાણી પુર પાડવામાં આવે છે. મા રીતે તેઓને
 પૂરોલી પડે છે. છતાં તાજાં માખણે ચૂરવું તેમ કેકેડેક અને તો તેના
 ઠહારા પાણી ખજી હોય અને કેકેડેકથી કૂવામાં તજ પણ ઉભા રહે.
 તેથી કૂવાના પાણીનો ઉપયોગ માનુ તર્ક કરી હોય. માયોજન
 દરમિયાન નવા ૪૦ કૂવા ખોદવા.

ચીમાચાના પાણીનો તજક કરતાં તજાવ :

હાલ જિલ્લામાં ચીમાચાના પાણીનો તજક કરતાં તજાવ
 તજન થોજ્ય છે. કારણ કે ત્યાં સખત વરસાદ પડે છે, પહાડી પ્રદેશ
 છે, અને લીજ વોજનાનો પરાપર વજ વેતતી નથી. કારણ કે તેમાં
 વામકામ વર્ષ તથુ આવ છે અને પાણી વધવાર રહેતુ હોવાથી વિન
 ઉપયોગી થઈ જાય છે. કેટલાક માખીમાં પાણી લીક થવાનો પણ પ્રમ
 પ્રમ છે. કેટલે મા વોજના હાલ માટે વાસ તજલ પૂરવાર થઈ નથી.
 છતાં પણ તે માખી પૂજા ઉપાઈકે ટેકરીનો ઉપર વસેલા છે અને વાજ
 કોઈ વોજનાઓની કકચતા ન હોય તેવા માખી માટે ઉપરોક્ત
 વોજના કરવી જ જોઈકે. હાલમાં માવ ૧૫ માખ છે જે માયોજન
 દરમિયાન માવરી તેવા જોઈકે અને તે માટે ૧૫ તજાવ વનાવવા
 જોઈકે.

2001 3001 4001 5001 6001 7001 8001 9001 1001

1001 - 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001 1001

મારોજી

કોઈપણ પ્રદેશની જનતાના સ્વાસ્થ્યની કાંઈ પણ પ્રજાની કાર્યક્ષમતા ઉપર પડે છે. વળી ઉત્પાદકતા અને કાર્યક્ષમતા કે મારોજી પર માધારિત છે. માહિલાની વિસ્તારીમાં પીવણકમ માહારની સમાવ કે પ્રાપ્તિ પ્રમુખ છે. ઉપરાંત સ્કાઈ અને મારોજી સુવિધાઓના પ્રમુખ પણ નહતરમય હોય છે. તદુરતી ઉપર મચર કરનારા પરિણામોમાં માહાર, મારોજીપ્રદ સમવહી, રહેકાઈ, પાણી, રેપનો ઉલાવો વગેરે માવતી તથા બચતી, ટેવો અને રીત-રિવાજો મા વળી માવતી તદુરતીને મચર કરે છે. કેટલે કોઈપણ પ્રદેશના મારોજીનો વિચાર કરીને સ્વાસ્થ્ય કેવળ ઉવાપાનાઓની સમવહ અને તેના સ્કાઈની ગોઠવણ તેટલો જ માત્ર પ્રમુખ રહેતો નથી. પરંતુ મા સમગ્ર રીતે વિચારણા થવી જોઈએ અને તે સ્ત્રીનો વિચાર પ્રચાર પણ થવો જોઈએ અને તે માટે બ્યાપક લોક વિશ્લેષનું કામ હાથ લેવું જોઈએ.

માહારની દૃષ્ટિએ જોઈએ તો કાનનો મુખ્ય ગોરક મ્કાઈ, પડ, સીપા, નાગલી અને મોઢુ કઠોળ છે. કેટલેક સ્ત્રી માહારી, ઉડા અને મારમાહાર પણ મરો. મા વિસ્તારની પટતી જતી વનસપત્તિના પરિણામે પણ પક્ષીઓનો સિકાર દુર્લભ વ્યવહાર છે. તેટલે સ્ત્રી માહાર સ્વાસ્થ્યન પણ પટવું છે.

સેતી વિશ્લેષનું માત્ર જણાવું તેમ થોડા રીતે માધોજનો

મમલ ધાવ તો મહુલવે માહારનો પ્રાન ઉઠવે.

દુઃખદ વરોળી, પાન, વ્યવન વરે પ્રજાના માહારને
મારોળને હાનિ પહોચાડે છે. અધ્યક્ષ રહણી, વાજ ઉઠેરની કે
સાઈ સુવિધાની રેહાનિક કુષ્ટિએ મપેલા રાખી મે મહત્ત્વ છે.
માથી સમજી રાતે જીતા મહો મારોળનું મોરણ મૂવ જ નીકુ છે.

હાથમાં માહિવાણીનો દુઃખની ટીમે, હોખાવ ઉપર કે
દુઃખની નીટીમાં રહે છે. મામ જોઈએ તો પ્રુતિની મોહમદ તાજ
અપાઈ રહે છે. તેમને તકલીફ માહુ મુખ્ય ધીવાના પાણીની અવગમ
હાથમ રહે છે અને તેથી તેમને મોટામાને ધીવાના પાણીમાંથી મતા
રોગોથી ધીકાતા હોય છે. વિસ્તારમાં ધીવાનું પાણી મેલવવાનું
મહુ જ મુલ્ય છે. ઠેકઠેક ઠેકાકે તો મે-મહુ માઈલ માહીને પાણી
લાવવું પડતું હોય છે. તે માપે માજના પ્રકરણમાં જીવું. તે પાણી
મી છે તે મહુ મહુ મને મેધીકુ હોય છે. પરિણામે હાથના માહિવાણી-
મોમાં માનરહાના તથા મામડીના મનેક રોગો માવ છે. જ્યારે
સકલ્લી, મરહો, ઠોલેરા, વાજા, કુષ્ટિ મેવા મનેક રોગો મામા-
વ મહ પડવા છે. મા ઉપરાંત ઠોક, માહી, અવ, રહતપિલ્લ, પાંડુ,
માનિવા મેવા રોગો પણ મધારે પ્રમાણમાં જીવા મી છે.

મા ઉપરાંત માહિવાણી વિસ્તારમાં મુખ્યત્વે મામડીના મહો
મવાનું મારણ મને મામે છે કે માહિવાણીનો જનલ મને પહાડી પ્રટેલ
મામે અનુભવેલા છે અને તેમને મોટામાને ધીવાના પાણીનો ઉપયોગ
નાના નાના મરહો, નહીનો વરેવેથી કરે છે. મા મરહાનું કે
નહીનોનું પાણી હાથા દુઃખનો પરથી મને જનલમાંથી વહે છે. તે
વહેનું પાણી જનલના વૃક્ષનાં મુખિયાની મામે પસાઈને મથવા મથકાઈને

વહે છે. તેથી વૃક્ષના મૂળિકા અને પાણીની રાસાયણિક ક્રિયાથી પાણીમાં મધુક પદાર્થ બની છે. અને માવા રાસાયણિક ક્રિયાવલ્લે પાણીનો ઉપયોગ માલિવાડીઓ પીવા માટે કરતા હોય છે. તેથી સામઠીના હાઈ પૂન જ પ્રમાણમાં લેતા હોય છે. આ ઉપરાંત માલિવાડી લોકો પાણીની જાતને લીધે નિવચિત્ત સ્નાન કરતા નથી. તેથી પણ સામઠીના રોગો વિશેષ હોવાની સંભવતા નહીં સંભવ નહીં.

બીજા કે નોંધપાત્ર હોય છે કે માલિવાડી લોકો કપડાં લીધા જ્યાં તેને ધોતા નથી અને પહેરે જ જાય છે. બાબી જ ધોતા હશે. તેથી નૂટા પડતા અને માલિવાડી કપડાં તેના મારોગ્યની વાવતમાં કેટ રોગથી વધુ ઉલ્લપ પૂરતો હશે. તેવું લાગે છે. માલિવાડી વિસ્તારમાં છૂન અને તેમાં જ્યાં સખત પરિવ્રમણ કરી રતો પરિવેલો બનેનો સમય કપડાં ઉપર થાય તો તેવું લાગે તે કપડાં સંભવ તેવી વાવત છે.

સ્વચ્છ કપડાં કરી રતે તાહતપથી રક્ષક માપે છે. પણ આ તો રક્ષકને બહાર કરી રતે બહુ કરતા હોય તેવું દ્રષ્ટિપાત થાય છે. કેવલ કપડાં પહેરનારને સામઠીના રોગોને બોલાવવા જવું પડતું નથી. સામેથી જ માવે છે.

મારોગ્ય અને તબીબી સારવાર અનેની સમવહો વસારવા રાખ્ય સરકારીએ પણ પ્રચારી કવઈ છે. છતાં આ પ્રચારીને ધારી સંભવતા નથી મતી તે માટે ધાર મુખ્ય કારણો જવાબદાર છે.

- (૧) આ પ્રશ્ન ઉઠેલવા સાચો માર્ગ મપનાવવાની જરૂર.
- (૨) આ કામ કરનાર ધોગ્ય માણસો કાવવામાં મુશ્કેલી.

- (૩) વાહનવ્યવહારની મુશ્કેલી .
 (૪) દવાઓ પૂરી પાડવાના નિયમો .

યા ઉપરાંત સીધા મોટા મુશ્કેલી માહિત્વાચીઓને બુલાવો, ભવતો તથા જ્યેષ્ઠી માંધામીઓ ઠોડીને માધુનિક દવાઓ તથા તબીબી સારવાર લેવા માટે સમજાવવા કાર્યની છે. તબીબી સ્કેલ જો માહિત્વાચીઓની પરજબ્દુ દવાઓ અને ભવત-બુલા મારકતની સારવાર પ્રત્યે સમજબદ્ધ વલણ હાવે તથા વીજ કેવી માહિત્વાચી-ઓની અનેક માન્યતાઓ પ્રત્યે સહાનુભૂતિથી જુએ તો ધીમે ધીમે લોકોનો વિશ્વાસ સ્પાદન કરવામાં સક્ષમતા મેળવી શકે.

માહિત્વાચી વિસ્તારો માટે વીજ કેમ મુશ્કેલી લાપકાતવામાં ઠોકરો તથા તાલીમ પાડેલી નર્સો મેળવવા કાર્યની છે. યા વિસ્તારમાં યા કામ માટે માવનારાઓને પર, પીતાના બાળકો માટેનું સ્વચ્છ, બહારની દુનિયા સમીપે સપાટ અને કેવી અનેક વાંચતો અને મારે મુશ્કેલીઓ લેઈવી પડતી હોય છે. તેથી ઠોક લવા જવા તેવાર નથી હોતું.

કામ જિલ્લાના વિસ્તારની દ્રષ્ટિએ અને કુલ ગામોની સખ્યા તે સ્થાનમાં લેતા કામમાં મારોજ્ય અને તબીબી કાર્યોને સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ છે તે (પછી જ વોજી કહી શકાય. યા જિલ્લાની ૧૯૮૧ પ્રમાણે ઉપલબ્ધ મારોજ્ય અને તબીબી વિષયક સુવિધાઓની માહિતી કોઈ ન. ૫-૧ માં દર્શાવી છે.

ଓଟୋ - ପାଠ

ଫାରୋଜ୍ ସୁବିଧା(ମୌ)(୧୯୮୧)

କ୍ର. ସଂ.	ବି. ସଂ. ନ.	ସମ୍ପର୍କିତ ସଂଖ୍ୟା	ସମ୍ପର୍କିତ ସଂଖ୍ୟା	ସମ୍ପର୍କିତ ସଂଖ୍ୟା
୧.	ସରକାରି ଓଫିସ୍ ପତ୍ର	୧ ✓	୩୧୦	୧
୨.	ଶୁଣ୍ଠି ଛାପାମାନା	୧୧ ✓	୩୦୦	୧୩
୩.	ସରକାରି/ସ୍ୱାଧୀନ ଛାପାମାନା	୬ ✓	୩୦୨	୧୦
୪.	ମାନ୍ୟ ଛାପାମାନା	୨	୩୦୬	୩
୫.	ଆମେଜି ରେଜିଷ୍ଟର ଓପିଏ ଓପିଏ ଓପିଏ ଓପିଏ ଓପିଏ	୯ ✓	୩୦୩	୧୩
୬.	କ୍ଲେରକାଲ ଓପିଏ	୦	୩୦୪	୧୦
୭.	କ୍ଲେରକାଲ ଓପିଏ	୫	୩୦୮	୫
୮.	ପ୍ରାଥମିକ ଫାରୋଜ୍ ୩-୫/ ପି. ୩-୫	୧୦ ✓	୩୦୧	୧୦
୯.	ସି. ସି. ସି. ମାଧ୍ୟମିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳା ପ୍ରୟୋଗ ୩୦	୧୫ ✓	୨୬୮	୨୩

ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଥାନ : ମଫିଠା ବିଭାଗ, ମିଳିତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଓପିଏ,
ସାବର - ଓପିଏ

By
29/11/81

3/11

Wills -

Hand the sub. center

3/11
2/11
3/11

3/11
2/11

2/11

હવે તો સરકારી વહીવટી તંત્ર ડોનના લોકોના ઉત્કર્ષ માટે પ્રવૃત્તિશીલ બન્યું છે. જો કે તે સીધા જ રૂપ પ્રવૃત્તિશીલ બની શક્યું નથી. હાલમાં ડોનની વસતિ ૧૧૪૬૬૬ ની છે. જ્યારે ૧૯૭૧ ની વસતિ મહત્તરી પ્રમાણે ડોનની વસતિ ૬૪૧૮૫ ની હતી. તેનો વર્ધ થયો થયો કે છેલ્લા ૧૦ વર્ષના સમયમાં ૧૯૮૧૧ નો વધારો થયો છે. જાને ધ્યાનમાં લેતાં જને માનવના પ્રકરણમાં બતાવ્યું છે તે પ્રમાણે ૧૯૬૧ ના વર્ષમાં ડોનની વસતિ વધીને લગભગ ૧૪૮૭૬૬ ની થશે. તેમજ ૨૦૦૧ ના વર્ષમાં તો તે વધીને ૧૬૪૨૨૨ જેટલી થશે.

ડોનના લોકોને હાલમાં ૧૦ પ્રાથમિક મારીજ્વ કે-૬ / પેટા કે-૬, તેમજ ૩૩ વિવિધલક્ષી મારીજ્વ કાર્ગરો અને ૨૩ પરિવારિકાઓ (મે.વેન.વેમ) ંદારા મોટાભાગની તબીબી સવલતો પૂરી પાડવામાં આવે છે જેટલે જે કાર્ગરના સેક્ષમાં લગભગ ૪ થી ૬ હજાર જેટલી વસતિનો સમાવેશ થાય છે. ડોનનો પ્રદેશ દુનરાજ હોવાથી જો જ હોજાવ છે તેમજ મજા જગલો છે. વધી ડોનના લોકો ૩૧૧ મારીજ્વ છૂટાછવાયા રહે છે. તેમજ સહેલાણવહારના દાયા સાધનો, વાહનવ્યવહારની મુશ્કેલી વગેરે કારણોને લઈને લોકોને મસરકારક મારીજ્વ સેવાઓ પૂરી પાડવાનું કામ પશુ ૪ કઠિન છે અને ૧૦ પ્રાથમિક મારીજ્વ કે-૬ / પેટા કે-૬ ંદારા તબીબી સેવાઓ લોકો સુધી પહોંચાડવાનું મુશ્કેલ છે.

માલવમાં જાનેલી સીલીલ હોસ્પિટલ ંદારા લોકોને તબીબી સેવાઓ મેપવામાં આવે છે. આ હોસ્પિટલમાં ૧૧૭ પાટલાઓની સવલત સાથે જેક સીલાલ સર્જન, ૫ તબીબી મધિકારીઓ ૧ મેપના અને ૨૬૦ રોમના નિબ્ધાત તેમજ ંતવિધિલક્ષી સેક્ષ, લોકો દા-સહાયુસન અને માનસિક મારીજ્વની સેવાઓના લાભ

માપવામાં આવે છે. જિલ્લા કક્ષા નિવારણ ડે-ડુ ઘણું સારવાર અને બી.સી.ઇ. ની રજા મૂકવાનું કામ કરે છે.

કુલ ૧૧ મામલો ૧૭ દવાખાનાં આવેલા છે. તેમાં ૧૦ સરકારી/અધિકારી છે. અને ૩ દવાખાનાં માનવી છે. કાલીબેલ, સહાયપાલ, સુધીર, વલમુડ, પિપલકાંઠ, પરડીપાઠા, વારમડી, વધઈ અને સાપુતારામાં દવાખાનાં છે. જ્યારે સામરકાન અને ચાંચલી માં બે કરતાં દવાખાનાં આવેલાં છે. જે હાલમાં સારી હાલતમાં નથી.

હાલના હોડીને નીચે પ્રમાણેની મારીઓની સેવાઓનો લાભ મળે છે.

૧. મારીઓ સિદ્ધાંત
૨. તબીબી સારવાર
૩. માતૃ-બાળ મારીઓ સેવાઓ
૪. વિવિધ રજાઓ મૂકવી
૫. કુટુંબ કલ્યાણ સેવાઓ
૬. કુબેરોવ નિવારણ સેવાઓ
૭. ક્ષયરોગ નિયંત્રણ કાર્યક્રમ
૮. મેકેરિયા નિવારણ કાર્યક્રમ
૯. પીપલકાંઠ સારવાર કાર્યક્રમ
૧૦. દાચલ-તાલીમ
૧૧. સ્વચ્છતા

હાલનું ૨૦૦૧ સુધીનું મારીઓનું માનવિલક્ષી માલોખન :

હાલમાં હાલ જે મારીઓ ડે-ડુ માલનું અને પેટા માલનું તેમજ

વિવિધભાઈ મારોજ્ય કાર્યકરોનું મહત્વ જોઈવડાવું છે તે સતીષ્ઠી રહ
 છે. પરંતુ તેમને પૂરતી હવા અને સંચારની પુલક કરાવવા વધી તે
 દુઃખદ છે અને કેટલીક વખત તો હવા વિનાની કે સાધન વિનાની
 કે તેમની હાજરી મહત્વની વધી છે. અથવા તે કમ્પ્યુટરથી વિરુદ્ધ
 કે હતાકાં મનુષ્ય છે. મા અને જિલ્લા કમિશનરે નવેસરથી રેકોર્ડિંગ
 પદ્ધતિને વિચારણા કરી કામ જોઈવડાવું જોઈએ. વધી માત્ર કમ્પ્યુ-
 ટરથી થોડે હવા માપવા ઉપરાંત કમ્પ્યુટરથી મેઝર્સ અને મારોજ્ય
 વિવિધ વિચાર પ્રચારના કામમાં પણ જોઈવડાવું જોઈએ.

કેવળ કુવિધાઓની પ્રાપ્તિ તે પૂરતું વધી. માત્ર ઉચ્ચ શિક્ષણ
 વિસ્તારમાં તો અનેક મમદિ સર્વવિદિત હોય છે. વોટી માનવતા-
 વી, વહેમો, જ્ઞાન, વેરસખજ, અભન-ભૂવલ, માયા-ભાઈ વહેરે અનેક
 માત્રો મારોજ્ય વિચારમાં મહત્વરૂપ છે. મા અને વિદ્યાવવા માટે
 મારોજ્ય વિવિધ કમ્પ્યુટર ઉપરાંત સંચારના વિષયો, વહીવટી
 મહીમો, સ્વાધીનતા હોટ્ટીકારી તેમજ કમ્પ્યુટરથી વહેરે મા સાધન
 સાધન વિષયો કામ કરવું પડે.

કુટુંબ વિયોજનની વાંત કરીએ તો તેના પ્રયાગ માટે કમ્પ્યુટર
 કાર્યો જોઈવડાવું વધી છે અને છતાં અનેક મમદિ અને મુશ્કેલીમાં
 તેમને કામ કરી રહ્યા છે. કુજરકાંતમાં વસતિ વધારી મુજરાતની પૂર્વ
 પદ્ધતિ માહિત્વાથી વિસ્તારની છે. કેટલે સ્વાભાવિક રીતે જ
 માયાથી વધીયા મા પ્રદેશમાં મનિષ્ઠ કાર્યક્રમ કરવાનો સરકારી
 કાર્યક્રમ તો માવવાનો જ છે અને બીજા તરફથી કાંઈક પચાઈ
 તેવવાના જરૂર છે. કે-ક્રમાં પણ વાચવા માટે છે. સ્વારે મા
 જિલ્લામાં સરકારી અને મિનસરકારી વધી જ તરીકે સાધન વહેરે
 કે વાતાવરણ ઉભું કરવું પડે. અને મા કાર્યક્રમ કે મનિષ્ઠ

કાર્યક્રમ બંધી જવાનો છે અને કોઈપણ માપોજનના સાધન માટે તે મુખ્ય કાર્યક્રમ સ્વરૂપે તેમજ સહાય નથી.

કમિશનરિશ્ચાલિત પુસ્તક પુસ્તક સહાયો મુખ્ય માધ્યમ અને વધારા મેમ તે સંપોષક વધુમત વધુ તબીબી અને મારોજ્યની સમવહી કરી શકે તેમ છે. જેમાં કે ચિવિલ હોસ્પિટલ, રેકરલ હોસ્પિટલ, કોટ્ટેજ હોસ્પિટલ તેમજ કલોનીકલ અને હેપાટાઈટીસની સમવહી સાથેની સેવાઓ પૂરી પાડી શકાય.

કમિશનર જ્યાં પ્રાથમિક મારોજ્ય કેન્દ્ર સમવા તો પેટા મારોજ્ય કેન્દ્ર મારેલા છે. તેમાંને પુસ્તકાલય, સાલની અને વાહનોની સજ્જ હોવા જોઈએ. જેમાં તેમના હેતુમાં માવનત નમતમ સંપોષક સારી સેવાઓ ઉપલબ્ધ કરી શકાય. માપોજન દરમિયાન કે ૩૦ પ્રાથમિક મારોજ્ય / પેટા કેન્દ્રો છે તેમની વિસ્તાર કરવો.

સાંદુ લવામાના અને પેટા-મારોજ્ય કેન્દ્રમાંથી પ્રાથમિક મારોજ્ય કેન્દ્ર લા કરવાં મહિ સરકારી કરેલી મહામુલ અને વિવધો મુખ્ય વચતિ અને વિવિધ પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખી સહાય જનર હોય તેવા વિચનારોમાં ૨૦૦૦૦ ની વચતિ માટે કેટ પ્રાથમિક મારોજ્ય કેન્દ્ર હોદુ જ જોઈએ. માં જાને જોતા ૨૦૦૧ ના વર્ષ સુધીમાં તો વધુ માત્ર પ્રાથમિક મારોજ્ય કેન્દ્રો માં લા કરવાના રહેશે. તેમજ માં પ્રાથમિક મારોજ્ય કેન્દ્રોમાં પુસ્તકાલય, સાલની અને વાહનોની સજ્જ હોવા જોઈએ. જેનો મહત્ત્વ વર્ષ ૨૦૦૧ નં.૫-૨ અને ૫-૩ માં દર્શાવ્યો છે.

વધુમાં ઠોંગના લોકોને સારી તબીબી અને માર્શીયના સેવાઓ પ્રાપ્ત થાય તે માટે ૧૨ લોકો-સહી લઈ કરવા જોઈએ અને આ સેવાઓમાં જે તબીબી માધ્યમો જે કમ્પાઉન્ડર અને જે ટ્રેસર સાથેના પદાવલની વિષયક કરવા જોઈએ.

કચિનો જુવર એ પ્રદેશ અને સુદાનના સરમિરે બંધનમાં તેનાં ૩૦૦૦ ની સરમિ દીઠ જે વિધિવધી માર્શીય કાર્યકર અને જે કમ્પાઉન્ડર (એ.સી.એમ.) હોવા જોઈએ. કમ્પાઉન્ડર સામુહાયિક માધ્યમ માર્શીય, સહી પુસ્તકો અને સુદુષ્ટ નિર્ધોજનની કામગીરી લખાવશે. જ્યારે પુસ્તક માર્શીય કાર્યકર સેલેરિયા, કમ, કુબ્ટરોવ અને મ-મ માર્શીય સર્વથી કામગીરી લખાવશે. જો કે જે નિવસક છે કે સુદુષ્ટ નિર્ધોજનની કામગીરી કમ્પાઉન્ડરના સહકારથી જ થાશે.

કાલિયા ૭૩ પુસ્તક માર્શીય કાર્યકરો અને ૧૬ કમ્પાઉન્ડર (એ.સી.એમ.) કાલિયા કાર્યકરો કરી રહ્યા છે. અને માધોજન દરમિયાન ૨૦૦૧ પુસ્તક ૩૦૦૦ ની સરમિ દીઠ જે સહી જે નો સમયન કુલ ૧૦ પુસ્તક માર્શીય કાર્યકર અને ૧૦ કમ્પાઉન્ડર જોઈએ. અને આ રીતે ઠોંગના લોકોને માનિષ્ટ માર્શીય અને તબીબી સેવાઓ મળવી જ જોઈએ.

પ્રાથમિક માર્શીય ટેન્ડર અને ઉવાપાનાઓ માટે જારી મકાની તેમજ માર્શીય કાર્યકરો માટે રહેઠાણોના મકાનો વાધવાનું પણ જારી છે. માર્શીય કાર્યકરોને તેમજ કામના સર્વે રહેઠાણની સમવક પૂરી પાડવી જ જોઈએ. કાલિયા નો મામલો સારા પર માટે કમ્પાઉન્ડર ન હોવાથી મોટાભાગના માર્શીય કાર્યકરો કુપકાઓ-માં જ સમવાઈ કરે છે. માર્શીય અને તબીબી સેવાઓના વિસ્તરણ અને વિકાસ માટે વિશ્વલ મે મહત્વની પ્રયત્ન છે.

2011 - 2012

डा. रवी-वरा केम पढे केके पर्व (1000000)

क्रम	विवरण	प्रारंभिक	अंतिम	कुल राशि
1	नवीनी यजिष्ठ (रा)	000-1000		10000
2	के.के.के.	200-40		2400
3	अपिठ-अर	200-400		2400
4	उत्तर केम पढे (व.म.)	100-200		4000
कुल				31200

5	डा. रवी-वरा केमपु यजिष्ठ (म)			400000
	नवीनी यजिष्ठ (रा) न। 2000 (उ. व. व. व.)			
6	अट (उ. व. व. व.) (3-वर्ष)			30000
	2 X 34000 = 68000			
7	अट (उ. व. व. व.) (4-वर्ष)			24000
कुल				464000

રાતે નાના પૂતો - જેમને પર માવના વિચાર છે જ નહીં. જેમ
 વધી તેમો ક્યારે સુખાપોષ રહીને સતીય માને છે અને તેમ
 પુરના વાણીવારણ પણ હોતા નથી.

મા વધુ જીતા, પરો વધવાની વચ્ચે વૈજનાયો ઉપાસના
 પહેલાં માં માનવમાં સ્વાપ્ત સહીયન વધુ જોઈએ. વૈજ્ય કોઈને
 મદદ નથી, જેમને જે પરો માપવામાં માટે તે સ્વાપ્ત માનોવન
 અને વૈજ્યોત્ક સજોવોને મનુકુળ હોય, અને જ્યાં સહય હોય ત્યાં
 પરોની વચ્ચે સ્વાપ્તોના મનુવચી વિચાર પામેલી પચ્ચાને
 મનુવચી હોય - મા વધુ સ્વાપ્તમાં વેદુ જોઈએ. માને વહે સ્વાપ્ત-
 રાતે અને છે વેદુ કે જે સાર માટેવાણી પર કે મામ કહી જોવુ ન
 હોય તેવા સ્વાપ્તના કે વિચારના કોઈક સ્વપતિ પચાનીના પ્રકાર
 અને કે વૈજના તેવાર કરે છે અને તે માપોમાપ મામા સ્વાપ્તમાં
 કે વિચારમાં મનુવચી છે. પરિણામે ત્યાં પરો જેમ અને છે કે જે
 કોઈને વધી રાતે સમવહતાવચી જેમ અને જેમા રહેવુ અને નહીં.

પરો વધી માપવાની માપણી વૈજનાયોમા વૈજી વતરી
 જે છે કે જેમા કારિત્ર વચવાનો સમય છે. વિચારના ત્યાં
 કારિત્રોમા મા વતરી મોટી છે. જે કોઈ પહેલાં સ્વાપ્તના હતા
 તે માને સરકાર વધુ કરી માપે જેની વચેલા સ્વાપ્તના વતરી જાય છે.
 કેટલાક માટેવાણી જાતિઓ જેમ છે કે જેમા તેમની વચે સાર
 પર વધવાને વહે પોતે ક્યારે વૈજનાયો પડી રહેવાનુ વચારે
 વચે કરે છે.

કમિના માટેવાણીનો ક્યારે સમય વચ અને સ્વાપ્તના
 છે. પરની વિચાર વાચની અને કેટલાક કેટલાક પચ્ચરની વચારેલી છે.
 કારિત્રમાં વધવા અને કેટલાક વચારે પાય કે પાટલાના છે.

હાલિયાલ વોર્ડ વીજના :

હાલિયાલ વિસ્તારમાં હાલિયાલ વાહિવાલાનો માટે યજ્ઞ વીજના
 બંધાયેલ છે. યજ્ઞની વાહિયાલ માપવામાં આવે છે. તે માટે ૫૯૦ x ૨૦૦
 જમીન, યજ્ઞની લાંબાકુ વિના મુખ્ય રેલિંગ વાહિયાલ તેવાર તેમના
 હાલિયાલ ૧૫૦૦ ય.મી. માટે છે. જે પરની વર્ષ ૧૦૫૦ રૂ.૦
 વાવ છે. જે મા પ્રમાણે છે.

વિસ્તારની નામવાલ વગેરે.....	૧૨૮૨	
નામવાલ વાહિયાલ વર્ષ.....	૩૦	
લાંબાકુ વાહિયાલ વર્ષ.....	૧૭	
હાલિયાલ સામાન.....	૧૧૧	
હાલિયાલ વે મુલ વગે મુલાકાતી હાલિયાલ	૨૩૫	
વહીયાલ રોવટી.....	૧૫	
	<u>૧૦૫૦</u>	રૂ.૦

મુલ ૧૦૫૦ રૂ. મા ૧૦૦૦/- રૂ.૦. હાલિયાલ વહીયાલ(વહીયાલ) ૨૫૦ રૂ.૦. વિસ્તાર વહીયાલની વહીયાલ વગે ૫૦૦ રૂ.૦. લોન માપવામાં આવે છે.

મા વીજના હેઠલ હાલિયાલ નીવે હાલિયાલ પ્રમાણે હાલિયાલ વાહિવાલાનોવે લાભ લાવો છે.

વર્ષ	યાજ્ઞની વહીયાલ	
૧૯૭૭-૭૮	૨૬૬	
૧૯૭૮-૭૯	૩૦૧	
૧૯૭૯-૮૦	૧૭	
૧૯૮૦-૮૧	૨૦૮	
૧૯૮૧-૮૨	૭૩	૧૧.૩૧-૧-૮૨ મુલાકાતી

૨૦૦૧ સુધી નું માહિતવાચી વચવટનું સરવિભાગી માપવોજવ :

કાંચિ વિભાગમાં ૧૯૭૧ માં મુજ સરવિભાગ ૬૪૧૬૫ હતી અને સુદુખીની સખ્યા ૧૭૪૬૭ હતી. જેલે સુદુખનું કલ પ.૭ માપ. જ્યારે વચવટવાણ રહેલ કિના પરોની સખ્યા ૧૪૭૨૬ હતી. ૧૯૮૧ ની પ્રાથમિક વચવિત સરવિભાગ પ્રમાણે મુજ સરવિભાગ ૧૧૩૬૬૬ છે અને સુદુખીની સખ્યા તેમજ વચવટવાણ રહેલ કિના પરોની સખ્યા ખ્યા વધી. પરંતુ સુદુખ કલ પ મહીમે તો સરવચ ૬૨૮૦૦ સુદુખી કોલ છે અને વચવટવાણ રહેલ કિના પરો ખજ સરવચ સુદુખ સખ્યા જેલવા છે. ૧૯૯૧ માં સરવચ ૧૪૮૭૬૬ વચવિતે સ્વાનમાં કલ સુદુખીની સખ્યા સખ્યા પ પ્રમાણે ૨૬૭૬૦ સુદુખી માટે જેલવા જ વચવટવાણ પરો માપવા પડે. અને ૨૦૦૧ માં સરવચ ૧૬૪૨૨૨ વચવિતે સ્વાનમાં રાખી સુદુખીની સખ્યા સખ્યા પ પ્રમાણે ૩૮૮૦૦ સુદુખી માટે જેલવા જ વચવટવાણ નવા પરોની જાર પડે.

મા વવા પરો માટે માચક માપણે જોલુ તે માણવાય વોડની વોજના પ્રમાણે માવોજન હરવિભાગ હર વર્ષે ૫૦૦ (૨૦ વર્ષમાં ૧૦૦૦૦) પરો કાંચી માહિતવાચી માટે માપવા જ જોઈમે અને મા પરો અને ત્વડ સુધી મલમ માપવા ન જોઈમે. તેમના પોતાના માપમાં કે મામની માનુમાનુની જમીનમાં માપવા જોઈમે.

મહાં જમાને જ વચવટ માટેના પરો માપવા સુચબુ છે કારણ કે કાંચિમાં સરવચ વમા જ માહિતવાચી સુદુખી મરીબીની રેખા નીમે છે. અને તેમની માપણે સરવિભાગ વારા નથી. તેથી તેમને જમાને જ માનો લાભ ખાવો જોઈમે. સામે સામે તેમને પરવમરીના સખ્યાની માટે લોન પણ માપવી જોઈમે. કા.ન. કાણા (ખા.જ) સખ્યા માટેની કોલાનો વધેરે.

હાલ જિલ્લો સંપૂર્ણ જંગલો ભરપૂર છે અને માં વિસ્તારના કારણે ખેતી વધુ પુષ્કળ પ્રમાણમાં થઈ શકે તેમ છે. તેથી ભવ્ય ઉત્પાદનો સંપાદન તેવાની છૂટ માંગવામાં ઉદાર વલણ જંગલપાલિકાને જો સમજાવી શકાય તો ઠીક પણ સામાન્ય માણસોની સુધુ પહેલાંથી સાર પર પામી શકે. જો માટલું માત્ર નો જંગલમાં લોકો વિચરે, હવા-ઉજાસવમાં ખર્ચ પામી પૂરે નહીં એવા પરો વનાવવા મહી પડે. તેમને માત્ર વૌદ્ય માર્ગદર્શન અને પ્રાવેશિક માપવાનું રહે અને સરકારે મારી જમિન ઉત્તરવાની જરૂર પડે નહીં.

લોકો અભ્યંતર મુકી એ છે કે તેમને પરોની પરેષ જરૂર હોય તેમને જ પરો વાપવાની વૈજ્ઞાણિકી લાભ આપી જોઈએ. ખજી વાર જેટલું છે કે માં કાર્યક્રમમાં લાભો સીધા માણસોનો આપવા છે. એવાના કેટલાકને તો પહેલીથી ખરી છે પણ નહીં. તે સાથે જ કે પરેષ કરી વ છે તેમને માં લાભ આપી નથી.

ખજી વાર રાજ્ય સરકાર મેટ્રોપોલીસ વનમાં ખરી એવા ખરી જંગલોમાં પણ વનારે છે. તેને પરિવહન માલ-પરિવહન મર્દ, સમાર-કામ, કારીગરો અને ઉદ્યોગોની વચ્ચે એવા તમામ પ્રકારના સુવલકાં ઉભા માલ છે. મેટ્રોપોલીસ માલમાં કમ્પોઝીટો જંગલ પ્રેરવા સજોનો જાણતા હોતા નથી. તેમને માણસોનો એવા પરો વનાવી માલ છે કે નથી તેમની રાષ્ટ્રને સતીપતા કે નથી તેમની સુખસમવકમ ઉમેરો કરતાં.

સામાન્ય માણસો પરની એક જાણે મામાં એ હોય છે કે તેમને હવાઉજાસ માટે પૂરતી સુવલક હોતી નથી. માં વાવતમને જો એકદમ સમારે પડતા સુમાર કરવાનો માત્ર હોઈ તેવામાં માલે

તો જાણીએ તો સવલતો કાપવું કરવું જોઈએ. સમય થયે
 વધારે સમય છે. સરખાતમાં કમાવવાની નાની પારીખો લોકોને
 વધારે મળે. મળવા તો "વેવડા ઠાપર" ની પદ્ધતિ વધારે
 સહન થાય.

માલિવાણી ખોના પરો નથી વળતો તેનું કોઈ કારણ છે
 છે કે, જમણાનું ઠમારતી લાકડાના વાપરનાર ઉપર કે કંઈક
 વિચારથી લાકડાની વૃત્તિ રાખે છે. માલિવાણીને પર વાપરવા
 કે લાકડું જોઈએ તેને માટે જમણાના માલિકાની પાસેથી પરખાટ
 ફેરવવાનું તેને પણ મુશ્કેલ પડે છે. માલિકાની વિચલ થાય છે. અને
 કાલેમ મૂકવું મનુષ્યવતી પડે છે, કેમકે પરખાટ ફેરવવા માટે તેને
 જમણાનાની કચેરાને દૂર દૂર સુધી લઈ જવા પડે છે. જેટલે દરેક
 માલિવાણી શુદ્ધ પર વાપરવા માટે જરૂરી સામાન લેવામાં ફેરવવા
 લે તે માટે વિચારી પણ આવવા બાકી નથી.

581 - 5A

നിന്നുവന്നു വന്നിട്ടുള്ള 2001 മുതൽ 2002 വരെയുള്ള വരുമാന പട്ടിക (1991 മുതൽ)

2001	2002	2003	2004	2005	2006
126-64	146-40	146-44	146-200		
254	254	254	254	254	254

കുറവായ വരുമാനം 104.00 2400 23.04 2400 23.04 2400 23.04 2400 23.04

1 കുറവായ വരുമാനം (2001) 400.00 24.00 24.00 24.00 24.00

2 കൂടിയ വരുമാനം 24.00 5.24 5.24 5.24 5.24

3 മൊത്തം (1991 മുതൽ) 40.00 12.40 12.40 12.40 12.40

રક્તના અને વાહનવ્યવહાર

ભારત ૧૯૫૭ માં આઝાદ થવું તે પહેલાં ભારતમાં શ્વેતીય રાજ્ય વાતનું હતું. ભારતમાં શ્વેતીય ભારતમાં રાજ્ય કરવા નહીં પરંતુ તેમનાર-ભાગ માટે માટેલા. પરંતુ ભારતમાં અનેક નાના-મોટા ને રાજ્યો હતા તેઓના નહીંવડરના પ્રધાનોના લાભ ઉઠાવીને શ્વેતીયો ભરતનાનો પગલો જમાવવા માટેલા. શ્વેતીયો પૂર્ણ પ્રદેશ તો ભારતમાંથી પોતાને વધુમાં વધુ લાભ કેવી રીતે કરી શકે તે જોતાંની હતી. આથી તેઓ ને સમાઈ પેટાની પ્રદેશ હતી ત્યાં પોતાની સહુમત જમાવી અને પોં પ્રદેશો પર રાજ્ય કરવા લાગ્યા. આ સમાઈ પેટાની પ્રદેશોમાં શ્વેતીયે નહીંવડ કરવામાં વહીવટી વર્ક મોકલું કરવું પડતું. કારણ કે આ પેટાની પ્રદેશોમાં રહેતી પ્રજા કેટલાક રહેતી હોવાથી તેઓને કદ ઉપરાલવામાં સુચમતા હતી. શ્વેતીયો પોતાની સહુમત ઠેકાણના પ્રદેશોને પોતાના સહુમત રાખવા માટે, સરકારની જલ્દીથી હેરોર વર્ક શકે તે માટે તેઓને આ પેટાની પ્રદેશોમાં પણ રક્તનાનો માલવાનું આપોજન કરેલું અને રક્તનાનો માલવા. જ્યારે માલિવાની વિસ્તાર તરીકે મોજમાતા પ્રદેશો પર શ્વેતીયે કમલકુલ જ્યાન માલેલું નહીં. આ માલિવાની પ્રદેશોને શ્વેતીયે "માલિવા વિસ્તાર" તરીકે જાહેર કરેલા કારણ કે આ વિસ્તાર ને દુરરાજ પ્રદેશ હોવાથી તેમજ ત્યાં વસતી પ્રજા છૂટક છૂટક વસવાડ કરતી હોવાથી તેઓના પર ભરતના જમાવવા, અને પ્રજા પાલેશ કરવેર ક ઉપરાલવા તે વિસ્તારમાંથી સ્વાર માલક કરતાં વહીવટી

પરં વધુ ઠરવું પડે તેમ ઠોવાથી સ્ત્રીની માહિતવાથી વિસ્તારી પર વિશ્વકુલ સ્વામિ માપવાનું ઠોડી ઠોડીવું. મામ મા માહિતવાથી વિસ્તારીને "માહિત વિસ્તાર" તરીકે જાહેર કરેલા. માથી મા માહિતવાથી વિસ્તારનો વિકાસ વિશ્વકુલ સ્વેચ્છો નથી અને રસ્તા-થીની માવતપદ ધરો જ પછાત વિસ્તાર રહી સ્વેચ્છો. પરંતુ ભારત ૧૯૪૭ માં માહિત વધુ અને પીતાવાં દેશની સમાજવાદી સરકાર રચાઈ. મા સરકારે દેશમાં સમાજવાદી સમાજરચના લાવવા માટે દેશના દરેક વિસ્તારનો એક સરખો વિકાસ મામ, દેશનું કોઈ એક પાછલ નહી રહી જામ તેવી નીતિ સમલમાં મૂકી સ્વાસ્થી માહિતવાથી વિસ્તારોનો વિકાસ સ્વેચ્છો લાગ્યો છે. પરંતુ ૭૭ દેશમાંના મેદાની પ્રદેશો ઠરતા મા માહિતવાથી વિસ્તારી રસ્તાથીની માવતપદ પાછલ છે.

કોઈપણ પ્રદેશના ઝડપી વિકાસ માટે સુયોજિત અને પુરતું વાહનવ્યવહાર મુખ્ય જરૂરી છે. કોઈપણ પ્રદેશના સ્વચ્છ વિકાસ માટે વાહનવ્યવહાર એ ઠરોઈઠરજવું છે. દુનિયાના વિકસિત દેશોનો ઠનિઠાસ જોતા વાહનવ્યવહારે મુખ્ય ભાગ ભજવ્યો છે. મા દ્રષ્ટિએ જોતા ઠાસ ચિલ્લાના પછ સુયોજિત વિકાસ માટે વાહનવ્યવહારની સમવઠ મહત્વનો ભાગ ભજવી રહી અને વાહનવ્યવહારની સમવઠ માટે પુરતા રસ્તા ઠોવા જોઈએ. જે વડે માસ વાલુ ઠોવ તેવા જોઈએ.

ઠાસ ચિલ્લામાં ઠાસમાં ઠાસરના રસ્તાવજા ૭૪ મામ, મેટલ રોડવજા ૭૧ મામ, ઠાસ રસ્તાવજા ૧૭૨ મામ અને ૪ મામ રસ્તા વિનાના છે. સ્વઈ સીમાસા માટે ૮૬ મામમાં વસ રહે-૬ છે અને મન્ન સતુમાં ૧૫૨ મામ માટે વસ રહે-૬ છે. જે ઠોડા - ૧ મામ દર્શાવ્યું છે.

કોઠો - ૭૧૧

રક્તના ધરે વાહનવ્યવહારની સવલત સુધીની વિચાર (૧૯૮૧)

ક્રમ	વિ વ ન	સામગ્રીની સંખ્યા
૧	સામગ્રી જોડતી રક્તનો હોય તેવા સામ	૩૦૭
૨	કાચા રક્તના વાહન	૧૦૨
૩	મેટલ રોડવાહન	૬૧
૪	કામચલાઉ રક્તવાહન	૭૪
૫	સામગ્રી જોડતી રક્તનો ન હોય તેવા સામ	૪
૬	સીમાસા માર્ગે વસ કરે-૬	૮૬
૭	વન્ય સુમત વસ કરે-૬	૧૫૨
૮	રેલ્વે કરેલ	૨

**પ્રાપ્તિસ્થાન : મહાકાશાપા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી,
માલવ - ૩૬૧**

રક્તના ધરે વાહનવ્યવહારનું ૨૦૦૧ સુધીનું સાવિલકી સામગ્રીનું :

૩૬૧ જિલ્લામાં રાજ્ય ધોરીમાર્ગ (૭૧૧ ને) નીચે પ્રમાણે છે

- (૧) બીલીમોરા વખત માલવા જિલ્લાના સાપુલપાટ રોડ
- (૨) વખત સાપુલારા નાચિક રોડ

જિલ્લા ધોરીમાર્ગ ના પ્રમાણે છે.

- (૧) માલવાથી નવાપુર રોડ
- (૨) ધાંધરા કાલાવેલ બેચકાલી બ્યારા રોડ

(૩) વોરમલ મહાલ બરડી પાઠા સોનમલ રોડ દ્વારા

રાજ્ય પપોરા માર્ગ અને જિલ્લા પોરા માર્ગ સિવાયના
બધા બીજા રોડ ધી .કમલ્લુ.કી ક પદ છે .

(૧) પાલવા વલકુલ સામગ્રી રોડ

(૨) વાણી પાઠા સુરમાના રોડ

મા બધા જ મળીને કુલ ૨૬૭.૨૦ કિ.મી . ના રસ્તા
ધી .કમલ્લુ.કી . છેલ્લ અને મા રસ્તાઓને પાલોજન હરમિયાન
પહોળા કરવા માટે, મજબૂત કરવા માટે તેમજ પાણી નદ નામક,
પુલ વગેરે પહોળા બનાવવા માવશી લેવા જોઈએ. જેને માટે વડા
પર્ચ ૧૧.૧૪૮૦૦૮ લાખ યદે, વિસ્તાર પર્ચ કોઠા - ઠારા મા
હરવિલ છે .

ढीढी - ढरऱ

पूना रकनऱ पऱढऱ वनऱववऱ वने नऱऱऱ वनऱववऱनी पऱढऱनी
इतऱवऱनी ढीढी

ढऱ	वऱ वऱ न	वऱ (रऱवऱ वऱवऱ)
१.	पऱढऱ वऱवऱनी पऱवऱपऱढऱ रऱढऱ पऱढी ढऱवर वऱऱनी वनऱववऱ पऱढऱ	२०.००
२.	वरऱढी पऱढऱ वऱवऱऱऱऱनी रकनऱ वऱवऱवऱ वऱऱनी वनऱववऱ.	७.१५
३.	ढऱढऱ वऱवऱ नऱऱऱ पऱपऱरी नऱऱी वऱर पऱढी पुऱ वऱवऱऱ पऱढऱ	५.१३
४.	पऱढऱ नऱवऱपऱर रकनऱ वऱर वऱवऱऱऱऱ नऱऱऱ नऱऱी पुऱ वऱवऱऱ.	५.१५
५.	वऱवऱ पऱढऱ रकनऱ वऱर वऱवऱऱऱऱ नऱऱऱऱ पुऱ वऱवऱऱ.	१०.१५
६.	वऱऱवऱ वऱरऱ पऱढऱ रकनऱ वऱर वऱरऱ नऱऱी वऱर पुऱ वऱवऱऱ.	१२.५०
७.	वऱऱऱी वऱऱऱ वऱवऱ पऱढऱ रकनऱ वऱर पऱढऱ नऱऱऱ नऱऱी वऱरनी पुऱ वऱवऱऱ.	१०.००
८.	पऱढऱ वऱवऱनी रकनऱ वऱर वऱवऱऱऱ नऱऱऱ पुऱ वऱरऱ वऱर पुऱ वऱवऱऱ.	८.००
९.	वऱवऱ वऱवऱ नऱऱऱऱ रकनऱ वऱरऱ नऱऱऱ पुऱवऱरऱ पऱढऱ	४.५०
१०.	वऱवऱऱ नऱऱी वऱर वऱऱ नऱऱऱऱऱ वऱनऱ पऱढऱ	१५.००
११.	पऱढऱ नऱवऱपऱर रकनऱ वऱर वऱऱऱ वऱवऱ नऱऱऱ वऱवऱऱ नऱऱऱऱऱ पऱढऱ वऱरऱ पऱढऱ	७.५०
१२.	वरऱढी पऱढऱ ढऱढऱ वऱवऱऱऱ रकनऱ वऱर वऱनऱऱऱऱ वऱवऱ नऱऱऱ वऱवऱऱ नऱऱी वऱर पुऱ वऱवऱऱ पऱढऱ	१३.००
१३.	वऱऱवऱ वऱऱऱ वऱरऱ पऱढऱ रकनऱऱऱ पऱढी ढऱवरऱऱऱ वनऱववऱ पऱढऱ	१५.००

कुल १४८.०८

કાંચિ જિલ્લાનો સમગ્ર ક્ષેત્ર વિસ્તાર છે. કાંચિના વ્યાજ જ
જિલ્લા માગ્યો, જ-વ માગ્યો અને કાંચિનો વેપોર માગ્યો એ જિલ્લા
વ્યાજવતના કાંચિ હેઠલ માલે છે. કુલ ૨૦૦ માગ્યો વારમાલો રક્તાલો
જોડવાના વાકા છે અને મા કાંચિને જોડવા માટે રક્તાલો લંબલ
લગમલ ૧૪૧ કિ.મી. ની છે. મા વાકાલો કોલ - ળાકા મા
લલલો છે.

માલલ ૨૦૦૧ લુગીના માલોજન લરમિલન ૨૦૦ માલોના
૧૪૧ કિ.મી.ના રક્તાલો લેમલ લેલો ઉપલના લુલો લલેલે લનાલલ
જ લલલે. અને માલોજનમા માલલના કાંચિનો લલેલો નીલે લુલલ છે.
(૧) જિલ્લાના જ-વ રક્તાલો કોલે માલોના રક્તાલોનો લિલલ
(૨) ૫૦૦ ની લલેલો લાલ. માલોને રક્તા લાલે જોડા લેના.
(૩) લો લુલલ લિલલ કો-ક (કોલ લે-લરલ) લે લોલો લલુ લલેલ.
અને લાલનલ્યલલારની લુલિલો લલારલો લેલો કલોને લરેલ માલ
લેનો લલલલલ ઉપલોલ કલે.
(૪) લલારેને લલારે લાલો નીલલલની લલરો અને લલોના લાલ.
માટે રક્તાલો ઉપલોલમા લલે.
(૫) ૨૦ લલના માલલર લ્લાનલલ લેલલ રક્તાનો લમાલેલ કલવામા
માલો છે. લેલલ લલ. જ રક્તાનો લમાલેલ કલલો.

કોટી - ૭૧૩

રસ્તાથી જોડાવેલ ગામો, પાકી સુધી અને તેની મહાજી મર્ચ
(૧૬૫૫૧ લાખમર્ચ)

ક્રમ	વિવરણ	રૂપયા
૧	કુલ ગામ	૩૧૧
૨	વારમાણી રસ્તાથી જોડાવેલ ગામોની રૂપયા	૧૦૪
૩	મોચથી રસ્તાથી જોડાવેલ ગામોની રૂપયા	૨૦૪
૪	વારમાણી રસ્તાથી ઉત્તુ સુધી જોડવાના પાકી હોય તેવા ગામોની રૂપયા	૨૦૪
૫	બીજા કોઈપણ રસ્તાથી ઉત્તુ સુધી જોડવાના પાકી રહેલ ગામોની રૂપયા	૩
૬	વારમાણી રસ્તાથી જોડવા માટેના કુલ ગામોની રૂપયા	૨૦૭
૭	૨૦૭ ગામોને વારમાણી જોડવા માટેના રસ્તાની લવાઈ	૩૪૧
૮	૨૦૭ ગામોને વારમાણી જોડવા રસ્તા માટે જોઈતી મહાજી મર્ચ (૧૬૫૫૧ લાખમર્ચ)	૭૫૬

પ્રાપ્તિસ્થાન : કાર્યાલયકર્તા ઠંજેરની ડેરો
ઉચ્ચ જિલ્લા વ્યાજવેત, વાહવા.

સામાન્ય રીતે માહિલાઓને પોતાનું સમગ્ર જીવન સાથે મળવા પછી વાહક હાંટ સાથે મળવા જેમ વાહકોની સાથે સાથે જોડાયેલે વધારે મળે. આ રસ્તાઓ ખેલી રીતે વોળવા જોઈએ કે તે માનુષ્ય ઉપયોગમાં લઈ લઈ મળવા પ્રથમ માને ત્યારે મળવા નાણાની સમવક હોય ત્યારે માહકા અને ઉપયોગી લઈ જવા માટે પહોંચી કરી લઈએ. જેમ રીતે જો કોઈ વાહકે ઉચિતતા કે દવાપાના સાથે જોડી લઈએ, તો તે ખૂબ ઉપયોગી નીવડે. જો આ પ્રમાણે જ્ઞાતાક્રમ નક્કી કરવામાં આવે તો માર્ગ ન્યવહારની માપનમાં માહિલાઓ પોતાની જિંદગીને છેલ્લું જમાન મળાય છે જેમ કોઈ વાહકોને મળકાણ રહેલું નહિ. સરકારે રસ્તાઓની કાર્યક્રમ ખેલી રીતનો વોળવો જોઈએ કે જેથી માહિલાઓની જાણિયાતો સતોપાય. માવ રસ્તાઓને પ્રથમ જ્ઞાતા માપની જોઈએ. તે મળકા નથી.

આ જમાનો માયોજનનો છે જેલે જમલના અને જાહેર માયકામ માતાના રસ્તાઓ ખેલી રીતે વોળવા જોઈએ કે તે માર્ગન્યવહારની માપી વોળવાથી જેક સમન્વિત મામળા બની રહે. જેમ જમલોના રક્ષક અને વિકાસનો ખ્યાલ રાખવો જોઈએ. આ માટે જમલમાતાને પોતાની મલમતા ત્યજવી જોઈએ. જેમ કરવું કે માહક માહિલાઓ ના જ જિંદગી છે જેમ નથી, પરંતુ જે કાર્યક્રમો જમલોના પર જિંદગી છે.

3181 - 2-2

3181 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1000000	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000	1000000

1 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012

2001, 2002 2003

2004 2005 2006

2007

2 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012

2001 2002 2003

2004 2005 2006

2007 2008 2009 2010 2011 2012

2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

પ્રકરણ - ૧૮૧

બર્ષ અને નાણાકીય વીચારણા

હાલના સ્વચ્છ વિકાસ માટે ૨૦૦૧ સુધીની માહિતીથી માપોજન ૧૯૯૨। ૨૦ વર્ષમાં વૃદ્ધિ વૃદ્ધિ સુગમ વિકાસ કાર્યક્રમો માટે લગભગ રૂ. ૩૨૨.૩૩ લાખ અધિકાત્વ કર્યું હતું. આ બર્ષ પ્રથમ કુટુંબ પુનઃ મોટું થાય છે. પરંતુ હાલની રૂ. ૧૩૨૨૨ ના સરખામણે વીંટલે તો માપાકીલ સરેરાશ બર્ષ ૧૯૯૪ અધિકાત્વ કર્યું.

હાલના અને હાલની પ્રજાના ઉત્કર્ષ માટે યાજ સુધી જાણી બર્ષ કરવામાં આવ્યો છે અને કરવા છે. હતા તેના કારણે માત્ર નામના જ મહત્વ પ્રમાણમાં પ્રજા સુધી પહોંચ્યા છે.

હાલના વાહિવાતીઓ માટે ૨૦૦૧ સુધી માહિતીથી માપોજન દરમિયાન તે બર્ષ કર્યું તેને જ પચવર્ષીય વીચારણા પ્રમાણે જાણ્યું છે. તે નીચે પ્રમાણે છે. તે વીચારણામાં માત્ર બર્ષ તેની બર્ષ માત્ર પચવર્ષીય વીચારણામાં મળ્યો હતો.

507 - C-2

3111 गिरेवाणी मंड 0.2. 2001 सुगु गिरेवाणी मण्डल मंड 2819 रु

(10000 10000)

क्र	वर्ग	मंड	मंड	मंड	मंड	मंड
1.	गण्ड मंड	1443.24	108.54	314.40	434.40	424.40
2.	मणी मंड	362.70	29.224	23.404	20.424	24.004
3.	गण्ड मण्ड मण्ड	22.40	34.24	14.24	14.24	14.24
4.	गण्ड मण्ड	304.20	80.42	20.14	14.24	134.02
5.	गिरेवाणी मण्ड	104.00	43.04	43.04	43.04	43.04
6.	मण्ड मंड गिरेवाणी मण्ड	440.02	300.00	300.00	242.02	40.00
कुल...	मंड...	3422.32	013.24	244.14	444.34	242.40

હાલની પ્રજાના તેમના સમાજની વર્ણવનાને વિષય માટેનું જો બુનિયાદી માલમુ વનાવવું હશે તો જરૂર ઉપર દર્શાવ્યા મુજબનું મર્મ માવતા ૨૦ વર્ષના કરવું જ પડશે. હાલની પ્રજાનું જીવન-ધોરણ હવે ખૂબ નીચું છે. મન-માદિવાણી જાતિની હરોળમાં માવવા માટેની તેમની કાર્યક્ષમતા યહી જ મોટી છે. પ્રજા મરીવ હોવાને કારણે તેમને જાતે તો જા બુનિયાદી માલમુ તેવાર કરી સંવહન નથી. તેથી માલમુ તો કરવું જ પડશે. તથા પુઠી પુઠી વિષય પોજનામાં મતી કેટલોક મર્મ તો આપવું છે. તેથી સરખાતના વર્ષોમાં મળવ. પ્રથમ પાંચ વર્ષમાં કંઈ પણ કરી કરવો પડતો નથી જાં મરને માલ કરના જાંદુ મને નથી મર્મ વાઠી રહેતે તેથી મુખ મોટી મતી જણાતે.

હાલના સ્વદેશી વિષય માટેનું માલમુ તેવાર કરી માધ્યમ પછી કેટલું તો સીકડકત મનુમાન લાગી સકાવ કે તેમને લાભમાલ જા પછી મોટે પછ વિષય કરવા માગી હાર વનશે તો સ્વાવલોકન પ્રાપ્ત કરશે.

પ્રકૃત મહેવાસમાં જે માદિવાણી વસતિ માટે વિચાર, મેલી મને વન, પીવાનું પાણી રહેલું, માણીએ મને રક્ત, મોનું જે માયોજન મને કુલ મર્મ દર્શાવું છે તેને માટે નાણા પ્રાપ્તિના સાધનો પછ હાલ માટે સરકતારી ઉપલબ્ધ છે.

હાલની પુઠા પુઠા વિષયો જાહેર મતી માવક જેમાં રેરા-મો મને છે, વેલાનિક મનુદાનો (સ્વમહોજ), સરકાર જાહેર હાલવવામાં માવતા નાણાં. હાલનું રિવોલ્યુશન કડ, સરકારીય વન જ્યાંની માવક, પરચુરક માવક મને તેવા વિષય જાહેર મતી માવકમાંથી નાણાં મેળવી જા પોજનાનો કમિયુન કરી સકાશે.

સહર્ષ મુદ્રિત

૧. માંદિવાણી માંદી પ્રાચી - વિમલ શંકર
 વનગ્રામ મુદ્રણાલય, અમદાવાદ.
 ૧૯૬૪

૨. ગુજરાતી વાનિતકી વૈજયંતી ૧૯૦૪-૯૪ - ગુજરાત વરકોશ
 ૧૯૦૨

૩. જિલ્લા વસ્તી ગણતરી મુજબ - ડાંગ જિલ્લો - ૧૯૦૧

૪. જિલ્લાની માહિતીય રપોર્ટ -
 ડાંગ જિલ્લો ૧૯૦૮-૦૯ અને ૧૯૦૯-૧૦
 જિલ્લા વ્યાપક કમિટી, અમદાવાદ.

૫. ડાંગ : એક સમ્બંધ રહેલો
 (ડાંગના સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસની રપોર્ટ અને લોકગ્રામ-વ્યાપક)
 - શ્રી દલપત્રામ માધુર્ય ચિત્રી
 ડાંગ જિલ્લા વ્યાપક કમિટી
 પ્રકાશિત - ૧૯૦૮

૬. ડાંગના બીજી
 (એક અનુસૂચિત જનજાતિનો વિજ્ઞાનગ્રંથો સંપાદન-
 પ્રકાશિત - અમદાવાદ)

ડૉ. વિમલશંકર શેલકી
 મા.સ.તા.૩-૬ ગુજરાત વિશ્વવિદ્યાલય
 અમદાવાદ - ૧૯૮૨

૭. પરિવર્તન પામતા ગુજરાતના માંદિવાણી માંદી ૩, ૧૯૬૧
 (ડાંગ જિલ્લો)

ડૉ. વિમલશંકર શેલકી અને
 મહેતાબાઈ મહેતા
 મા.સ.તા.૩-૬, ગુજરાત વિશ્વવિદ્યાલય, અમદાવાદ - ૧૯૮૦

૮. વાલોડ મહાલ ડેફ વાપોચન

- વિષયક ઇતિ
- સુવરોન વિમાન સપ્લાય ડેફ ઇવ
- મમકોચન - ૧ - ૧૯૬૨

૯. વિજયનગર તાલુકા પ્રથમ સ્વચ્છતા યોજના ૧૯૭૪-૭૫ થી ૧૯૭૬-૮૦

- પ્રકૃત સ્વચ્છતા
- સાચી સ્વચ્છતા અને તાલીમ ડે-૧
- વનરક્ષણ, ડેફોલો, વિ.સુરન

10. Applied Statistics - Analysis of Variance and Regression.

- Dunn and Clark
- John Wiley & Sons
- New York - London - Sydney - Toronto
- 1974

11. Draft Tribal Area Sub Plan - I.T.D.P. Report for the Dist. Dangs. (1960 -1965)

- Project Administrator's Office
- Ahmed - Dangs. 1961

12. Draft Tribal Area Sub-Plan (1966-68)

- Government Of Gujarat Social Welfare and Tribal Development
- Sachivalaya, Gandhinagar- 1968

13. Gujarat Economy 2001 A.D

- Y.K.Ajagh, Director.
- Sardar Patel Institute of Economic and Social Research. AMD.

14. Prediction Analysis of Gross Classifications.

- Hirschman, Laing and Rosenthal
- John Wiley & Sons. New York.
- London - Sydney - Toronto. 1977.